ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM STŘEDNÍHO STUPNĚ WALDORFSKÉ ŠKOLY PŘÍBRAM

ŠVP WALDORFSKÉ LYCEUM

ŠVP UMĚLECKÝ KOVÁŘ A ZÁMEČNÍK, PASÍŘ

ŠVP UMĚLECKÝ TRUHLÁŘ A ŘEZBÁŘ

ŠVP REPRODUKČNÍ GRAFIK

PLATNÉ K:
1. 9. 2025

Školní vzdělávací program **Waldorfské školy Příbram** zpracovaný podle RVP Kombinované lyceum, RVP Umělecký kovář, zámečník a pasíř, RVP Umělecký kovář a truhlář a RVP Reprodukční grafik byl projednán se školskou radou.

8. verze ŠVP středního stupně Waldorfské školy Příbram byla zpracována v červenci 2025 v souladu s platnou legislativou.

Tato 8. verze byla projednána se školskou radou

X _____ X _____

dne podpis předsedy školské rady

Waldorfská škola Příbram

chce být společenstvím

utvářejícím sebevědomou,

tvůrčí a zodpovědnou lidskou bytost,

schopnou s láskou a moudrostí v srdci

aktivně ovlivňovat společnost

a svět kolem nás.

Obsah

VIZE ŠKOLY ... 2
Identifikační údaje ... 6
Společná část ŠVP středního stupně Waldorfské školy Příbram ... 7
Charakteristika školy ... 7
Úplnost a velikost školy ... 7
Vybavení školy ... 8
Charakteristika pedagogického sboru ... 8
Školní projekty ... 9
I. ročník (10. třída) ... 9
Adaptační týden ... 9
Zeměměřičské praktikum ... 10
Řemeslný týden ... 10
II. ročník (11. třída) ... 11
Biologické a ekologické praktikum ... 11
III. ročník (12. třída) ... 11
Divadelní týden ... 11
Sociální praktikum ... 12
Profesní praktikum ... 12
Mezinárodní spolupráce ... 12
Spolupráce s rodiči žáků a jinými subjekty ... 13
Řezbářské sympozium ... 13
Hodnocení žáků ... 13
Způsob hodnocení ... 13
Kritéria hodnocení ... 13
Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami ... 14
Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných ... 15
Žáci a BOZP ... 15
Kariérní poradenství ... 15
ŠVP Waldorfské lyceum ... 16
Profil absolventa ... 16
Zaměření absolventa waldorfského lycea ... 17
Humanitní zaměření ... 17
Přírodovědné zaměření ... 17
Organizace výuky ... 17

Charakteristika ŠVP Waldorfské lyceum a hlavní cíle vzdělávacího programu 18
Výchovné a vzdělávací strategie 18
Odborné kompetence 19
Humanitní zaměření 19
Přírodovědné zaměření 19
Podmínky pro přijímání ke vzdělávání 20
Způsob ukončení vzdělávání, potvrzení dosaženého vzdělávání a kvalifikace 20
Organizace maturitní zkoušky 20
Začlenění průřezových témat 21
Učební plán vzdělávacího oboru kombinované lyceum 23
Rozvržení výuky do týdnů 26
Učební osnovy vzdělávacích předmětů 26
Český jazyk a literatura 27
Anglický jazyk 35
Německý jazyk 39
Ruský jazyk 53
Základy společenských věd 68
Biologie 75
Chemie 83
Fyzika 87
Zeměpis 91
Matematika 99
Hudební výchova 104
Dramatická výchova 108
Výtvarná 112
Dějiny umění 116
Eurytmie 120
Tělesná výchova 124
Informatika 130
Ekonomie 134
Pedagogika 140
Psychologie 143
Sociální práce 147
Komunikace 150
Přírodovědné zaměření 154
Biologie v zaměření 155

Chemie v zaměření 158
Matematika v zaměření 161
Fyzika v zaměření 163
Ročníková práce 166
Fotografie 169
Knihvazačství 170
Maturitní seminář z českého jazyka a literatury 172

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Kód a název oboru vzdělávání: 78-42-M/06 Kombinované lyceum.
Zpracování podle RVP pro obor Kombinované lyceum.
Kód a název oboru vzdělávání: 82-51-H/02 Umělecký truhlář a řezbář.
Zpracování podle RVP pro obor Umělecký truhlář a řezbář.
Kód a název oboru vzdělávání: 82-51-H/01 Umělecký kovář a zámečník, pasíř.
Zpracování podle RVP pro obor Umělecký kovář a zámečník, pasíř.
Kód a název oboru vzdělávání: 34-53-H/01 Reprodukční grafik.
Zpracování podle RVP pro obor Reprodukční grafik.

Délka a formy vzdělávání v oboru Kombinované lyceum: 4 roky v denní formě vzdělávání, střední úplné vzdělání s maturitní zkouškou.
Délka a formy vzdělávání v oborech Umělecký truhlář a řezbář, Umělecký kovář a zámečník, pasíř, Reprodukční grafik: 3 roky v denní formě vzdělávání, střední vzdělání s výučním listem.
Název školy: Waldorfská škola Příbram – mateřská škola, základní škola a střední škola, Hornická 327.

Adresa školy: Hornická 327, Příbram II, PSČ 261 01
IČO: 42 73 12 59
IZO SŠ: 110 451 279

Kontakty:
tel: 318 623 306
fax: 318 629 253
e-mail: waldorf@waldorf.pb.cz
web: www.waldorf.pb.cz

Jméno ředitele: Mgr. Robert Žák

Jméno zřizovatele: Město Příbram

Adresa zřizovatele: Tyršova 108, Příbram I, PSČ 261 19
Právní forma: obec
IČO: 00 24 31 32
Kontakty:
tel: 318 402 211
fax: 318 631 014
www.pribram.eu

Platnost dokumentu: od 1. 9. 2025

X

razítko školy

X

Mgr. Robert Žák
ředitel školy

SPOLEČNÁ ČÁST ŠVP STŘEDNÍHO STUPNĚ WALDORFSKÉ ŠKOLY PŘÍBRAM

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Střední stupeň Waldorfské školy vychází z principů waldorfské pedagogiky, vzdělání je zaměřeno na celostní rozvoj mladého člověka, respektuje jeho individualitu a podporuje jeho aktivní přístup k životu a okolnímu světu.

Škola je členem Asociace waldorfských škol České republiky a je jednou z mnoha stovek středních waldorfských škol na celém světě. Jedná se o model vzdělávání, který naplňuje známý a respektovaný koncept čtyř cílů středního vzdělávání, jak jej vypracovala mezinárodní komise UNESCO Vzdělávání pro 21. století ve své zprávě: *„Má-li být vzdělávání úspěšné, musí být založeno na čtyřech základních typech učení, které se v průběhu života každého jedince stanou v jistém smyslu pilíři jeho rozvoje: Učit se poznávat, což znamená osvojovat si nástroje pochopení, učit se jednat, abychom byli schopni tvořivým způsobem zasahovat do svého prostředí, učit se žít společně, abychom dokázali spolupracovat s ostatními a mohli se tak podílet na všech lidských činnostech, učit se být ve smyslu základního procesu utváření vlastní osobnosti, v návaznosti na tři předcházející pilíře.“.*

Vzdělávací plán svou skladbou vyrůstá z hlubšího chápání zákonitostí lidského vývoje a využívá tohoto poznání ve všech čtyřech učebních plánech nabízených vzdělávacích oborů. Vedle tradičního obsahu vzdělávacích oborů, kterým naplňujeme vzdělávací standardy vydané Ministerstvem školství, škola zajišťuje všestranný rozvoj žáka s důrazem na vnitřní motivaci a schopnost celoživotního vzdělávání. Ve vyučování je snaha stavět mosty mezi jednotlivými obory a předměty, představovat žákům svět ve vzájemných vztazích a ve vztahu k člověku.

V učebním plánu je také patrná snaha dosáhnout souladu mezi vědou, uměním a duchovními hodnotami. Právě tento soulad pravdy (vědy), krásy (umění) a dobra (duchovních hodnot) se má stát základem pro vhodné vzdělávání.

ÚPLNOST A VELIKOST ŠKOLY

Waldorfská škola Příbram zahájila svoji činnost 1. 9. 1991. Právním subjektem, který zřídilo město, je od 1. 7. 1992. Škola je příspěvkovou organizací, IČO: 42 73 12 59. První ročník středního stupně Waldorfské školy Příbram byl otevřen ve školním roce 2000/2001.

Rozhodnutím MŠMT byla škola s účinností od 1. 9. 2000 zařazena do sítě škol, předškolních a školských zařízení s názvem Waldorfská škola Příbram – základní škola a střední škola, Příbram, Hornická 327 a s identifikátorem zařízení 610 451 251.

Škola sdružuje základní školu, kombinované lyceum, střední odborné učiliště, školní jídelnu, školní družinu a školní klub. V každém ročníku středního stupně je jedna třída. Kapacita středního stupně je 120 žáků kombinovaného (waldorfského) lycea a 63 žáků středního odborného učiliště.

Školu navštěvují žáci z celé Příbrami, blízkého i vzdálenějšího okolí. Je to dáno zájmem žáků a rodičů o nabízené směry vzdělávání. Na středním stupni školy mohou pokračovat ve studiu žáci nejen naší základní školy, ale i žáci z jiných škol v regionu. Škola nabízí čtyřletý studijní obor kombinované lyceum s humanitním a přírodovědným zaměřením, tříleté učební obory umělecký kovář a zámečník, pasíř, umělecký truhlář a řezbář a reprodukční grafik.

VYBAVENÍ ŠKOLY

Prostorové

Střední stupeň se nachází v prostorách v Dlouhé ulici, pro žáky lycea a učně je v současné době vyhrazeno 5 kmenových učeben. Žáci středního stupně dále využívají prostory školy v Hornické ulici: výtvarný ateliér, chemickou a fyzikální laboratoř, multimediální přednáškový sál, multifunkční sál, knihovnu a školní jídelnu. Přízemí a první patro školy jsou bezbariérové.

V prostorách v Dlouhé ulici v Příbrami je realizována teoretická výuka učňovských oborů. Odborný výcvik oborů umělecký truhlář a řezbář a reprodukční grafik probíhá ve stejné budově. Odborný výcvik oboru umělecký kovář a zámečník, pasíř probíhá v ulici Obecnické.

Hlavní budova školy se nachází v klidné části staré Příbrami pod Svatou Horou. Zastávka autobusů a autobusů MHD jsou od školy vzdáleny 5 minut chůze. V blízkosti školy nevede žádná frekventovaná silnice. Budova je umístěna v zahradě s parkovou úpravou a travnatou plochou sloužící jako hřiště. Budova v Dlouhé ulici se nachází 10 minut chůze od hlavní budovy WŠ Pb. Kovářská dílna v ulici Obecnické je vzdálena 25 minut chůze od hlavní budovy WŠ Pb.

Škola nemá vlastní ubytovací prostory, dojíždějící žáci mohou využít kapacit Domova mládeže při SZŠ a VOŠ zdravotnické Příbram I. Jiráskovy sady 113. Dále je možnost využít Domova mládeže – Dubno, 26101 Příbram 1.

Materiální

Škola má moderní prostorové, technické a hygienické podmínky pro výuku, je vybavena pomůckami pro výuku odborných předmětů a školní knihovnou. Průběžně je obměňováno materiální zázemí školy novými lavicemi, židlemi a dalším nábytkem.
Vzhledem ke specifickému zaměření středního stupně škola disponuje veškerým potřebným vybavením pro jednotlivé odborné předměty.

Technické

Pro výuku informatiky je určena specializovaná učebna, ve vybraných učebnách jsou využívána projektová zařízení.
Multifunkční sál v hlavní budově lze využít jako tělocvičnu (je zde tělovýchovné náčiní a nářadí), dále je prostor vybaven světelnou a zvukovou technikou, výsuvným jevištěm a hledištěm k multifunkčnímu využití školou i veřejností (koncerty, divadelní představení, slavnosti školy, výstavy, prezentace školních projektů).

CHARAKTERISTIKA PEDAGOGICKÉHO SBORU

Učitelský sbor je srdcem školy. Učitelé celé školy se pravidelně jednou za týden setkávají na konferencích, na nichž se věnují pedagogickým (studují waldorfskou pedagogiku, zabývají se třídami i jednotlivými žáky), organizačním otázkám a pravidelně se vzdělává ve waldorfské pedagogice.

Ve škole je zřízeno školní poradenské pracoviště, které tvoří výchovný a kariérový poradce pro koordinaci práce s žáky se vzdělávacími a výchovnými problémy a pro pomoc žákům při volbě povolání a dalšího studia. Dále zde působí metodik prevence sociálně patologických jevů a speciální pedagog.

Další odborný růst učitelů je podmínkou pro přijetí učitele na waldorfskou školu. V rámci možností se učitelé zúčastňují pravidelných učitelských seminářů organizovaných Asociací waldorfských škol ČR určených pro třídní a odborné učitele, ale i řady dalších kurzů a seminářů.

ŠKOLNÍ PROJEKTY

Téma projektů je voleno podle náplně učiva nebo reaguje na aktuální dění ve společnosti. Projekty mohou být pro jednotlivé třídy, skupinu tříd či celoškolní.

Společné pravidelné projekty pro všechny třídy

Vánoční jarmark – probíhá v adventním období v prostorách hlavní budovy školy formou dílniček a prodejních stánků.

Velikonoční jarmark – je jarní obdobou jarmarku vánočního.

Měsíční slavnosti – probíhají čtvrtletně za účasti všech žáků, učitelů, rodičů a přátel školy. Třídy zde prezentují ukázky z výuky nebo jiná umělecká vystoupení.

FestiWal Vladimíra Nejedla – každoroční (obvykle třídenní) kreativní setkávání waldorfských středoškoláků, na kterém prezentují a vytvářejí umělecké projekty (divadelní a hudební představení, výtvarné, literární a hudební dílny).

Walden – každoroční víkendová (obvykle jednodenní) charitativní akce s kulturně-společenskou náplní, jejímž cílem je podpořit rozvoj waldorfských vzdělávacích institucí zejména v rozvojových zemích.

Projekty jednotlivých tříd

Pravidelně jsou realizovány následující projekty: v prvním ročníku adaptační týden, zeměměřičské praktikum a řemeslný týden, ve druhém ročníku biologické a ekologické praktikum, ve třetím a čtvrtém ročníku sociální praktikum, profesní praktikum, divadelní týden a třídní cesta.

I. ROČNÍK (10. TŘÍDA)

ADAPTAČNÍ TÝDEN

Charakteristika projektu:

Tento projektový týden probíhá na začátku školního roku, účastní se ho společně žáci lycea a učebních oborů a je zaměřen na vzájemné poznávání a utváření sociálních vztahů. Při výběru náplně záleží na možnostech a podmínkách školy a z části také na třídním učiteli a jeho výchovném záměru. Svým obsahem projekt splňuje oblasti průřezových témat: Občan v demokratické společnosti, Člověk a životní prostředí a Člověk a svět práce. Délka trvání je jeden týden (5 - 7 dní). Ze způsobů hodnocení se využívá v projektu sebehodnocení, kolektivní hodnocení, prezentace mezi spolužáky a písemné slovní hodnocení.

Činnosti realizované v rámci projektu:

Na projektovém týdnu se prolínají aktivity: pracovní, jazykové, umělecké, odpočinkové, rekreační, zájmové, veřejně prospěšné, samoobslužné. Obvykle je v rámci projektu realizován kurz první pomoci. Všechny činnosti probíhají v menších skupinách pod vedením učitele, příp. odborných lektorů. Cíl všech skupin směruje především k tomu, aby žáci poznali problematiku daného oboru, naučili se komunikovat v týmu, zvládli svým rozumem, citem a vůlí řešit dílčí problémy. Na každý den je určen pevný časový harmonogram počínaje budíčkem a konče večerkou. Veškeré výsledky činností se zhodnocují v závěrečné společné reflexi.

Formy práce žáků:

Praktická činnost, teoretická činnost, konzultace, exkurze, vycházky, soutěže, hry, skupinová a týmová práce, samostatná práce.

Forma realizace:
Časová dotace tohoto projektu:

1. ročník – 32 hodin (1 týden)

ZEMĚMĚŘIČSKÉ PRAKTIKUM

Charakteristika projektu:

Zeměměřičské praktikum je specifickou součástí vzdělávacího programu školy. Uskutečňuje se v 1. ročníku v délce 1 týdne. Žáci provádějí dílčí postupné kroky od vyměřovacích prací v terénu až po kreslení mapy. Prakticky zaměřené zeměměřičské práce mají za cíl u žáků vytvořit vazbu mezi teoretickými znalostmi získanými především ve výuce zeměpisu a matematiky a jejich praktickým uplatněním. Získávají pojem o tom, jak vzniká mapa a jaký význam má měření jako základ pro plánování stavebního díla. Žáci ve skupinách zaměřují vybranou část terénu, případně vybranou stavbu. Tato práce vyžaduje pečlivost, trpělivost a kritické myšlení. Žáci se přitom seznamují s nejrůznějšími zdroji chyb a získávají praktický pojem přesnosti. Výsledkem jejich práce je jimi vyměřená mapa dané oblasti nebo nákres zaměřené stavby. Cíl projektu může být pro žáky podpořen tím, že na základě jejich měření se uskuteční určitý stavební záměr.

Činnosti realizované v rámci projektu:

Na zeměměřičském praktiku se prolínají aktivity: studijní, a to individuálně i v kolektivu, pracovní, odpočinkové, rekreační, zájmové, veřejně prospěšné a samoobslužné. Všechny činnosti související s měřením probíhají v menších skupinách. Vypracování protokolu o měření je kombinací kolektivní a individuální práce. Cíl všech skupin směruje především k tomu, aby žák získal základní zkušenosti v daném oboru, poznal problematiku daného oboru, naučil se komunikovat v týmu, to vše zvládl svým rozumem, s pocitem zodpovědnosti a vůlí řešit samostatně dílčí problémy. V případě výjezdu mimo školu, je na každý den určen pevný časový harmonogram počínaje budíčkem a konče večerkou. Veškeré výsledky pracovních činností se hodnotí průběžně, ale rozhodující je závěrečné hodnocení.

Formy práce žáků:

Samostudium, teoretická činnost, praktická činnost, konzultace, exkurze, vycházky, soutěže, hry, týmová práce a samostatná práce.

Forma realizace:

Časová dotace tohoto projektu:
1. ročník – 32 hodin (1 týden)

ŘEMESLNÝ TÝDEN

Charakteristika projektu:

Projekt řemeslného týdne vede žáky k prohlubování dovedností v různých oblastech lidské činnosti a přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků. Vůdčí motto zní: „Každá hodina musí být školou pro praktický život“. Na jedné straně usiluje předmět o získání zručnosti proto, abychom dosáhli úspěchů řemeslných, na druhé straně však také proto, že manuální zručnost ve velké míře posiluje pohyblivost našeho myšlení. Projekt je úzce propojen s uměleckou výchovou a probuzené tvůrčí schopnosti se v pracovních činnostech mnohostranně uplatňují. Vytváření smysluplných a estetických výrobků a prací posiluje vůli, cit a myšlení, rozvíjí představivost, smysl pro celek i detail, má rozhodující vliv na pracovní inteligenci. Žáci se učí pracovat s různými materiály a osvojují si základní řemeslné dovednosti a návyky. Učí se plánovat, organizovat a hodnotit pracovní činnosti samostatně i v týmu. Při všech řemeslných činnostech jsou soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Praktická činnost je ve zvýšené míře zastoupena i ve výuce jiných předmětů a umožňuje žákům získat nejen zručnost, ale díky vlastnímu úsilí i představu o ceně lidské práce a úctu k výrobkům pracovní činnosti. Žáci se seznamují s pracovními činnostmi tak, jak vznikaly v průběhu vývoje společnosti, získávají úctu k úsilí a umu předcházejících generací. Mají pocit sounáležitosti s předcházejícími i budoucími generacemi a učí se porozumět procesům probíhajícím ve světě, v přírodě a společnosti. Jsou vedeni k šetrnému hospodaření s obnovitelnými zdroji a vstřícnému chování v oblasti environmentální problematiky. Stejně jako v ostatních předmětech jsou i v tomto předmětu dané pracovní činnosti cíleným pedagogickým záměrem, který důsledně sleduje zdravý vývoj žáka a napomáhá jeho dalšímu osobnímu rozvoji.

Pojetí projektu

Projekt žákům umožňuje přesnou práci a zprostředkovává zážitek definitivnosti a konečnosti. Žáci se seznamují s různými řemeslnými činnostmi a učí se pracovat od návrhu nebo předlohy až po výsledný produkt. Osvojují si a využívají nejrůznější řemeslné pracovní techniky, kterými realizují souvislou a cílevědomou práci, rozvíjejí své schopnosti a dovednosti jako jsou vytrvalost, zodpovědnost, exaktnost a zručnost. Vyrábějí rozličné výrobky různých konstrukcí, na kterých zažívají procesy správné pracovní technologie a seberealizace.

Formy práce žáků:

Teoretická činnost, praktická činnost, konzultace, exkurze, týmová práce a samostatná práce.

Forma realizace

Časová dotace tohoto projektu:
1. ročník – 32 hodin (1 týden)

II. ROČNÍK (11. TŘÍDA)

BIOLOGICKÉ A EKOLOGICKÉ PRAKTIKUM

Charakteristika projektu:

Projektový týden probíhá ve druhém ročníku, účastní se ho celá třída a jeho pojetí je: týden pro trvale udržitelný rozvoj. Program je od pondělí do pátku, věnuje se vývoji vztahu člověka a prostředí, ekologickým zákonitostem obnovitelným zdrojům energie, poznávání běžných druhů rostlin a živočichů, domácí ekologii a dalším aspektům trvale udržitelného života. Další témata je možné si variantně zvolit – např. celodenní exkurze, návrhy ekonomů, reklamy a konzumní kultura supermarketů, životní prostředí ČR atd. Jedná se o mezipředmětově orientovaný kurz (biologie, fyzika, základy společenských věd, výtvarná výchova). Žáci provádí vlastní společenskovědní výzkum či zpracovávají projekt, učí se prezentovat výsledky své práce. Ze způsobů hodnocení se využívá v projektu sebehodnocení, kolektivní hodnocení a prezentace.

Formy práce žáků:

Teoretická činnost, praktická činnost, konzultace, exkurze, týmová práce a samostatná práce.

Forma realizace

Časová dotace tohoto projektu:
1. ročník – 32 hodin (1 týden), realizováno v externím objektu, např. biodynamický statek

III. ROČNÍK (12. TŘÍDA)

DIVADELNÍ TÝDEN

Charakteristika projektu:

Samostatné projekty žáků dvanácté třídy (zvlášť lyceum a učňovské obory). Výběr témat divadelních her souvisí s charakterem třídy a celý projekt přispívá k rozvoji osobnosti žáků.

Téma projektu vybírá vyučující předmětů dramatická/estetická výchova po konzultaci s třídním učitelem a žáky. Téma by mělo být příhodně voleno k celkovému charakteru třídy a obsah hry by se měl žáků přímo dotýkat. Vzhledem k tomu, že se při realizaci uplatňuje celý kolektiv třídy, tak jsou přípravy a práce rozděleny podle schopností jednotlivců. Vytváření scén, kulis, kostýmů, úpravy dialogů, osvětlování, prezentace, medializace a spolupráce s veřejností by se měl v ideálním případě účastnit co největší počet žáků třídy. To vše by měli žáci sami zvládnout a zajišťovat. Očekává se, že prezentace představení proběhne v rámci FestiWalu Vladimíra Nejedla.

Toto divadelní představení má za cíl posílení soudržnosti kolektivu a komunikačních schopností každého žáka. Žák by měl být schopen komunikovat sám se sebou, měl by umět říci, jakou funkci chce při tvorbě hry plnit. Naučí se říkat své názory ohledně umění, ale i praktických úkolů a dovedností v kolektivu.

Formy práce žáků:

Praktická činnost, teoretická činnost, konzultace, individuální, skupinová a týmová práce, samostatná práce.

Forma realizace:
Časová dotace tohoto projektu:
3. ročník – 32 hodin (1 týden)

SOCIÁLNÍ PRAKTIKUM

Charakteristika vyučovacího předmětu

Týdenní praxe ve vybrané psychosociální instituci (dle zájmu žáků) se účastní žáci oborů waldorfského lycea, umělecký truhlář a řezbář a umělecký kovář a zámečník. Sociální praktikum svým charakterem spadá do předmětu **Základy společenských věd**. Cílem tohoto projektu je především posílení altruistických (prosociálních) postojů žáků a poznání sociálních struktur. Svým obsahem projekt splňuje oblasti průřezových témat: Člověk v lidském společenství, Člověk jako občan, Člověk a právo. Praxe probíhá zpravidla od pondělí do pátku v době školního vyučování. Součástí výstupu ze sociálního praktika je individuální písemné zpracování poznatků a zkušeností žáků a následná ústní prezentace před třídním kolektivem. Písemná a ústní podoba prezentace zkušeností z praxe a hodnocení žáků vedoucími praxe v jednotlivých institucích jsou pro učitele podkladem ke klasifikaci žáků.

Formy práce žáků:

Praktická činnost, teoretická činnost, konzultace, individuální, skupinová a týmová práce, samostatná práce.

Forma realizace:

Časová dotace tohoto projektu:
3. ročník – 32 hodin(1 týden), u zvoleného zaměstnavatele.

PROFESNÍ PRAKTIKUM

Charakteristika vyučovacího předmětu

Jedná se o specifické praktikum, které není vyžadováno RVP, ale splňuje mnohé body průřezového tématu „Člověk a svět práce“. Profesní praktikum svým charakterem spadá do předmětu **Základy společenských věd**. Je realizováno ve 4. ročníku. Profesní praktikum doplňuje znalosti a dovednosti žáka získané v odborné složce vzdělávání o nejdůležitější poznatky a dovednosti související s jeho uplatněním ve světě práce, které by mu měly pomoci při rozhodování o další profesní a vzdělávací orientaci, při vstupu na trh práce a při uplatňování pracovních práv.

Důležitým cílem profesního praktika je vybavit žáka znalostmi a kompetencemi, které mu pomohou optimálně využít svých osobnostních a odborných předpokladů pro úspěšné uplatnění na trhu práce a pro budování profesní kariéry.

Formy práce žáků:

Praktická činnost, teoretická činnost, konzultace, individuální, skupinová a týmová práce, samostatná práce.

Forma realizace

Časová dotace tohoto předmětu:
4. ročník lycea – 64 hodin (2 týdny), u zvoleného zaměstnavatele.

MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Partnerskými školami i nadále zůstávají některé waldorfské školy v zahraničí, v poslední době jsme navázali spolupráci s partnerskou školou ve Würzburgu (Německo) a Vilshofenu an der Donau (Německo).

SPOLUPRÁCE S RODIČI ŽÁKŮ A JINÝMI SUBJEKTY

Waldorfská škola je postavena z velké části na spolupráci s rodiči, z nichž mnozí jsou členové zapsaného spolku Společnost Waldorfské školy Příbram (SWŠ Pb). SWŠ Pb snaží o osvětovou činnost waldorfské pedagogiky organizováním přednášek a kurzů pro učitele, rodiče, žáky i širokou veřejnost. Zástupci Společnosti se pravidelně setkávají na pracovních schůzkách, je snaha, aby zde byly zastoupeny všechny třídy. Členové jsou informováni o činnosti školy, jejích záměrech a dalším rozvoji a předávají tyto informace dále.

O výsledcích vzdělávání svých dětí jsou rodiče informováni na třídních schůzkách, které se konají ve školním roce minimálně dvakrát. Rodiče mohou využívat ke komunikaci telefon či elektronickou poštu, mohou si také domluvit osobní konzultaci s třídním učitelem. Důležité informace o dění ve škole získávají rodiče na webových stránkách školy.

Spolupracujeme s Městem Příbram, vybraní žáci reprezentují školu na společenských a kulturních akcích organizovaných Městem Příbram.

ŘEZBÁŘSKÉ SYMPOZIUM

Škola organizuje řezbářské sympozium pro učitele, žáky i širší veřejnost. Sympozium je pořádáno vždy s jiným výtvarným tématem, obsahuje nejen vlastní praktickou výrobu, ale i přednáškovou činnost. Přednášky jsou zajištěny přizvaným odborníkem z oblasti umění, arteterapie nebo řemeslné tvorby. Společně se tak mají možnost setkat lidi různých generací a zkušeností a vzájemně se obohacovat.

Jedná se o individuální akci určenou především žákům učňovského oboru umělecký truhlář a řezbář, ale také žákům ostatních oborů. Cílem je nastavit pro společnou práci volnější realizační podmínky, ve kterých se může každý účastník lépe cítit, kreativně přemýšlet a pracovat. Je kladen důraz na prokázání schopností samostatně a originálně zpracovat a prezentovat vybrané téma.

HODNOCENÍ ŽÁKŮ

Pravidla hodnocení žáků a způsob informování o průběhu jejich vzdělávání jsou stanoveny ve školním řádu. Zde jsou uvedena základní obecná pravidla.

ZPŮSOB HODNOCENÍ

Při hodnocení výsledků vzdělávání žáků škola používá slovní hodnocení. Hodnocení žáka je orientováno na jeho dovednosti – ve vztahu k obsahu a cílům vzdělávání a k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům – a na jeho přístup k práci při výuce a při přípravě na ni.

KRITÉRIA HODNOCENÍ

V myšlenkově poznávací oblasti

V předmětech s převahou teoretického zaměření (přírodovědné, humanitní, jazykové) si učitel všímá zejména:

- kvality, rozsahu a ucelenosti získaných poznatků a dovedností
- schopnosti aplikovat osvojené poznatky a dovednosti při řešení konkrétních úloh a situací
- logického usuzování studenta, pomocí kterého se orientuje v odborné problematice
- přesnosti ve vyhodnocování a třídění informací a vyvozování podstatných souvislostí z nich
- systematičnosti práce při zpracování odborného úkolu
- odborné a jazykové správnosti ústního a písemného projevu, komunikačních dovedností (přesnost ve formulaci, rétorika při vystupování, výslovnost, pravopis, tvůrčí přístup při výběru prvků jazykového projevu apod.).

V činnostně volní oblasti

V předmětech s převahou praktického zaměření (např. tělesná výchova, praktika, řemesla) si učitel všímá zejména:

- kvality a rozsahu osvojených dovedností, ovládání pracovních postupů
- zda žák/yně při praktických činnostech využívá adekvátně i teoretické znalosti
- organizace vlastní práce žáka/žákyně
- kvality zpracování úkolu včetně samostatnosti a osobitosti při jeho provádění

V citově prožitkové oblasti

V předmětech s převahou uměleckého zaměření (např. výtvarná výchova, hudební výchova, eurytmie) si učitel všímá zejména:

- individuálního uměleckého vyjadřování, které vychází z žákova niterného prožívání umění a jeho osobitého uchopení (oproti mechanickému zpracování úkolů)
- osvojení potřebných dovedností a jejich tvořivé aplikace
- přístupu žáka/žákyně k práci, jeho/její snahy o kvalitu provedení úkolů a usilování o originalitu
- úrovně estetického vnímání, přístupu k uměleckému dílu

Hodnocení učitelem je zpravidla doprovázeno různými formami sebehodnocení žáků. Nejčastěji se tak děje rozhovorem či v rámci vyhotovování portfolií, v nichž se žáci reflexní formou zaměřují také na vlastní práci v daném předmětu či na daném projektu. Zaměřují se také na to, jaké dovednosti, schopnosti a postoje si při tom osvojili.

ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Při zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je naplňováno v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb. v platném znění a vyhláškou 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných v platném znění. Podstatou výuky je rovné zacházení s rozdílností intelektuálních i fyzických schopností a dovedností, rozvíjení spolupráce mezi žáky, poskytování svých individuálních schopností a dovedností přiměřeným způsobem ve prospěch celku. Pedagogické jednání je založeno na akceptaci rozdílnosti žáků v edukačním procesu, na všestranném a harmonickém rozvíjení osobnosti každého žáka v sociálním společenství dětské skupiny (třídy). Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Ve škole se snažíme zajistit, aby se každému žáku dostalo takových podpůrných opatření, které vhodným využitím pomohou přizpůsobit výuku individuálním potřebám dítěte tak, aby se mohlo optimálně a harmonicky vyvíjet a dosahovat svého osobního maxima i v třídním společenství. Pedagogičtí pracovníci nastavují cílenou podporu ve vzdělávání žáků podle doporučení školského poradenského pracoviště. (ŠPP). Výuka žáků se specifickými poruchami učení je přizpůsobena na základě konzultací s pracovníky pedagogicko-psychologické poradny a jejich doporučení.

Pracovníci školního poradenského pracoviště

Provoz školního poradenského pracoviště na naší škole zajišťují:

- výchovný poradce,
- školní metodik prevence,
- speciální pedagog.

Členové školního poradenského pracoviště mají vypsané pravidelné konzultační hodiny. Mohou se na ně obracet žáci, rodiče a učitelé. Pro práci školního poradenského pracoviště jsou vymezeny samostatné prostory.

Rodičům, žákům i učitelům nabízíme:

- poradenství a odborné vedení v případě výukových, vztahových nebo osobních problémů,
- zaměřujeme se na aktivní vyhledávání problémových žáků a následnou práci s nimi (ve spolupráci s pedagogickou poradnou, střediskem výchovné péče),
- propojení péče o integrované žáky a žáky se speciálními potřebami na úrovni školy, např. formou reedukace se školní speciální pedagožkou v malých skupinách,
- nedílnou součástí činnosti je práce s třídními kolektivy (prevence patologických jevů, řešení šikany atd.),

- v průběhu školního roku pořádáme besedy, přednášky a další zajímavé akce určené pro žáky, jejich rodiče a učitele.

ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

Postup při zajišťování výuky je obdobný jako u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Tato skutečnost vychází z toho, že také žák mimořádně nadaný má speciální vzdělávací potřeby. Pravidla vychází z §28 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Mimořádně nadaní žáci mají též na waldorfské škole své místo. Žák je při činnostech, pro něž je nadán, motivován náročnějšími úkoly k větší aktivitě. Ovšem waldorfská pedagogika žádné nadání neupřednostňuje, proto žáci s výrazně jednostranným nadáním mají příležitost se rozvíjet komplexně a nepřetěžovat pouze jednu stránku své osobnosti. Mimořádně nadaní žáci v některých případech velmi trpí v oblasti sociální, a proto učitel volí často metodu skupinové práce, kde mimořádně nadaný žák může např. v roli vedoucího skupiny nebo projektu prokázat své schopnosti a zároveň se učit komunikaci a spolupráci se spolužáky.

ŽÁCI A BOZP

Ve výuce žáci dodržují pravidla bezpečnosti a řídí se řády učeben, dílen a ustanoveními školního řádu.

Žáci jsou proškoleni v bezpečnosti práce a ochraně zdraví. Nejde však jen o zdraví fyzické, ale i duševní. Žák se učí jisté sebevýchově, vstřebává náhled na harmonické žití a soužití s okolím. Učí se sociálním dovednostem a základním morálním pravidlům.

KARIÉRNÍ PORADENSTVÍ

Sem doplní Jana H.

WALDORFSKÁ ŠKOLA PŘÍBRAM – MATEŘSKÁ ŠKOLA, ZÁKLADNÍ ŠKOLA A STŘEDNÍ ŠKOLA
Hornická 327, Příbram II, 261 01
tel: 318 623 306, www.waldorf.pb.cz

ŠVP Waldorfské lyceum – zaměření humanitní a přírodovědné
Obor vzdělávání: 78-42-M/06 Kombinované lyceum
Délka a forma vzdělávání: 4 roky, denní
Stupeň vzdělání: střední vzdělání s maturitní zkouškou
Platnost ŠVP: od 1. 9. 2025

ŠVP WALDORFSKÉ LYCEUM

PROFIL ABSOLVENTA

Ze záměrů a vize školy vyplývá, že by absolventem měla být sebevědomá, tvůrčí a zodpovědná lidská osobnost, schopná s láskou a moudrostí v srdci aktivně ovlivňovat společnost a svět kolem nás. Studijní obor Kombinované lyceum nabízí žákům získání všeobecného vzdělání a základů odborného vzdělání podle zvoleného zaměření, které plní průpravnou funkci k předpokládanému vysokoškolskému nebo vyššímu odbornému studiu.

Vzdělávání v oboru Kombinované lyceum má perspektivní a dynamizující povahu - směřuje k vytváření osobnostní identity žáka na základě všeobecně kulturních, společenských a mravních hodnot, k růstu jeho sociální zralosti a kompetence, k osvojení širokého vzdělanostního základu i odborných předpokladů pro další studium v rámci zvolené specializace. Při studiu budou u žáka pěstovány nejen jeho poznávací schopnosti, ale také sociální cítění a umělecké vnímání, získá praktické zkušenosti z řady činností. To dává žákovi předpoklady aktivně, svobodně a zodpovědně utvářet jak svůj vlastní život, tak přispět svým dílem i k utváření společenských poměrů. Být aktivní a flexibilní v podmínkách rychle se měnícího globalizujícího světa. Široký vzdělanostní základ a praktické zkušenosti mohou být pro něj východiskem pro celou řadu pozdějších specializací, umožňují mu pružněji se přizpůsobovat podmínkám pracovního trhu a možnostem rekvalifikace v širokém spektru oblastí.

ZAMĚŘENÍ ABSOLVENTA WALDORFSKÉHO LYCEA

Absolvent prošel obecněji pojatým odborným vzděláváním, které obsahuje vyšší podíl všeobecného vzdělávání. Získal významné předpoklady pro další studium. Zvolil si přírodovědné či humanitní zaměření, které taktéž směřuje k možnosti přímého uplatnění na trhu práce.

HUMANITNÍ ZAMĚŘENÍ

Absolvent je připraven zejména k terciárnímu studiu humanitních oborů na filosofických, pedagogických a sociálně orientovaných fakultách vysokých škol; studiem získal vhled do problematiky humanitních oborů i konkrétní představu o náročnosti terciárního studia i jeho obsahu.

Dále získal odborné kompetence uplatnitelné i při přímém vstupu na trh práce. Může se uplatnit v nejširším spektru výchovně vzdělávacích a sociálních institucí a na pracovištích, na kterých se vyžaduje připravenost k efektivní práci s lidmi, orientace v lidské osobnosti, sociální dovednosti, využití prostředků informačních a komunikačních technologií a znalost dvou cizích jazyků.

PŘÍRODOVĚDNÉ ZAMĚŘENÍ

Absolvent je připraven zejména ke studiu na vysokých školách a vyšších odborných školách se zaměřením na přírodní vědy a jejich praktické aplikace, medicínu, farmacii, tvorbu a ochranu životního prostředí, zemědělství a učitelství přírodovědných předmětů. Absolvent během studia získal vědomosti, dovednosti a návyky potřebné pro terciární vzdělávání. Nebude-li pokračovat ve studiu, najde vzhledem k širokému vzdělanostnímu základu a jeho prohloubení v přírodovědných předmětech uplatnění v činnostech laboratorního a provozního charakteru, jakož i v administrativní a správní činnosti, zejména v oblastech příslušného specializačního prohloubení.

Úzké propojení prohlubujícího přírodovědného studia se společenskovědními, rukodělnými a uměleckými předměty společného základu oboru mu navíc umožnilo získat širší přehled o problémech a otázkách překračujících rámec rozdělení na humanitní a přírodní vědy, stejně jako o mezioborových vztazích v současném komplexním a globalizovaném světě. Tento široký vzdělanostní základ mu umožňuje snadnější adaptaci a orientaci v dynamicky se proměňující společnosti a světě práce. Poskytuje dobré výchozí podmínky pro případné další vzdělávání v kvalifikačních a rekvalifikačních kurzech a modulech.

ORGANIZACE VÝUKY

Vyučovací den má dvě části:

- epochové vyučování - 110 minut – pondělí až pátek
- vedlejší vyučovací hodiny - 45 minut

Pojem epochové vyučování znamená, že se daný předmět vyučuje v časovém bloku po dobu dvou až čtyř týdnů a poté je vystřídán jiným předmětem. Toto umožňuje práci projektovým způsobem a hlubší proniknutí do daného předmětu.

V prvním a druhém ročníku jsou všechny předměty společné. Od třetího ročníku se dělí žáci podle zvoleného zaměření (specializace) a probíhá vyučování předmětů jednotlivých specializací.

CHARAKTERISTIKA ŠVP WALDORFSKÉ LYCEUM A HLAVNÍ CÍLE VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Cíle školního vzdělávacího programu korespondují s principy moderního všeobecného vzdělávání a ve svých zásadách se ztotožňují s progresivními pedagogickými trendy současnosti. Vzdělávací cíle navazují na východiska programu, především vycházejí z hlavního předpokladu své koncepce, kterým je celostní osobnostní rozvoj žáka. Tyto cíle proto v obecné a ideální podobě vedou k vytvoření klíčových kompetencí a významných osobnostních rysů.

Směřují především:

- k svobodné autonomní osobnosti, která dokáže nezávisle a logicky myslet, samostatně usuzovat, prožívat a jednat, která má zájem o okolní svět, je schopna se s ním vnitřně spojit a zodpovědně s ohledem na potřeby svého okolí uskutečňovat své intence;
- k všestranně tělesně, duševně, duchovně i sociálně rozvinuté a v širším smyslu slova zdravé osobnosti, která si své zdraví uvědomuje a pečuje o ně;
- k osobnosti, která je vybavena motivací a schopnostmi k celoživotnímu učení;
- k osobnosti, která je sociálně kompetentní, je schopna spolupracovat a komunikovat s druhými, která má zájem o druhé a je schopná soucitu, respektu, ohleduplnosti a tolerance;
- k osobnosti, která dokáže tvořivě a iniciativně jednat, kreativním způsobem reagovat na podněty života a vnějšího světa a která se k životním poměrům a situacím staví flexibilně.

Veškeré vzdělávání buduje předpoklady k tomu, aby byl žák schopen převzít zodpovědnost a péči za svůj budoucí osobní, občanský i pracovní život, aby jeho výchova a vzdělávání přešly přirozeným způsobem do sebevýchovy a sebevzdělávání a aby žák svůj život vedl ve smyslu vyváženého a všestranného uplatňování svých lidských kvalit.

Celkově je studium koncipováno tak, aby se žák:

- **učil poznávat** - osvojil si nástroje pochopení světa, rozvinul vlastní „živé“ myšlení
- **učil jednat** - byl schopen tvořivým způsobem zasahovat do svého prostředí, měl vůli k zodpovědnosti
- **učil žít společně** - byl schopen komunikovat a spolupracovat s ostatními a podílet se tak na různých lidských činnostech
- **učil být** - dokázal utvářet vlastní osobnost, najít svou individuální cestu životem

Program školy je založen na širokém všeobecně vzdělávacím základu, vedle obvyklých předmětů jsou jeho součástí i různé odborné a umělecké kurzy, praktika a jazykové výměnné pobyty.

Účelem tzv. praktik (zeměměřičské, biologické a ekologické, sociální a profesní, 1-2 týdny v každém ročníku) je získání praktických zkušeností s reálnou prací a životem a rozvíjení sociálních dovedností. Žáci tak získají celostnější pohled na svět, uvědomí si lépe souvislosti, příčiny a důsledky některých jevů.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Výchovně vzdělávací strategie ŠVP Waldorfské lyceum rozvíjí následující klíčové kompetence:
Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolvent dosáhl prohloubení vzdělanostního základu, tzn. absolvent by měl:

- stát se vnitřně integrovanou a socializovanou osobností, která vědomě hledá smysl své existence, je schopna překonávat danosti a směřovat k trvalejším hodnotám na základě samostatného úsudku s vědomím osobní zodpovědnosti za utváření svého života i svého okolí;
- volit pro sebe vhodné strategie a techniky učení, využívat ke svému učení různé informační zdroje, sledovat a hodnotit pokrok při dosahování cílů svého učení s využitím vnější i vnitřní evaluace;
- samostatně porozumět běžné problémy objektivně (na základě ověřených informací) s využitím adekvátních postupů a prostředků a ve spolupráci s ostatními lidmi;
- řešit vhodným způsobem problémové sociálně komunikativní situace;
- schopnost vyjadřovat a tlumočit představy, myšlenky, pocity, skutečnosti a názory písemně i ústně a vhodným a tvůrčím způsobem reagovat ve různých situacích jak v mateřském, tak v cizím jazyce;
- vést konstruktivní rozhovor, mít zájem komunikovat s ostatními, uvědomovat si a vhodně uplatňovat estetickou a emocionální stránku jazyka;
- rozvíjet své tvořivé síly prostřednictvím umění a chápat, že umění je hlavním zdrojem tvořivosti, která se pak uplatňuje v mnoha profesních oblastech;

- usilovat kultivaci svých estetických schopností a podílet se tak na kulturním životě;
- rozpoznat a využít příležitosti pro osobní či profesní seberozvoj, zhodnotit přínosy a rizika takovéto příležitosti na základě pochopení širšího kontextu a uvědomit si její etický rozměr;
- používat matematické myšlení k řešení problémů v různých životních situacích, používat soubor znalostí a metod používaných k objasnění přírodních zákonů ke kladení otázek a k formulaci závěrů založených na důkazech;
- vyvažovat kritický úsudek a zvídavost úctou k objektu zkoumání a porozuměním obecným etickým hodnotám;
- využívat ICT ke zpracovávání dat získaných prostřednictvím pozorování, experimentů a měření a k dokonalejší organizaci práce a týmové spolupráce;
- orientovat se v zásadách bezpečnosti práce a ochrany zdraví a používat vědomosti o zásadách poskytování první pomoci při úrazu;
- vědomě užívat základních právních aspektů a etických zásad týkajících se práce s informacemi a výpočetní technikou, copyrightu a osobních dat.

ODBORNÉ KOMPETENCE

HUMANITNÍ ZAMĚŘENÍ

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi dosáhli prohloubení vzdělanostního základu v oblasti humanitního zaměření pro další vzdělávání a budování své profesní kariéry, tzn. absolventi by měli:

- rozpoznat strategie učení a zjistili, které jim nejlépe odpovídají a dokázali porozumět strategiím učení ostatních;
- umět zhodnotit vlastní práci, dokázali vyhledat radu, informaci a podporu tam, kde je toho třeba a následně dokázali zhodnotit práci ostatních;
- být motivováni k tomu, aby uplatňovali to, co získají v procesu učení, životními zkušenostmi a svou aktivitou při vyhledávání možností učit se a aplikovat výsledky učení v životních, problémových situacích, v různých kontextech;
- dokázat konstruktivně komunikovat v různém prostředí;
- umět vytvářet při jednání pocit důvěry na základě uplatňování empatie vůči ostatním;
- být schopni sebeovládání a mít vědomí etických norem;
- zvládat stresové situace a zklamání a dokázat je nahlížet a řešit konstruktivním způsobem;
- dokázat rozlišovat a respektovat rozdílnost potřeb a hodnot mezi profesní a soukromou sférou vlastního života;
- vážit si různosti, respektovat ostatní a být připraveni překonat předsudky a hledat kompromisy;
- být schopni rozpoznat příležitosti pro osobní či profesní seberozvoj, zhodnotit přínosy a rizika takové příležitosti na základě pochopení širšího kontextu a uvědomit si její etický rozměr;
- chápat důležitost tvořivého vyjádření idejí, zkušeností a emocí prostřednictvím různých médií, jako např. hudby, divadla, literatury a vizuálního umění a dokázat se jejich prostřednictvím vyjádřit;
- rozumět důležitosti estetických faktorů v každodenním životě.

PŘÍRODOVĚDNÉ ZAMĚŘENÍ

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi dosáhli prohloubení vzdělanostního základu v oblasti přírodovědného zaměření pro další vzdělávání a budování své profesní kariéry, tzn. absolventi by měli:

- osvojit si a chápat ve vztazích a souvislostech klíčové přírodovědné pojmy na úrovni potřebné k úspěšnému terciárnímu studiu přírodovědných předmětů a jejich praktických aplikací, včetně učitelství příslušných předmětů;
- získat přehled o klíčových otázkách a problémech, které řeší přírodověda současnosti a chápat je v jejich širších kulturních a společenských souvislostech;
- analyzovat a hodnotit přírodovědné problémy, formulovat hypotézy a hledat praktickou cestu k jejich ověření;
- osvojit si základní přírodovědné empirické postupy a kulturu kritického vědeckého myšlení;
- postupovat v praktických činnostech s ohledem na zásady bezpečnosti práce, hygieny a ochrany zdraví při práci;
- vnímat etické souvislosti přírodovědného výzkumu a jeho praktických aplikací, postupovat v praktických činnostech šetrně k živé i neživé přírodě s ohledem na zásady trvalé udržitelnosti vývoje a zodpovědnosti člověka vůči společnosti a přírodnímu světu;

- osvojit si schopnost číst a porozumět obsahu přiměřeně náročného odborného textu, pracovat s více informačními zdroji, ověřovat nalezené informace a kriticky je posoudit;
- osvojit si praktické dovednosti a kulturu vedení věcného odborného dialogu i polemické rozpravy na přírodovědné téma;
- vést přesné záznamy a protokoly o provedených pozorováních a pokusech, doplnit je věrným nákresem a výsledky a závěry shrnout do strukturovaného a srozumitelného textu včetně uvedení odkazů na použitou literaturu a další zdroje;
- osvojit si schopnost organizovat a řídit vlastní učení, plánovat, organizovat a řídit svou pracovní činnost.

PODMÍNKY PRO PŘIJÍMÁNÍ KE VZDĚLÁVÁNÍ

Přijímání ke vzdělávání se řídí zákonem č. 561/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů, a vyhláškou č. 671/2004 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Kritéria přijímacího řízení pro daný školní rok stanoví ředitel školy a zveřejní je nejpozději do konce ledna příslušného roku. Ke studiu oboru není požadováno lékařské doložení zdravotní způsobilosti. Přijímací zkoušky do všech oborů vzdělávání se konají podle platné legislativy a kritéria přijímacího řízení jsou zveřejňovány na webových stránkách školy.

ZPŮSOB UKONČENÍ VZDĚLÁVÁNÍ, POTVRZENÍ DOSAŽENÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A KVALIFIKACE

Maturitní zkouška; dokladem o získání středního vzdělání s maturitní zkouškou je vysvědčení o maturitní zkoušce. Konání maturitní zkoušky se řídí školským zákonem a příslušným prováděcím právním předpisem.

ORGANIZACE MATURITNÍ ZKOUŠKY

Způsoby a podmínky ukončování vzdělávání waldorfského lycea stanovuje § 72 a § 77 až § 82 školského zákona a vyhláška o ukončování studia ve středních školách a učilištích. Maturitní zkouška se skládá ze společné a profilové části. Žák získá střední vzdělání s maturitní zkouškou, jestliže úspěšně vykoná obě části maturitní zkoušky.

Profilová část maturitní zkoušky se skládá ze zkoušky z českého jazyka a literatury konané formou písemné práce a formou ústní zkoušky a ze zkoušky z cizího jazyka konané formou písemné práce a formou ústní zkoušky, pokud si žák z povinných zkoušek společné části maturitní zkoušky zvolil cizí jazyk. Dále se maturitní zkouška skládá z dalších dvou povinných zkoušek. Ředitel školy určí nabídku povinných zkoušek tak, aby nejméně jednu z povinných zkoušek žák konal ze vzdělávací oblasti zvoleného zaměření.

ZAČLENĚNÍ PRŮŘEZOVÝCH TÉMAT

Průřezová témata	obsah tématu	číslo	Ročník a předmět, v němž je daný předmět realizován						
			Waldorfské lyceum						
			1		2		3		4
Občan v demokratické společnosti (ODS)	Osobnost a její rozvoj	ODS 1	PED-pro	NJ-int	PED - int	TV-int	ČJ-int	TV-int	ČJ-int
			ČJ-int	HV-int	ČJ-int	HV-int	DV-int	NJ-int	BIz-int
			DV-int		DV-int		Biz-int		TV-int
			TV-int		NJ-int		ZSV-int		NJ-int
	Komunikace, vyjednávání, řešení konfliktů	ODS 2	TV-int		PED - int		ČJ-int	TV-int	ČJ-int
			ČJ-int		ČJ-int		AJ-int	PED-pro	BIz-int
			DV-int		DV-int		DV-int		CHz-int
			ZePr-pro		TV-int		BIz-int		TV-int
	Společnost - jednotlivec a společenské skupiny, kultura, náboženství	ODS 3	AJ-int	HV-int	BI-int		BIz-int	HV-int	BIz-int
			BI-int				BI-int		ZSV-int
			ZSV-int				ZSV-int		NJ-int
			NJ-int		NJ-int		NJ-int		HV-int
	Stát, politický systém, politika, soudobý svět	ODS 4	AJ-int						NJ-int
	Masová média	ODS 5	ČJ-int		ČJ-int		AJ-int		ČJ-int
			DV-int		DV-int		ČJ-int		
			BI-int				DV-int		
			ZSV-int						
	Morálka, svoboda, odpovědnost, tolerance, solidarita	ODS 6	TV-int		AJ-int		TV-int		ZSV-int
			ZePr-pro		TV-int		PED-pro		TV-int
			ZSV-int						
	Potřebné právní minimum pro soukromý a občanský život	ODS 7			AJ-int				M-int
					ZSV-int				

Člověk a životní prostředí (ŽIV)	Biosféra v ekosystémovém pojetí	ŽIV 1	Z-int		BI-pro		BI-int		AJ-int
									BIz-int
									CHz-int
	Současné globální, regionální a lokální problémy rozvoje a vztahy člověka k prostředí	ŽIV 2	BI-int		BI-pro		CH-int		AJ-int
			CH-int		CH-int				BIz-int
					Z-int				CHz-int
	Možnosti a způsoby řešení environmentálních problémů a udržitelnosti rozvoje	ŽIV 3			PED-int	Z-int	BIz-int		AJ-int
			CH-int		BI-pro		BI-int		CHz-int
					CH-int		CH-int		
					FY-int		PED-pro		
Člověk a svět práce (PRA)	Individuální příprava na pracovní trh	PRA 1	ČJ-int		ČJ-int		ČJ-int		ČJ-int
			DV-int		DV-int		DV-int		BIz-int
			E-int		E-int				CHz-int
			INF-int						AJ - int
	Svět vzdělávání	PRA 2	NJ-int		AJ-int		PED-pro		
					NJ-int				
					PED-int				
					AJ-int				
	Svět práce	PRA 3			E-int				E-int
	Podpora státu ve sféře zaměstnanosti	PRA 4	INF-int				E-int		
Člověk a digitální svět (DIG)	Obsah průřezového tématu vymezuje příslušná výše uvedená klíčová kompetence a vzdělávací oblast. Průřezové téma je začleněno v tématech v jednotlivých vyučovacích předmětech všeobecně vzdělávací i odborné složky vzdělávání. Základem je reagovat na změny ve společnosti, v profesních požadavcích a v pracovním prostředí způsobené rozvojem digitálních technologií a poskytnout žákům dostatek příležitostí, situací a kontextů, ve kterých se budou učit bezpečně a efektivně využívat různé digitální technologie.								

vysvětlivky: int - integrováno do výuky; pro - v rámci projekt

UČEBNÍ PLÁN VZDĚLÁVACÍHO OBORU KOMBINOVANÉ LYCEUM

Vzdělávací oblasti	Min. počet týdenních vyučovacích hodin celkem	Vyučovací předmět	Zkratka vyučovacího předmětu	Dotace podle učebního plánu WŠ Příbram					Čerpání disponibilních hodin
				1.ročník	2.ročník	3.ročník	4.ročník	Celkem	1. – 4. ročník
Jazykové vzdělávání a komunikace	6	Český jazyk a literatura	ČJ	3,5	3,5	2,5	3,5	**13**	7
	21	Anglický jazyk	AJ	3	3	3	3	**12**	1
		Německý jazyk	NJ	3	3	2	2	**10**	
Společenskovědní vzdělávání	8	Dějepis	D	2	2	1	2	7	3
		Základy společenských věd	ZSV	1	1	1	1	**4**	
Přírodovědné vzdělávání	13	Biologie	BI	2	2	1		**5**	4
		Chemie	CH	1	2	1		**4**	
		Fyzika	FY	1	1	1		3	
		Zeměpis	Z	2	1	1	1	5	
Matematické vzdělávání	10	Matematika	M	4	4	3	3	**14**	4

Estetické vzdělávání	12	**část předmětu ČJ**	**ČJ**	0,5	0,5	0,5	0,5	**2**	7
		Hudební výchova	**HV**	2	2	1	1	6	
		Dramatická výchova	**DV**	1	1	1		**3**	
		Výtvarná výchova	**VV**	1	1	1	1	4	
		Dějiny umění	**DU**	1	1	1	1	**4**	
Vzdělávání pro zdraví	8	**Eurytmie**	**EU**	2	1,5	1	1	5,5	1,5
		Tělesná výchova	**TV**	1	1	1	1	**4**	
Informatické vzdělávání	4	**Informatika**	**INF**	1	2	2	1	**6**	2
Ekonomické vzdělávání	3	**Ekonomie**	**E**	1	1	1	1	**4**	**1**
Humanitní zaměření	16	**Pedagogika**	**PED**			3	3	**6**	**0**
		Psychologie	**PSY**			3	3	**6**	
		Sociální práce	**SP**			1	1	**2**	
		Komunikace	**KOM**			1	1	**2**	
Přírodovědné zaměření	16	**Biologie v zaměření**	**BIz**			2	2	**4**	**0**

		Chemie v zaměření	**CHz**			2	2	**4**	
		Matematika v zaměření	**Mz**			2	2	**4**	
		Fyzika v zaměření	**FYz**			2	2	**4**	
Ostatní	0	**Ročníková práce**	**RP**		0,5	0,5		**1**	**1**
		Fotografie	**FOT**	1					
		Knihvazačství	**KN**		1			**1**	**1**
		Maturitní seminář	**MS**				1	**1**	**1**
Disponibilní hodiny	27								37,5
CELKEM HUMANITNÍ	**128**			**34**	**35**	**34,5**	**33**	**136,5**	37,5
CELKEM PŘÍRODOVĚDNÉ	**128**					**34,5**	**33**	**136,5**	**37,5**

ROZVRŽENÍ VÝUKY DO TÝDNŮ

Přehled využití týdnů období září - červen				
Činnost / ročník	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**
Vyučování podle rozpisu učiva	34	35	32	28
Adaptační týden	1	0	0	0
Biologické a ekologické praktikum/Fotografie	0	1	1	0
Sociální praktikum	0	0	1	0
Profesní praktikum	0	0	0	2
Zeměměřičské praktikum/Řemeslný týden	1	0	0	0
Třídní cesta	0	0	1	0
Divadelní týden	0	0	1	0
Časová rezerva	1-4	1-4	1-4	1-4
Celkem	**36**	**36**	**36**	**30**

Poznámky k učebnímu plánu:

·Zkratky „p, v“ znamenají: p = povinný obsahový okruh, v = volitelný obsahový okruh

·Povinný obsahový okruh a volitelný modul znamenají pro žáky v obou případech povinné předměty, volitelnost využívá škola pro výběr modulů.

·Vyučovací jednotky se pro potřeby učebního plánu přepočítávají takto: epochové vyučování - 110 minut, což se zaokrouhleně přepočítává na 12 hodin týdně.

·V ŠVP škola rozpracovala a realizuje dvě ze tří nabízených zaměření (specializací) - humanitní a přírodovědné, žáci si je volí od počátku 3. ročníku.

·Pro zaměření byly školou zvoleny tyto volitelné moduly: pro humanitní specializaci – pedagogika, psychologie, sociální práce, komunikace; pro přírodovědnou specializaci – biologie, chemie, matematika, fyzika.

·Projektové kurzy a praktika jsou zároveň učební praxí.

·Maturitní seminář má za cíl přípravu žáků v určitém všeobecně vzdělávacím předmětu k maturitní zkoušce či přijímací zkoušce na vysokou školu. Učivo i výsledky vzdělávání zpracuje učitel do konkrétního tematického plánu na daný školní rok. Vychází přitom z potřeb žáků pro jednotlivé zkoušky.

·Předmět český jazyk a literatura v sobě integruje předměty vzdělávání a komunikace v českém jazyce a literárněvědnou část estetického vzdělávání.

· Kulturně vědní část estetického vzdělávání je rozložena do výuky předmětů: Z, DU, VV, D, ČJ, E a PE

UČEBNÍ OSNOVY VZDĚLÁVACÍCH PŘEDMĚTŮ

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět ČESKÝ JAZYK A LITERATURA vychází ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Jazyk a jazyková komunikace a oboru Estetické vzdělávání. Předmět je tvořen třemi navzájem se prolínajícími složkami: slohovou, jazykovou a literární. Velký důraz je kladen na zvyšování úrovně vyjadřování v písemné i mluvené podobě, takto získané dovednosti pak následně umět využít pro další efektivní vzdělávání. Východiskem pro výuku českého jazyka a literatury na lyceu je práce s náročnějšími uměleckými texty, cílem je jejich recepce a produkce, intenzivní čtenářský zážitek. Hlavním posláním předmětu je jednak vypěstovat u žáka dobrou úroveň jazykové kultury, jednak v žákovi probudit lásku k psanému slovu a literatuře vůbec. Český jazyk a literatura tak vybavují žáka sumou znalostí a dovedností, která mu umožňuje správně vnímat všechna jazyková sdělení, porozumět jim, vhodně a přiměřeně k situaci se vyjadřovat a účinně uplatňovat výsledky svého poznávání. Výuka je realizována zčásti výkladem učitele, ten bývá doplněn skupinovou prací žáků, videoprojekcí, žákovskými prezentacemi, krátkodobými projekty, referáty, prací s internetem, návštěvou filmových nebo divadelních představení a exkurzemi.

Forma realizace

Český jazyk a literatura je předmět povinný, vyučuje se ve čtyřech ročnících. Vyučování tohoto předmětu je rozděleno na epochy a procvičovací hodiny, epocha je věnována některému z témat vzdělávacího obsahu daného ročníku, v procvičovacích hodinách se aplikují získané vědomosti a dovednosti, případně se probírají menší tematické celky. V předmětu Český jazyk a literatura jsou naplňovány očekávané výstupy vzdělávacích oblastí Jazyk a jazyková komunikace.

Časová dotace tohoto předmětu:
1. ročník – 4 hodiny týdně
2. ročník – 4 hodiny týdně
3. ročník – 3 hodiny týdně
4. ročník – 4 hodiny týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu český jazyk a literatura rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Kompetence k učení

Učitel

- vede žáky, aby plánovali a organizovali vlastní pracovní činnost, stanovovali si krátkodobé i dlouhodobé cíle s ohledem na osobní rozvoj
- využívá všech dostupných zdrojů informací, podporuje kritický přístup žáků k těmto zdrojům
- hledá různé metody učení s ohledem na efektivitu vlastního procesu učení, poznatky a informace zpracovává různými způsoby

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáky k tomu, aby rozpoznali problém, analyzovali ho a objasnili jeho podstatu

- motivuje žáky k hledání vhodných způsobů řešení problémů
- problémové situace využívá jako jeden z možných prostředků vlastního rozvoje žáka
- podporuje nahlížení na problém z různých stran, objektivní hodnocení záporů a kladů navrhovaného řešení

Kompetence komunikativní

Učitel

- volí vhodné komunikační prostředky s ohledem na komunikační situaci a recipienta
- využívá vhodně verbální i neverbální prostředky komunikace
- motivuje žáky prezentovat vhodným způsobem své názory před známým i neznámým publikem
- vede žáky k správné interpretaci, k věcné a srozumitelné argumentaci

Kompetence sociální a personální

Učitel

- jedná s ohledem na ostatní lidi, přispívá k pozitivním mezilidským vztahům
- pomáhá žákovi odhadovat důsledky svého jednání, podle situace jeho jednání koriguje
- vytváří prostředí plné empatie, porozumění a tolerance
- vede žáky k reflexi a sebereflexi

Kompetence občanské a kulturní povědomí

Učitel

- respektuje práva vlastní i práva druhých lidí, přistupuje k lidem individuálně, bez předsudků, tímto směrem orientuje i žáky
- reflektuje aktuální dění a vhodným způsobem ho zařazuje do výuky
- vede žáky k ochraně životního prostředí, podporuje zodpovědný vztah k životnímu prostředí s ohledem na budoucí generace

Kompetence k podnikavosti

Učitel

- podporuje rozvoj osobního potenciálu žáka s ohledem na jeho budoucí profesní zaměření
- plánuje strategie pro co největší osobní rozvoj žáka, stanovuje cíle a podle nich konkrétní strategie koriguje
- vede žáky k orientaci na potřeby trhu, k uvědomění si případných rizik podnikání
- vede žáky, aby se reálně stavěli k vlastním možnostem a schopnostem i ke svému budoucímu uplatnění

Kompetence digitální

Učitel

- vede žáky k vytváření a úpravě textů, tabulek a prezentací v digitálních nástrojích;
- podporuje schopnost kombinovat textové, obrazové a zvukové formáty při tvorbě multimediálních projektů;

- učí žáky efektivně využívat digitální technologie pro správu a zálohování důležitých materiálů;
- vede žáky k systematickému vyhledávání a kritickému hodnocení informací z digitálních zdrojů;
- klade důraz na respektování autorských práv a etické chování v on-line komunikaci.

Vzdělávací obsah předmětu

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Jazykové vědomosti a dovednosti **Žák:** - rozlišuje spisovný jazyk, hovorový jazyk, dialekty a stylově příznakové jevy, pracuje s nejnovějšími příručkami českého jazyka - ve vlastním projevu volí prostředky adekvátní komunikační situaci a řídí se zásadami spisovné výslovnosti - vysvětlí zákonitosti vývoje češtiny - orientuje se v soustavě jazyků - v písemném projevu uplatňuje znalosti českého pravopisu Komunikační a slohová výchova a práce s textem a získávání informací - rozpozná funkční styl, dominantní slohový postup a v typických příkladech slohový útvar - vystihne charakteristické znaky různých druhů textu a rozdíly mezi nimi - vyjadřuje se věcně správně, jasně a srozumitelně - napíše vypravování - vhodně používá slohový postup vyprávěcí - samostatně zpracovává informace, rozumí obsahu textu i jeho částí - má přehled o knihovnách a jejich službách - práce s různými příručkami pro školu i veřejnost Literatura a práce s literárním textem - napodobuje starověká písma - seznamuje se s klínovým písmem, obrázkovým písmem, hebrejským písmem - porovná mýty o stvoření světa v jednotlivých starých kulturách, klasifikuje nejdůležitější literární postavy - bohové, démoni, lidé, zvířata ad. - zhodnotí význam starověkých děl pro další generace - vyjádří vlastní prožitky z recepce uměleckých děl	Jazykové vědomosti a dovednosti - národní jazyk a jeho útvary - jazyková kultura - vývojové tendence spisovné češtiny - zvukové prostředky a ortoepické normy - postavení češtiny mezi ostatními evropskými jazyky - hlavní principy českého pravopisu Komunikační a slohová výchova a práce s textem a získávání informací - funkční styly, slohové postupy a útvary - slohotvorní činitelé objektivní a subjektivní - vyjadřování přímé i zprostředkované technickými prostředky, monologické i dialogické, neformální i formální, připravené i nepřipravené - komunikační situace, komunikační strategie - projevy prostě sdělovací - základní znaky, postupy a prostředky - osobní dopisy, krátké informační útvary - vypravování informatická výchova, knihovny a jejich služby Literatura a práce s literárním textem - umění jako specifická výpověď o skutečnosti - starověká literatura - památky z území Mezopotámie, literatura čínská, egyptská, staroindická, hebrejská - Bible ANTICKÁ LITERATURA - EPOCHA - vybrané osobnosti antické literatury (Homér, Sofokles, Ezop, Ovidius) - tvůrčí psaní, tvořivé činnosti - žánry - epos, bajka, komedie, tragédie, báje	Člověk a digitální svět

- rozliší části Bible, zná příklady knih, převypráví některé příběhy - reprodukuje a ilustruje text vybraných řeckých mýtů - dramatizuje části mýtů - vytvoří vlastní text inspirovaný četbou - interpretuje texty a debatuje o nich - rozliší literární žánry - charakterizuje středověk, vyjmenuje hlavní žánry - čte a interpretuje vybrané texty evropské středověké literatury - rozumí významu křesťanství - napodobí písmo - hlaholici, cyrilici - interpretuje zvolené části Dantovy Božské komedie - postihne význam misie Konstantina a Metoděje - rozumí vybraným textům psaným starou češtinou - rozliší žánry, interpretuje texty - zpracovává informace pomocí grafických organizérů - převypráví zvolené pověsti - porovná typy pravopisu, vysvětlí některé Husovy názory - porovná středověké a renesanční zobrazení světa - rozliší jednotlivé literární druhy a žánry - interpretuje různé druhy textů - využívá literárněvědnou terminologii - vytvoří vlastní báseň dle zadaných kritérií - pracuje s básnickými texty z Kytice, recituje	- středověká literatura - Píseň o Rolandovi, Edda, Píseň o Nibelunzích, artušovské příběhy - Dante - počátky literatury na našem území - Konstantin a Metoděj - staroslověnské, latinské a české písemnictví - duchovní písně, legendy, kroniky (Kosmova, Dalimilova), drama, dialogické skladby, rytířská epika Jan Hus Úvod do renesance LITERÁRNÍ TEORIE (EPOCHA POETIKY) - základy literární vědy, literární druhy a žánry, metody interpretace textů - téma, motiv, jazykové prostředky, kompozice, vypravěč, postava, typy promluv, časoprostor - tropy a figury - poezie - veršová výstavba,strofa, druhy rýmu, metrum, rytmus - daktyl, jamb, trochej, lyrický subjekt - Kytice, recitace	DU, VV, Dě DU, DĚ, VV eurytmie

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Jazykové vědomosti a dovednosti **Žák:** - v písemném i mluveném projevu využívá poznatků z tvarosloví - používá adekvátní slovní zásobu včetně příslušné odborné terminologie - nahradí běžné cizí slovo českým ekvivalentem a naopak	Jazykové vědomosti a dovednosti - tvarosloví, lexikologie - tvoření slov - stylové rozvrstvení a obohacování slovní zásoby - slovní zásoba vzhledem k příslušnému oboru vzdělávání, terminologie - gramatické tvary a konstrukce a jejich sémantické funkce Komunikační a slohová výchova a práce s textem a získávání informací - odborný styl	

Komunikační a slohová výchova a práce s textem a získávání informací - odborně se vyjadřuje o jevech svého oboru v základních útvarech odborného stylu - uplatňuje slohový postup popisný a výkladový - používá klíčová slova při vyhledávání informačních pramenů - pořizuje z odborného textu výpisky a výtah, dělá si poznámky z přednášek a jiných veřejných projevů - vypracuje anotaci	- základní znaky odborných projevů, postupy a prostředky - prakticky odborné projevy, odborné dokumenty - popis osoby, popis prostý, líčení - výklad, návod k činnosti - získávání a zpracování informací z textu odborného - anotace, konspekt, osnova, resumé, jejich třídění a hodnocení Literatura a práce s literárním textem - renesanční literatura - Petrarca, Boccaccio, Villon, Cervantes, Shakespeare PARSIVALOVSKÉ MOTIVY V LITERATUŘE (EPOCHA) - Wolfram von Eschenbach - Parsival, Pavel Křišťan - Parsifal, Jan Amos Komenský - Labyrint světa a Ráj srdce, Haruki Murakami - Kafka na pobřeží	ZSV, DĚ, DU, VV
Literatura a práce s literárním textem - porovná středověk a renesanci z hlediska žánrů - orientuje se v podobách sonetu - interpretuje zvolená díla W. Shakespeara - porovná témata a motivy v uvedených dílech - vizualizuje a dramatizuje vybrané části - zařadí Komenského do kontextu barokní literatury, charakterizuje baroko - interpretuje texty - charakterizuje uvedené literární směry a epochy - rozliší různé druhy komedií, rozpozná prvky komedie dell´arte v Molierově díle - porovná názory na uspořádání společnosti - zasadí Goethovo dílo Utrpení mladého Werthera do kontextu německé literatury - rozebere zvolené Goethovy balady - popíše postavení češtiny na konci 18. století - zhodnotí význam osobností pro danou dobu - samostatně vyhledává informace - rozebere jazykově a myšlenkově vyzrálá díla - porovná podoby vlastenectví	Klasicismus, osvícenství, preromantismus - Moliere, Defoe, Swift, Voltaire, Goethe HLEDÁNÍ VŠELIDSKÉ I NÁRODNÍ IDENTITY V ČESKÉ LITERATUŘE 1. POLOVINY 19. STOLETÍ (EPOCHA) - Dobrovský, Jungmann, Čelakovský, Tyl, Mácha, Rukopisy, Němcová, Havlíček Romantismus ve světové literatuře - Scott, (Austenová), Byron, Puškin, Dumas, Poe	

- charakterizuje romantismus - posoudí nové pojetí žánrů - charakterizuje typické romantické hrdiny - formuluje své čtenářské zážitky - vystihne charakteristické znaky různých literárních textů a rozdíly mezi nimi		

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Jazykové vědomosti a dovednosti **Žák:** - uplatňuje znalosti ze skladby při logickém vyjadřování - pracuje s nejnovějšími příručkami českého jazyka - vhodně doplní interpunkci do vět jednoduchých i souvětí - uplatňuje znalosti skladby při tvorbě vlastních textů - píše pravopisně správně, opraví nedostatky - orientuje se ve výstavbě textu Komunikační a slohová výchova a práce s textem a získávání informací - sestaví základní projevy administrativního stylu - texty vhodně upraví jazykově i formálně - napíše úvahu - argumentuje, obhajuje svá stanoviska Literatura a práce s literárním textem - konkrétní literární díla klasifikuje podle základních druhů a žánrů - při rozboru textu uplatňuje znalosti z literární teorie - prezentuje četbu - charakterizuje literární směry - rozlišuje různé podoby románu a dramatu - rozebere básnická díla významných autorů - porovná témata knih, posoudí kompozici, vypravěče, práci s časem, jazykové prostředky - charakterizuje nové literární směry přelomu století - porovná nové způsoby vyjádření s realismem a naturalismem - analyzuje zvolená díla a ukázky - srovná texty různých uměleckých směrů	Jazykové vědomosti a dovednosti - větná skladba, druhy vět z gramatického a komunikačního hlediska, stavba a tvorba komunikátu - interpunkce - pravopis Komunikační a slohová výchova a práce s textem a získávání informací - projevy stylu administrativního - jejich základní znaky, postupy a prostředky - životopis, motivační dopis, zápis z porady, pracovní hodnocení, jednoduché úřední dokumenty - grafická a formální úprava jednotlivých písemných projevů - slohový postup úvahový Literatura a práce s literárním textem - realismus a naturalismus ve světové literatuře - Gogol, Dickens, Flaubert, Dostojevskij, Tolstoj, Čechov, Ibsen - česká literatura 2. poloviny 19, století - Neruda, Sládek, Čech, Jirásek, Vrchlický, Mrštík - přelom století v české a světové literatuře, proměna estetiky - symbolismus, impresionismus, dekadence, civilismus, buřiči - Whitman, Baudelaire, Rimbaud, Wilde - Sova, Bezruč, Březina, Neumann, Dyk, Šrámek FAUST A FAUSTOVSKÉ TÉMA V LITERATUŘE (EPOCHA) - díla s faustovskou tematikou ze světové a české literatury - Goethe, Mann, Bulgakov, Havel	Člověk a svět práce

- seznámí se s faustovským tématem - interpretuje texty, dramatizuje krátké ukázky - porovná pojetí tématu v různých dobách a žánrech		

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Jazykové vědomosti a dovednosti Žák: odhaluje a opravuje jazykové nedostatky a chyby v testových úlohách prokazuje znalosti gramatiky Komunikační a slohová výchova a práce s textem a získávání informací - ovládá techniku mluveného slova, umí klást otázky a vhodně formulovat odpovědi - využívá emocionální a emotivní stránky mluveného slova, vyjadřuje postoje neutrální, pozitivní i negativní, vhodně se prezentuje - přednese krátký projev - zjišťuje potřebné informace z dostupných zdrojů, umí si je vybírat a přistupovat k nim kriticky, zaznamenává bibliografické údaje - vyhledá informace v textu - reprodukuje text - transformuje text do jiné podoby - posoudí kompozici textu, jeho slovní zásobu a skladbu - sestaví jednoduché zpravodajské a propagační útvary (zpráva, reportáž, pozvánka, nabídka) - má přehled o denním tisku své zájmové oblasti, noviny, časopisy, jiná periodika, internet - má přehled o slohových postupech uměleckého stylu	Jazykové vědomosti a dovednosti Pravopis - souhrn jevů Morfologie, lexikologie, syntax - opakování Komunikační a slohová výchova a práce s textem a získávání informací mluvený projev druhy řečnických projevů práce s informacemi techniky a druhy čtení s důrazem na čtení studijní,, orientace v textu, jeho rozbor z hlediska sémantiky, kompozice, stylu druhy a žánry textu zpětná reprodukce textu, jeho transformace do jiné podoby publicistický styl publicistika, reklama umělecký styl, literatura faktu a umělecká literatura Literatura a práce s literárním textem světová literatura 20. století	

Literatura a práce s literárním textem - aktivně poznává různé podoby světové literatury - rozumí širším kulturních souvislostem - charakterizuje literární směry a skupiny - porovná témata a motivy - interpretuje ukázku i celé přečtené dílo dle zadané osnovy	modernismus a avantgarda (expresionismus, dadaismus, futurismus, poetismus, surrealismus) existencialismus, socialistický realismus, magický realismus, absurdní drama, postmodernismus, pražská německá literatura, ztracená generace, beatnici Apollinaire, Joyce, Kafka, Pasternak, Bulgakov, Remarque, Hemingway, Steinbeck, Orwell, Beckett, Williams, Camus, Solženicyn, Durrenmatt, Kerouac, Styron, Márquez, Eco Česká literatura 20. století významné směry meziválečné a poválečné literatury Olbracht, Hašek, Durych, Čapek, Vančura, Havlíček, Wolker, Nezval, Seifert, Halas, Holan, Werich, Voskovec, Hrubín, Kolář, Hrabal, Orten, Skácel, Fuks, Škvorecký, Lustig, Vaculík, Kohout, Kundera, Pavel, Svěrák, Smoljak, Páral, Topol, Havel EPOCHA - významná témata ve světové literatuře 20. století EPOCHA - výrazná témata v české literatuře 20. a 21. století	DU, VV DĚ, DV, VV
-rozumí širším kulturních souvislostem - charakterizuje literární směry a skupiny - porovná témata a motivy - interpretuje ukázku i celé přečtené dílo dle zadané osnovy - dramatizuje krátké ukázky děl		Občan v demokratické společnosti

ANGLICKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

Anglický jazyk na lyceu rozvíjí komunikační dovednosti žáků napříč čtyřmi ročníky, přičemž výuka je tematicky i jazykově systematicky vystavěna. Důraz je kladen na schopnost porozumět a používat angličtinu v kulturně relevantních a reálných souvislostech, zároveň je žákům postupně představována složitější gramatika a rozvíjení dovednosti potřebné k maturitní zkoušce i praktickému využití jazyka.

V 10. ročníku se žáci věnují tématům každodenního života, rodiny, bydlení, propagandy a kulturním rozdílům mezi anglicky mluvícími zeměmi. Důležitou součástí výuky jsou projekty jako plakáty, eseje a přednášky, které rozvíjejí samostatnost a jazykové sebevědomí. Gramaticky se zaměřujeme na přítomný a minulý čas, přičemž postupně přecházíme k minulému průběžnému času a základům subjunktivu.

V 11. ročníku si žáci osvojují prvky rétoriky a práce s argumentačním textem, zároveň se učí spolupracovat na společném projektu (např. kuchařská soutěž). V druhém pololetí se věnují složitějším jazykovým jevům, jako jsou formální styl, komparace a superlativy. V gramatice prohlubují své znalosti rozkazovacího způsobu, konjunktivu a časů prostých i průběžných.

Ve 12. ročníku se tematicky zaměřujeme na roli informací ve světové politice, rozdíly mezi pravdou a dezinformací, a také na kulturu 20. století – zejména dějiny filmu a hudby. Žáci pracují samostatně i ve skupinách, tvoří multimediální výstupy a věnují se popisu zrakových a sluchových vjemů. Gramatická část se soustředí na příslovce, budoucí časy a prohlubování znalostí o adjektivech.

13. ročník se nese ve znamení příprav k maturitě. Výuka pokrývá širokou škálu konverzačních a tematických okruhů (např. cestování, tradice, volný čas, média, technologie, profese, Praha, USA, domácnost) a intenzivně připravuje na didaktickou část zkoušky. Gramaticky se opakují a upevňují všechny časové roviny, slovosled, zkratky a komplexnější jazykové jevy (např. srovnávání příslovcí).

Výuka anglického jazyka se snaží vést žáky k samostatnému myšlení, otevřenosti, kulturnímu přehledu a schopnosti vyjadřovat vlastní názory v cizím jazyce – ústně i písemně. Dlouhodobým cílem je, aby žáci byli schopni komunikovat s jistotou, kriticky pracovat s informacemi a používat angličtinu jako nástroj porozumění současnému světu.

Forma realizace

Předmět je vyučován týdně ve vedlejších hodinách. V prvních třech ročnících mohou mít žáci 2 hodiny týdně půlené a 1 až 2 hodiny spolu jako celý kolektiv. V maturitním ročníku jsou všechny hodiny společné.

Časová dotace tohoto předmětu:

1. ročník– 4,0 hodiny týdně
2. ročník– 3,0 hodiny týdně

3. ročník– 4,0 hodiny týdně
4. ročník– 4,0 hodiny týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu anglický jazyk rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Kompetence k učení

Učitel

- vede žáky k plánování učení a stanovování jazykových cílů.
- podporuje využívání autentických a digitálních zdrojů v angličtině.
- pomáhá žákům objevovat efektivní metody učení cizího jazyka.

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáky k rozpoznání jazykových a komunikačních problémů v reálném kontextu.
- motivuje žáky k hledání různých způsobů, jak vyjádřit myšlenku v angličtině.
- využívá neporozumění či chyby jako příležitosti k jazykovému rozvoji.
- podporuje analýzu jazykových možností a výběr nejvhodnější varianty.

Kompetence komunikativní

Učitel

- volí jazyk a témata přiměřená úrovni žáků a dané komunikační situaci.
- pracuje s verbálními i neverbálními prvky v anglické komunikaci.
- motivuje žáky k sebevědomému vyjadřování názorů v angličtině.
- vede žáky k jasnému vyjadřování a srozumitelné argumentaci v cizím jazyce.

Kompetence sociální a personální

Učitel

- podporuje ohleduplnou komunikaci a spolupráci v anglickém jazyce.
- pomáhá žákům vnímat dopad jejich vyjadřování na ostatní.
- vytváří bezpečné a respektující prostředí pro jazykové projevy.
- vede žáky k reflexi vlastního jazykového pokroku a chování ve skupině.

Kompetence občanské a kulturní povědomí

Učitel

- podporuje respekt k odlišnostem a kultuře anglicky mluvících zemí.

- zařazuje aktuální společenská témata do výuky v cizím jazyce.
- vede žáky k vědomému a odpovědnému přístupu ke globálním otázkám.

Kompetence k podnikavosti

Učitel

- podporuje žáky v rozvoji jazykových dovedností pro budoucí profesní uplatnění.
- pomáhá žákům stanovovat si cíle a rozvíjet jazykové strategie k jejich dosažení.
- ukazuje propojení angličtiny s reálnými potřebami trhu a profesními obory.
- vede žáky k realistickému pohledu na své schopnosti v kontextu pracovního světa.

Digitální kompetence

Učitel

- podporujeme žáky v samostatném vyhledávání, hodnocení a zpracování informací z cizojazyčných zdrojů;
- vedeme žáky k využívání digitálních nástrojů pro tvorbu a sdílení vlastního obsahu (např. videa, prezentace, včetně sebeprezentace);
- učíme žáky pracovat s online slovníky a aplikacemi pro zlepšení jazykových dovedností;
- rozvíjíme digitální čtenářské strategie při práci s elektronickými texty;
- vedeme žáky k respektování autorských práv a etických pravidel při práci s digitálním obsahem.

Vzdělávací obsah předmětu

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - rozumí jednoduchému autentickému textu - použije základní jazykové prostředky v každodenní komunikaci - prezentuje jednoduché názory a osobní informace - vytvoří krátký mluvený či psaný projev	**1. pololetí** - Témata: Doma a domácnost, rodina, každodenní život, propaganda, dialekty - Projekty: plakát propagandy, esej, prezentace - Gramatika: přítomný čas prostý a průběžný, minulý čas prostý **2. pololetí** - Témata: cestování, volný čas, kolonizace, kultura - Gramatika: minulý čas průběžný, úvod do subjunktivu, předložky	Du – propaganda, kritické myšlení Vv – plakát, vizuální komunikace D – kolonialismus, historie Občanský a společenskovědní základ – kultura, každodenní život MKV – kulturní odlišnosti, globální vnímání OSV – sebeprezentace, práce ve skupině

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák:	**1. pololetí** - Dokončení video projektu, úvod k maturitním otázkám	Vv – tvorba prezentací, video projekt ČJ – slohové útvary, stylistika

- rozvíjí schopnost argumentace a jazykového vyjadřování názorů - samostatně pracuje na projektových úkolech - používá jazykové prostředky podle komunikační situace - rozumí složitějším textům a zpracovává je	- Projekt: Ultimate Waldorf Chef (kulinářská soutěž) - Gramatika: rozkazovací způsob, konjunktiv, opakování časů **2. pololetí** - Témata: argumentační eseje, rétorika, řečnictví - Gramatika: formální styl psaní, komparace a superlativy	OSV – komunikace, práce v týmu, vyjadřování názoru VVZ – kultura stravování, zdravý životní styl MKV – mezikulturní komunikace VMEGS – současné společenské otázky

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - porovnává informace z různých zdrojů - rozpozná manipulativní jazyk a dezinformace - prezentuje odbornější témata samostatně i ve skupině - rozšiřuje slovní zásobu o společenská a kulturní témata	**1. pololetí** - Témata: světová politika, internet, informace vs. dezinformace - Projekty: individuální prezentace, skupinový projekt - Gramatika: minulý čas průběžný, rozkazovací způsob, psaná vs. mluvená angličtina **2. pololetí** - Témata: popis zrakových a sluchových vjemů, dějiny hudby a filmu 20. století - Gramatika: příslovce, budoucí časy, opakování adjektiv	MV – mediální gramotnost, kritické čtení Hv – hudba 20. století ČJ – stylistika, rétorika Občanský a společenskovědní základ – propaganda, politické dění MKV – kulturní vnímání hudby a filmu OSV – samostatnost, sebereflexe

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - upevňuje jazykové dovednosti potřebné k maturitní zkoušce - samostatně formuluje názory na společenská a kulturní témata - prokazuje orientaci v reáliích anglicky mluvících zemí - rozvíjí jazykové schopnosti v psaném i mluveném projevu	**1. pololetí** - Témata: maturitní otázky (rodina, cestování, tradice, ČR, USA, volný čas, technologie) - Gramatika: opakování prostých časů, slovosled, zkratky - Písemné práce dle zkouškového formátu **2. pololetí** - Témata: maturitní otázky (nakupování, profese, Praha, hudba, média, domácnost) - Gramatika: opakování průběžných časů, komparace a superlativy příslovcí - Intenzivní příprava k didaktickému testu	ČJ – příprava ke slohové části maturity Občanský a společenskovědní základ – témata společnosti a kultury Hv, Vv – média a umění v anglickém světě MKV – kulturní rozmanitost OSV – zvládání stresu, seberegulace, práce s cíli VMEGS – globální témata v maturitních okruzích

NĚMECKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem výuky německého jazyka na waldorfském lyceu je příprava žáků na aktivní život v multikulturní společnosti, neboť vede žáky k získání jak obecných, tak komunikativních kompetencí k dorozumění v situacích každodenního osobního a pracovního života. Připravuje žáky k efektivní účasti v přímé i nepřímé komunikaci včetně přístupu k informačním zdrojům, rozšiřuje jejich znalosti o světě. Současně přispívá k formování osobnosti žáků, učí je toleranci k hodnotám jiných národů, rozvíjí jejich schopnost učit se po celý život.

V ideálním případě je výuka němčiny realizována ve dvou různých úrovních, přičemž výchozí úrovně jsou úplní začátečníci A0 a začátečníci na úrovni A1 podle Společného evropského referenčního rámce (SERR). Skupina úplných začátečníků má za cíl na konci vzdělání dosáhnout úrovně A1/A2 podle SERR, skupina začátečníků navazujících na výuku dalšího cizího jazyka podle RVP ZV má dosáhnout úrovně A2. Obě skupiny by si měly osvojit slovní zásobu čítající minimálně 2300 lexikálních jednotek, z čehož obecně odborná a odborná terminologie představuje 15% lexikálních jednotek u úrovně A2.

Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci dovedli komunikovat v cizím jazyce v různých situacích života, v projevech mluvených i psaných, na všeobecná i odborná témata a volili při tom adekvátní komunikační strategie a jazykové prostředky. Žáci se učí také efektivně pracovat s cizojazyčnými texty včetně odborných, učí se získávat informace o světě, zvláště o zemích studovaného jazyka, a to i prostřednictvím digitálních technologií, a získané poznatky využívat ke komunikaci a svému dalšímu vzdělávání. Žáci se také učí chápat a respektovat tradice, zvyky a odlišné sociální a kulturní hodnoty jiných národů a jazykových oblastí. Seznamují se také s různými metodami a postupy efektivního studia cizího jazyka, které mohou využívat ke studiu dalších jazyků, příp. k dalšímu vzdělávání.

Kromě vyučovacích hodin budou mít žáci možnost využít německý jazyk při výměnných pobytech, česko-německých projektech a poznávacích zájezdech. Žáci mají možnost se zúčastnit výuky v některé z německy mluvících škol. V některých jiných předmětech (např. v dějepise, literatuře či zeměpise) by měli žáci být schopni svépomoci nastudovat jednoduché německé texty pro samostatnou práci na společném projektu či referátu.

Pozn.: Popisovaný ideální případ, kdy by třída byla rozdělena na výuku dalšího cizího jazyka podle dosažené úrovně ze základní školy, nenastává z organizačních důvodů vždy. Je tedy třeba počítat s tím, že ve skupině budou společně pracovat žáci, kteří měli německý jazyk po celou dobu ZŠ (waldorfské školy), pak žáci, kteří jej měli 1 – 3 roky, žáci, kteří se s německým jazykem ještě nikdy nesetkali, a též je nutné počítat se žáky bilingválními, jejichž rodiče nebo jeden rodič jsou rodilými mluvčími německého jazyka a se svými dětmi se německy odmalička dorozumívají. V takovéto nesourodé skupině není jednoduché vyučovat tak, aby si každý na své úrovni z hodin odnášel uspokojení. Stavět pouze na kolegialitě a solidaritě pokročilejších se začátečníky nelze.

Forma realizace

Německý jazyk se vyučuje ve čtyřech ročnících. Vyučování probíhá ve vedlejších hodinách, a to formou hodin s náplní lexikálně-gramatickou i náplní komunikativní. V předmětu Německý jazyk jsou naplňovány očekávané výstupy vzdělávacích oblastí Jazyk a jazyková komunikace.

Časová dotace tohoto předmětu:

- 1. ročník – 3 hodiny týdně
- 2. ročník – 3 hodiny týdně
- 3. ročník – 2 hodiny týdně
- 4. ročník – 2 hodiny týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu německý jazyk rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Kompetence k učení

Učitel

- vede žáky k plánování učení a stanovování jazykových cílů.
- podporuje využívání autentických a digitálních zdrojů v angličtině.
- pomáhá žákům objevovat efektivní metody učení cizího jazyka.

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáky k rozpoznání jazykových a komunikačních problémů v reálném kontextu.
- motivuje žáky k hledání různých způsobů, jak vyjádřit myšlenku v angličtině.
- využívá neporozumění či chyby jako příležitosti k jazykovému rozvoji.
- podporuje analýzu jazykových možností a výběr nejvhodnější varianty.

Kompetence komunikativní

Učitel

- volí jazyk a témata přiměřená úrovni žáků a dané komunikační situaci.
- pracuje s verbálními i neverbálními prvky v anglické komunikaci.
- motivuje žáky k sebevědomému vyjadřování názorů v angličtině.
- vede žáky k jasnému vyjadřování a srozumitelné argumentaci v cizím jazyce.

Kompetence sociální a personální

Učitel

- podporuje ohleduplnou komunikaci a spolupráci v anglickém jazyce.
- pomáhá žákům vnímat dopad jejich vyjadřování na ostatní.
- vytváří bezpečné a respektující prostředí pro jazykové projevy.
- vede žáky k reflexi vlastního jazykového pokroku a chování ve skupině.

Kompetence občanské a kulturní povědomí

Učitel

- podporuje respekt k odlišnostem a kultuře anglicky mluvících zemí.
- zařazuje aktuální společenská témata do výuky v cizím jazyce.
- vede žáky k vědomému a odpovědnému přístupu ke globálním otázkám.

Kompetence k podnikavosti

Učitel

- podporuje žáky v rozvoji jazykových dovedností pro budoucí profesní uplatnění.
- pomáhá žákům stanovovat si cíle a rozvíjet jazykové strategie k jejich dosažení.
- ukazuje propojení angličtiny s reálnými potřebami trhu a profesními obory.
- vede žáky k realistickému pohledu na své schopnosti v kontextu pracovního světa.

Digitální kompetence

Učitel

- podporujeme žáky v samostatném vyhledávání, hodnocení a zpracování informací z cizojazyčných zdrojů;
- vedeme žáky k využívání digitálních nástrojů pro tvorbu a sdílení vlastního obsahu (např. videa, prezentace, včetně sebeprezentace);
- učíme žáky pracovat s online slovníky a aplikacemi pro zlepšení jazykových dovedností;
- rozvíjíme digitální čtenářské strategie při práci s elektronickými texty;
- vedeme žáky k respektování autorských práv a etických pravidel při práci s digitálním obsahem.

Vzdělávací obsah předmětu

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: Poslech s porozuměním: • porozumí školním a pracovním pokynům; • porozumí jednoduchému mluvenému projevu (pomalé tempo a zřetelná výslovnost); • rozpozná hlavní téma projevu; • porozumí hlavním myšlenkám a informacím; • je schopen zodpovědět jednoduché otázky týkající se ústního projevu; Čtení, práce s textem a informacemi: • porozumí jednoduchým textům;	**Řečové dovednosti** Poslech s porozuměním: • poslech krátkých a jednoduchých monologických a dialogických projevů týkajících se probíraných obecných témat • následná práce s poslechovým textem (např. shrnutí obsahu, pojmenování hlavního tématu, sdělení hlavních informací) Čtení, práce s textem a informacemi: • čtení krátkých jednoduchých textů týkajících se probíraných obecných témat • práce s textem: postižení hlavního tématu, vyhledávání hlavních informací na základě otázek, reprodukce informací obsažených v textu • práce s delším textem (např. čtení zjednodušené literatury)	**ODS 1, 3** **PRA 3**

• pochopí hlavní myšlenku textu; • porozumí základním informacím v textu; • je schopen zodpovědět jednoduché otázky vztahující se k textu; Písemný projev: • dovede písemně představit sebe či jinou osobu; • dovede jednoduše popsat osobu, věc, místo; • odpovídá na jednoduché dotazy; Ústní projev a ústní interakce: • podá o sobě či jiné osobě základní informace; • jednoduše popíše věc, místo, událost; • vede jednoduchý připravený rozhovor; • klade jednoduché otázky a dokáže na ně reagovat *Pozn.: obsah textů je dán níže uvedenými tematickými okruhy*	Písemný projev: • psaní jednoduchých vět, např. odpovědí na otázky • psaní jednoduchých a krátkých souvislých textů (např. představení vlastní osoby) • velmi jednoduchý překlad Ústní projev a ústní interakce: • tvoření jednoduchých vět • odpovídání na jednoduché otázky • krátký připravený souvislý projev na dané téma • krátký připravený dialog na vybrané téma	
Žák: Výslovnost; grafická podoba jazyka: • snaží se vyslovovat správně hlásky a jejich kombinace typické pro německý jazyk zapojené ve slovech, někdy se to daří s obtížemi; • klade správně slovní přízvuk; • s menšími obtížemi správně intonuje větu; • zná pravidla německého pravopisu (s výjimkou obtížnějších jevů – např. psaní s,ss,ß); Gramatika: • zná a aplikuje základní gramatická pravidla;	**Jazykové prostředky** Výslovnost; grafická podoba jazyka: • výslovnost hlásek a jejich kombinací (se zaměřením na hlásky specifické pro německý jazyk) • slovní přízvuk • větná intonace • pravidla německého pravopisu Gramatika: *tvarosloví*	

• skládá jednoduché věty; Slovní zásoba: • pasivně chápe a částečně aktivně užívá základní slovní zásobu vymezenou probíranými tématy.	• základní pravidla časování sloves a skloňování jmen • zájmena včetně tázacích zájmen • číslovky • rod a členy podstatných jmen • množné číslo • modální slovesa • minulý čas perfektum (žáci s předznalostí jazyka) *větná skladba* • slovosled ve větě jednoduché (věta oznamovací, otázka zjišťovací, otázka doplňovací) • zápor v německé větě (užití nein, nicht, kein) Slovní zásoba: • ovládnutí 600-800 lexikálních jednotek v rámci daných témat	
Žák: • se velmi jednoduše vyjadřuje (ústně i písemně) o své osobě a o věcech týkajících se jí; • dokáže komunikovat na velmi jednoduché úrovni (dáno rámcem probíraných témat).	**Tematické okruhy, komunikační situace a jazykové funkce** oručená témata: • osobní identifikace, osobní charakteristika • rodina a rodinné aktivity • svět, Evropa – státy, jazyky a národnosti • každodenní život – škola, volný čas • stravování munikační situace a jazykové funkce: • zahrnuto v řečových dovednostech	
Žák: • si osvojuje základní znalosti o německy mluvících zemích.	**Poznatky o zemích** • přehled německy mluvících zemí (základní informace o nich)	

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: Poslech s porozuměním: • dobře porozumí jednoduchému mluvenému projevu (pomalé tempo a zřetelná výslovnost); • rozpozná význam obecných sdělení a hlášení; • je schopen zodpovědět otázky přiměřené obtížnosti vztahující se k ústnímu projevu. Čtení, práce s textem a informacemi: • porozumí textům přiměřené obtížnosti; • pochopí hlavní myšlenku textu, porozumí výstavbě textu a dokáže postihnout hlavní body textu; • porozumí základním informacím v textu, na základě položených otázek je schopen vyhledat specifické informace. Písemný projev: • dovede jednoduše popsat osobu, věc, místo, událost, děj; • dokáže jednoduše popsat svůj názor; • dokáže vyjádřit žádost, prosbu, přání, úmysl apod.; • dovede sdělit informace a požádat o ně; • přeloží text s použitím slovníků (včetně elektronických);	**Řečové dovednosti** Poslech s porozuměním: • poslech kratších monologických a dialogických projevů týkajících se probíraných témat • následná práce s poslechovým textem (např. shrnutí obsahu, pojmenování hlavních myšlenek, sdělení důležitých informací, vyhledání informací na základě otázek) Čtení, práce s textem a informacemi: • čtení kratších textů týkajících se probíraných obecných témat • práce s textem: postižení hlavního tématu, vyhledávání hlavních informací na základě otázek, reprodukce informací obsažených v textu, volné převyprávění textu, vyhledání specifických informací na základě otázek • možnost práce s dlouhým textem (např. čtení zjednodušené literatury) • možnost práce s jednoduššími originálními texty (např. novinové články, horoskopy, recepty atp.) Písemný projev: • psaní rozvitějších vět a souvětí; • psaní kratších souvislých textů (např. vypravování, popis, dopis, básně, pohádky apod.) Ústní projev a ústní interakce:	**ODS 1, 3** **PRA 3**

Ústní projev a ústní interakce: • popíše věc, místo, událost, děj; • jednoduše vyjádří svůj názor/postoj; • vyjádří úmysl, přání, žádost, prosbu apod.; • shrne a reprodukuje informace vlastními slovy; • jednoduše vyjádří své myšlenky; • při pohovorech, na které je připraven, klade vhodné otázky a reaguje na dotazy tazatele; • požádá o upřesnění nebo zopakování sdělené informace, pokud nezachytí přesně význam sdělení; • pronese jednoduše zformulovaný monolog před publikem. *Pozn.: obsah textů je dán níže uvedenými tematickými okruhy*	• tvoření jednoduchých vět • odpovídání na otázky • připravený souvislý projev na dané téma • připravený dialog na určité téma • krátký nepřipravený dialog na určité téma	
Žák: Výslovnost; grafická podoba jazyka: • bez větších obtíží vylovuje německé hlásky a jejich kombinace; • orientuje se v kladení slovního přízvuku v různých pozicích (např. u ne/odlučitelných předpon); • aktivně užívá pravidla německého pravopisu; Gramatika: • dodržuje základní pravopisné normy v písemném i ústním projevu;	**Jazykové prostředky** Výslovnost; grafická podoba jazyka: • výslovnost hlásek a jejich kombinací (se zaměřením na hlásky specifické pro německý jazyk) • slovní přízvuk • větná intonace • pravidla německého pravopisu Gramatika: *tvarosloví* • přítomný čas nepravidelných sloves • rozkazovací způsob • všeobecný podmět man, vazba es gibt • slovesa s odlučitelnou a neodlučitelnou předponou	

Slovní zásoba: • aktivně užívá osvojenou slovní zásobu; • dává jednotlivá slovíčka do souvislostí a významu, kterému rámcově rozumí, i když zatím nerozumí detailně veškeré slovní zásobě v promluvě či textu.	• předložky a jejich vazba se 3./4. pádem • perfektum pravidelných sloves • perfektum vybraných nepravidelných sloves • skloňování podstatných jmen *větná skladba* • slovosled ve větě jednoduché a v otázce • zápor Slovní zásoba: • ovládnutí 600-800 lexikálních jednotek v rámci daných témat • základní principy slovotvorby v německém jazyce (okrajově)	
Žák: • jednoduše se vyjádří (ústně i písemně) i k tématům mimo rámec každodenních situací; • řeší vhodně standardní řečové situace i jednoduché a frekventované situace týkající se pracovní a jiné činnosti.	**Tematické okruhy, komunikační situace a jazykové funkce** Doporučená témata: • cestování (dovolená, prázdniny, výlety, doprava, počasí) • volný čas (sport, kultura a umění, koníčky, záliby, společenské události) • můj den – popis dne, domlouvání schůzek • stravování, rozhovory v restauraci, kavárně atp. • mezilidské vztahy (vzhled, vlastnosti) • nakupování Komunikační situace a jazykové funkce: • zahrnuto v řečových dovednostech	
Žák: • prokazuje faktické znalosti o vybraných místech německých regionů a jednoduše je charakterizuje.	**Poznatky o zemích** • vybraná zajímavá místa (kulturní, průmyslová či přírodní) v různých regionech německy mluvících zemí a jejich základní charakteristika • kulturní specifika německy mluvících zemí spojená s probíranými tématy (např. studium, práce, umění apod.) a jejich porovnání s ČR	

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: Poslech s porozuměním: • porozumí mluvenému projevu příslušné úrovně; • porozumí složitějšímu projevu, přičemž porozumí hlavním informacím; • je schopen zachytit specifické informace; • odpovídá na otázky přiměřené obtížnosti vztahující se k projevu; • rozpozná význam obecných sdělení a hlášení; Čtení, práce s textem a informacemi: • čte s porozuměním věcně i jazykově přiměřené texty, orientuje se v textu; • porozumí výstavbě textu a dokáže postihnout hlavní body textu; • dokáže vyhledat a shromáždit specifické informace; • dokáže pochopit záměr/názor autora/vypravěče; • uplatňuje různé techniky čtení textu; • odhadne význam neznámých výrazů; Písemný projev: • dovede popsat osobu, věc, místo, událost, děj, zkušenost, plány, představy; • dokáže popsat své názory a pocity, vyjádřit vlastní myšlenky; • vyjádří písemně názor na text;	**Řečové dovednosti** Poslech s porozuměním: • poslech monologických a dialogických projevů týkajících se probíraných témat • následná práce s poslechovým textem (např. shrnutí obsahu, volné převyprávění slyšeného, pojmenování hlavního tématu, sdělení hlavních informací, vyhledání specifických informací na základě otázek) Čtení, práce s textem a informacemi: • čtení textů různé délky týkajících se probíraných obecných témat • práce s textem: postižení hlavního tématu, vyhledávání hlavních informací na základě otázek, reprodukce informací obsažených v textu, volné převyprávění textu, vyhledání specifických informací na základě otázek, následná diskuze nad textem (např. nad myšlenkami, názory v textu obsaženými) Písemný projev: • psaní kratších souvislých textů různých útvarů (např. vypravování, popis, dopis, úvaha, charakteristika atp.) • vlastní reprodukce tištěného textu formou výpisků, poznámek, zkrácení textu • tvorba složitějších větných konstrukcí	

• ověří si i sdělí získané informace písemně; • dokáže shrnout či využít faktografické informace; • dokáže napsat různé útvary textu, např. dopis (oficiální/neoficiální), pohled, e-mail, vypravování, charakteristiku atp. Ústní projev a ústní interakce: • vypráví jednoduché příběhy, zážitky, popíše své pocity; • umí vysvětlit své plány, jednání atp.; • sdělí svůj názor; • dokáže vyjádřit úmysl, přání, žádost, prosbu atp.; • vede rozhovor na různá témata (dokáže klást otázky a na otázky reagovat); • zapojí se do hovoru bez přípravy; • vyřeší většinu běžných denních situací, které se mohou odehrát v cizojazyčném prostředí; • přednese jednoduchou prezentaci na obecné téma; • přeformuluje a objasní pronesené sdělení a zprostředkuje informaci dalším lidem. *Pozn.: obsah textů je dán níže uvedenými tematickými okruhy*	• styly oficiální a neoficiální komunikace Ústní projev a ústní interakce: • tvoření jednoduchých vět • bezprostřední reakce na položené otázky • připravený souvislý projev na dané téma • krátký nepřipravený souvislý projev • připravený dialog na určité téma • nepřipravený dialog na určité téma • prezentace vybraného tématu dle výběru	
Žák: Výslovnost; grafická podoba jazyka: • vyslovuje srozumitelně a plynule; • správně intonuje; Gramatika:	**Jazykové prostředky:** Výslovnost; grafická podoba jazyka: • výslovnost hlásek a jejich kombinací (se zaměřením na hlásky specifické pro německý jazyk) • slovní přízvuk • větná intonace • pravidla německého pravopisu Gramatika:	

• ovládá a téměř bezchybně používá základní gramatická pravidla v písemném i ústní projevu; • teoreticky ovládá a snaží se aktivně užívat složitější gramatické jevy; • je schopen autokorekce a korekce jiných v písemném i ústním projevu; Slovní zásoba: • komunikuje a aktivně užívá získanou slovní zásobu; • užívá frazeologická spojení, zejména v běžných situacích každodenního života; • dokáže odhadnout význam neznámého slova; • využívá opisu za využití jednodušší slovní zásoby pro vyjádření složitého výrazu či významu; • uplatňuje základní způsoby tvoření slov v jazyce.	*tvarosloví* • předložkové vazby vybraných podstatných a přídavných jmen • vazby sloves s předložkami • předložky se 3. i 4. pádem • minulý čas perfektum • minulý čas préteritum (vybraná slovesa) • příslovečná určení času *větná skladba* • vedlejší věty • spojky souřadné, podřadné • příslovečná určení ve větě • infinitiv s zu Slovní zásoba: • ovládnutí 600-800 lexikálních jednotek v rámci daných témat • vazby sloves, podstatných a přídavných jmen s předložkami • základní principy slovotvorby v německém jazyce	
Žák: • se domluví v běžných situacích, získá i poskytne informace; • jednoduše se vyjádří (ústně i písemně) i k tématům mimo rámec každodenních situací; • řeší vhodně standardní řečové situace i jednoduché a frekventované situace týkající se pracovní a jiné činnosti.	**Tematické okruhy, komunikační situace a jazykové funkce** Doporučená témata: • společnost a sdělovací prostředky (média) • společnost - zvyky a tradice • bydlení a životní styl • cestování a dovolená • kultura a umění	

	Komunikační situace a jazykové funkce: • zahrnuto v řečových dovednostech	
Žák: • prokazuje základní faktické znalosti o vybraných osobnostech z německy mluvících regionů; • uplatňuje je také v porovnání s reáliemi mateřské země.	**Poznatky o zemích** • vybrané osobnosti německy mluvících zemí převážně z kulturní, vědecké a společenské sféry, které silně ovlivnili vývoj nejen německy mluvících zemí • zajímavá místa německy mluvících zemí • kulturní specifika spojená s probíranými tématy (např.: zvyky a tradice, život v současné společnosti) a jejich porovnání s ČR	

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: Poslech s porozuměním: • rozumí přiměřeným souvislým projevům a diskusím rodilých mluvčích pronášeným ve standardním hovorovém tempu; • nalezne v promluvě hlavní a vedlejší myšlenky a důležité informace; • zaznamená vzkazy volajících. Čtení a práce s textem a informacemi: • čte s porozuměním věcně i jazykově přiměřené texty; • orientuje se v autentických textech (např. novinové články, beletrie), kde je schopen vyhledat hlavní myšlenky či informace; • vyhledá informace v autentických zdrojích (např. internetové stránky, noviny, knihy) a je schopen s nimi pracovat (písemně i ústně);	**Řečové dovednosti** • upevňování a prohlubování dovedností získaných v předchozích letech studia	

• vyhledá a zpracuje informace týkající se studovaného oboru (písemně i ústně); • odhaduje význam neznámých výrazů podle kontextu a způsobu tvoření. Písemný projev: • zaznamená písemně podstatné myšlenky a informace z textu; • písemně zformuluje vlastní myšlenky; • vytvoří text na dané téma a ve stanoveném rozsahu, např. formou popisu, sdělení, vyprávění, dopisu a odpovědi na dopis; • přeloží text s použitím slovníku (i elektronického). Ústní projev a interakce: • sdělí obsah, hlavní myšlenky či informace vyslechnuté nebo přečtené; • vyhledá, zpracuje a prezentuje informace týkající se odborné problematiky, reaguje na jednoduché dotazy; • zapojí se do běžného hovoru bez přípravy; • vyměňuje si informace, které jsou běžné při neformálních hovorech; • vyjadřuje se téměř bezchybně v běžných předvídatelných situacích • zapojí se do debaty nebo argumentace, týká-li se známého tématu; • dokáže experimentovat, zkoušet a hledat způsoby vyjádření srozumitelné pro posluchače.		
Žák: Výslovnost a grafická podoba jazyka a pravopis: • vyslovuje srozumitelně co nejblíže přirozené výslovnosti; • rozlišuje základní zvukové prostředky daného jazyka a koriguje odlišnosti zvukové podoby jazyka; • dodržuje základní pravopisné normy v písemném projevu, opravuje chyby. Gramatika: • používá základní gramatická pravidla i složitější gramatické jevy v písemném i ústním projevu; • používá opisné prostředky v neznámých situacích, při vyjadřování složitých myšlenek;	**Jazykové prostředky:** • opakování a procvičování jazykových prostředků z předchozích ročníků se zaměřením na složitější látku, příp. se zaměřením na maturitní zkoušku • odborná slovní zásoba k vybraným tématům (např. životní prostředí, vzdělání, reálie německy mluvících zemí)	

Slovní zásoba: • komunikuje s jistou mírou sebedůvěry a aktivně používá získanou slovní zásobu, včetně vybrané frazeologie v rozsahu daných tematických okruhů, zejména v rutinních situacích každodenního života, a vlastních zálib; • uplatňuje základní způsoby tvoření slov v jazyce		
Žák: • vyjadřuje se ústně i písemně k tématům osobního života a k tématům z oblasti odborného zaměření studia; • používá stylisticky vhodné obraty vhodné umožňující nekonfliktní vztahy a komunikaci.	**Tematické okruhy, komunikační situace a jazykové funkce:** • opakování a prohlubování témat z předchozích ročníků, příp. se zaměřením na maturitní zkoušku	
Žák: • prokazuje faktické znalosti k německy mluvícím zemím v oblasti geografie, dějin, kultury atp.; • dokáže dané informace uvést do souvislosti se znalostmi o České republice; • uplatňuje v komunikaci vhodně vybraná sociokulturní specifika daných zemí.	**Poznatky o zemích:** • systematické opakování a prohlubování znalostí o Německu, Rakousku, Švýcarsku, popř. o Lichtenštejnsku a Lucembursku • informace o České republice	

RUSKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem výuky ruštiny na waldorfském lyceu je dosažení komunikační kompetence, která vytváří předpoklady pro mezinárodní komunikaci a umožňuje zprostředkování intelektuálního a kulturního bohatství přesahující oblast žákova mateřského jazyka.

V ideálním případě je výuka ruštiny realizována na dvou různých úrovních, přičemž výchozí úrovně jsou začátečníci a mírně pokročilí. Skupina začátečníků má za cíl na konci vzdělání dosáhnout úrovně A2 podle evropského jazykového referenčního rámce, skupina mírně pokročilých má dosáhnout v případě dostatečných vstupních znalostí úrovně B1. Obě skupiny by měly získat slovní zásobu minimálně 2300 lexikálních jednotek.

V některých jiných předmětech, např. v dějepise, literatuře či zeměpise, by měli žáci být schopni svépomoci nastudovat jednoduché ruské texty pro samostatnou práci na společném projektu či referátu.

Pozn.: Popisovaný ideální případ, kdy by třída byla rozdělena na výuku jazyka (zejména ruštiny – neboť angličtinu absolvuje na ZŠ každý) podle dosažené úrovně ze základní školy nenastává z organizačních důvodů vždy. Je tedy třeba počítat s tím, že ve skupině budou společně pracovat žáci, kteří měli RJ po celou dobu ZŠ (waldorfské školy), pak žáci, kteří měli RJ 1–3 roky, žáci, kteří se s RJ ještě nikdy nesetkali, a též je nutné počítat se žáky, jejichž rodiče nebo jeden rodič jsou rodilými mluvčími v RJ a se svými dětmi se rusky odmalička dorozumívají. V takovéto nesourodé skupině není jednoduché vyučovat tak, aby si každý na své úrovni z hodin odnášel uspokojení. Stavět pouze na kolegialitě a solidaritě pokročilejších se začátečníky nelze.

Forma realizace

Ruský jazyk se vyučuje ve čtyřech ročnících. Vyučování probíhá ve vedlejších hodinách, a to jako hodiny s náplní gramatickou, tak hodiny ruské konverzace. V předmětu Ruský jazyk jsou naplňovány očekávané výstupy vzdělávacích oblastí Jazyk a jazyková komunikace.

Časová dotace tohoto předmětu:
1. ročník – 3,0 hodiny týdně
2. ročník – 3,0 hodiny týdně
3. ročník – 2,0 hodiny týdně
4. ročník – 2,0 hodiny týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu ruský jazyk rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Kompetence k učení

Učitel

- zadáváním samostatných úkolů a projektů podporuje pozitivní vztah k učení a vzdělávání
- učí žáky ovládat různé techniky učení, uplatňovat různé způsoby práce s textem, umět efektivně vyhledávat a zpracovávat informace
- vede žáky k dovednosti poslouchat s porozuměním mluvené projevy, pořizovat si poznámky, učí žáky využívat ke svému učení různé informační zdroje
- vede žáky ke sledování a hodnocení pokroku při dosahování cílů svého učení
- učí je přijímat hodnocení výsledků svého učení od jiných lidí

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- zadáváním vhodných témat k řešení problematiky ruského jazyka a rusky mluvících zemí učí žáky porozumět zadání úkolu, určit podstatu problému, získat informace potřebné k řešení problému, navrhnout způsob řešení a zdůvodnit jej, vyhodnotit a ověřit správnost zvoleného postupu a dosažené výsledky
- skupinovou prací učí žáky spolupracovat při řešení problémů s jinými lidmi (týmové řešení)

Kompetence komunikativní

Učitel

- využíváním osvojené slovní zásoby a logickým odvozováním neznámých výrazů učí žáky vyjadřovat se přiměřeně účelu jednání a komunikační situaci a vhodně se prezentovat v mluveném i psaném projevu
- při případných drobných nedostatcích nechá žáky hovořit a odstraněním chyb až po skončení projevu učí žáky nebát se získanou slovní zásobu i gramatiku užívat
- zařazováním náročnějších textů do výuky učí žáky zaznamenávat písemně podstatné myšlenky a údaje z textů, formulovat své myšlenky srozumitelně, souvisle a jazykově správně
- řízeným dialogem vede žáky k aktivní účasti na diskusích, učí je formulovat a obhajovat své názory

Kompetence sociální a personální

Učitel

- častým zařazením práce ve dvojicích, skupinách, střídáním rolí a vytvořením pravidel pro práci vede žáka ke zvládání a respektování základních pravidel mezilidské komunikace daného kulturního prostředí, k vytváření vstřícných mezilidských vztahů a k předcházení osobním konfliktům
- vede žáky ke schopnosti reagovat adekvátně na hodnocení svého vystupování, přijímat radu i kritiku, ověřovat si získané poznatky, stanovením pravidel pro práci v týmu
- vede žáka k zodpovědnosti za plnění daných úkolů v rámci pracovní skupiny

Kompetence občanské a kulturní povědomí

Učitel

- prezentací a zpracováváním nejrůznějších materiálů týkajících se reálií rusky mluvících zemí vybízí žáky k zamyšlení a k pozitivnímu vnímání jiných kulturních a etických hodnot lidí, žijících v jiném jazykovém prostředí, a zároveň ke zpětné reflexi ke své vlastní kultuře a vlastním hodnotám
- diskutuje s žáky o odlišném způsobu života v jiných zemích a učí je tímto vytvářet si pozitivní vztah k hodnotám místní, národní, evropské i světové kultury

Digitální kompetence

Učitel

- podporujeme žáky v samostatném vyhledávání, hodnocení a zpracování informací z cizojazyčných zdrojů;
- vedeme žáky k využívání digitálních nástrojů pro tvorbu a sdílení vlastního obsahu (např. videa, prezentace, včetně sebeprezentace);
- učíme žáky pracovat s online slovníky a aplikacemi pro zlepšení jazykových dovedností;

- rozvíjíme digitální čtenářské strategie při práci s elektronickými texty;
- vedeme žáky k respektování autorských práv a etických pravidel při práci s digitálním obsahem.

Vzdělávací obsah předmětu

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: POSLECH A ČTENÍ S POROZUMĚNÍM - nalezne v promluvě hlavní a vedlejší myšlenky a důležité informace - najde požadovanou informaci v textu - porozumí školním a pracovním pokynům - reaguje na základní pracovní pokyny - informace vyslechnuté nebo přečtené - vystihne hlavní smysl sdělení - vyslovuje srozumitelně co nejblíže přirozené výslovnosti, rozlišuje základní zvukové prostředky daného jazyka a koriguje odlišnosti zvukové podoby jazyka - podle poslechu napodobuje výslovnost a intonaci - přeloží text a používá slovníky, i elektronické - při práci s novou slovní zásobou používá dvojjazyčný slovník	VÝSLOVNOST (ZVUKOVÉ PROSTŘEDKY JAZYKA) -výslovnost hlásek, fonetická transkripce, slovní přízvuk, větná intonace GRAFICKÁ PODOBA JAZYKA A PRAVOPIS -abeceda - azbuka, pravidla ruského pravopisu SLOVNÍ ZÁSOBA A JEJÍ TVOŘENÍ -práce se slovní zásobou probíraných tematických celků ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI -interakce ústní a písemná -jednoduchý překlad ČTENÍ, PRÁCE S TEXTEM -práce s jazykově nekomplikovanými a logicky strukturovanými texty GRAMATIKA (TVAROSLOVÍ A VĚTNÁ SKLADBA) -pořadí písmen azbuky -oslovování v ruštině -číslovky 1 - 100 -časování sloves v přítomném čase -jednoduché slovní tvary, alternace samohlásek a modifikace souhlásek -substantiva po číslovkách -substantiva v singuláru -osobní zájmena -přivlastňovací zájmena -řadové číslovky -názvy profesí mužů a žen -vyjádření českého „mám, máš, mám rád(-a)“ -minulý čas TEMATICKÉ OKRUHY -osobní údaje -rodina	

ÚSTNÍ A PÍSEMNÝ PROJEV -pronese jednoduše zformulovaný monolog před publikem - jednoduše představí sebe a členy rodiny - pojmenuje své zájmy a činnosti -zaznamená písemně podstatné myšlenky a informace z textu, zformuluje vlastní myšlenky a vytvoří text o událostech a zážitcích v podobě popisu, sdělení, vyprávění, dopisu a odpovědi na dopis - porozumí úryvkům autentických textů informativního charakteru - na základě textu sestaví jednoduché sdělení, krátké vyprávění - napíše jednoduchý text (pohlednici) INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI -vyřeší většinu běžných denních situací, které se mohou odehrát v cizojazyčném prostředí - reaguje na pokyny učitele ve třídě - vede jednoduchý rozhovor na známé téma -požádá o upřesnění nebo zopakování sdělené informace, pokud nezachytí přesně význam sdělení - rozumí jednoduchým otázkám a reaguje na ně	-každodenní život -volný čas – koníčky, zájmy -zábava -zaměstnání – povolání -vzdělávání POZNATKY O ZEMÍCH -vybrané poznatky všeobecného i odborného charakteru k poznání země příslušné jazykové oblasti, kultury, umění a literatury, tradic a společenských zvyklostí ÚSTNÍ PROJEV -tvorba jednoduchých vět, odpovědí na jednoduché otázky -krátký připravený souvislý projev na dané téma - představení sebe, svých zálib PÍSEMNÝ PROJEV -jednoduchý, krátký souvislý text - představení sebe, svých zálib, krátký neformální email, pozdrav, vzkaz KOMUNIKAČNÍ SITUACE -získávání a předávání informací, např. sjednání schůzky, společné aktivity, vyřízení vzkazu, souhlas, nesouhlas JAZYKOVÉ FUNKCE -obraty při zahájení a ukončení rozhovoru, vyjádření prosby, pozvání, radosti, zklamání, zájmu/nezájmu, prosby	ODS 1 - představování sebe a druhých - rozhovory např. o zálibách, povoláních ODS 5 - práce s učebnicí, texty a mapou český jazyk, základy společenských věd, dějepis, zeměpis, výtvarná výchova a hudební výchova

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: POSLECH A ČTENÍ S POROZUMĚNÍM -čte s porozuměním věcně i jazykově přiměřené texty, orientuje se v textu - postihne hlavní myšlenku sdělení -nalezne v promluvě hlavní a vedlejší myšlenky a důležité informace - rozliší podstatné informace od nepodstatných - reaguje na otázky související s textem -rozpozná význam obecných sdělení a hlášení - porozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci -uplatňuje různé techniky čtení textu - pochopí smysl autentické konverzace - postihne různé názory a stanoviska - snaží se přiblížit autentické výslovnosti - přeloží text a používá slovníky, i elektronické - při práci s novou slovní zásobou používá dvojjazyčný slovník	VÝSLOVNOST (ZVUKOVÉ PROSTŘEDKY JAZYKA) -výslovnost hlásek, fonetická transkripce, slovní přízvuk, větná intonace GRAFICKÁ PODOBA JAZYKA A PRAVOPIS -abeceda - azbuka, pravidla ruského pravopisu SLOVNÍ ZÁSOBA A JEJÍ TVOŘENÍ -práce se slovní zásobou probíraných tematických celků ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI -receptivní řečová dovednost sluchová=poslech s porozuměním monologických a dialogických projevů -receptivní řečová dovednost zraková=čtení a práce s textem včetně odborného ČTENÍ, PRÁCE S TEXTEM -práce s autentickými texty různé délky - reprodukce informací obsažených v textu, volné převyprávění, vyhledání specifických informací -čtení zjednodušené literatury GRAMATIKA (TVAROSLOVÍ A VĚTNÁ SKLADBA) základní vyjádření přítomnosti, minulosti a budoucnosti -slova složená a sousloví, řízenost, shoda -skloňování substantiv v singuláru -časování sloves -nepravidelné a nulové tvary slovních druhů, synonyma, antonyma -vyjádření českého „potřebuji, musím“ -osobní zájmena -tázací zájmena „jaký, který“ -přídavná jména -číslovky 100 – 1000 -řadové číslovky -substantiva po číslovkách -zvratná slovesa -rozkazovací způsob -vazby s předložkami -vyjádření hodin TEMATICKÉ OKRUHY -cestování -vzdělávání -jídlo a nápoje	ODS 2 - rozhovory např. ve škole, u lékaře, mezi prodavačem a kupujícím

ÚSTNÍ A PÍSEMNÝ PROJEV -vypráví jednoduché příběhy, zážitky, popíše své pocity - popíše jednoduchou příhodu, událost - napíše krátký osobní dopis, pozvánku - vyplní jednoduchý neznámý formulář - vyplní základní údaje ve formulářích - odhaduje význam neznámých výrazů podle kontextu a způsobu tvoření - odhadne dle kontextu význam některých neznámých výrazů na základě již osvojené slovní zásoby -uplatňuje základní způsoby tvoření slov v jazyce - odvodí dle kontextu a za pomoci slovníku význam některých neznámých slov -přeloží text a používá slovníky, i elektronické - při práci s novou slovní zásobou používá dvojjazyčný slovník ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI -řeší pohotově a vhodně standardní řečové situace i jednoduché a frekventované situace týkající se pracovní činnosti - vyjádří souhlasný i opačný postoj, co smí, může, umí a má udělat -vyměňuje si informace, které jsou běžné při neformálních hovorech - vede jednoduchý rozhovor na známé téma - rozumí jednoduchým otázkám a reaguje na ně - domluví se v běžných situacích, získá i poskytne informace - komunikuje na základní úrovni o běžných tématech	-dům a domov -zájmy – sportovní aktivity -nakupování POZNATKY O ZEMÍCH -významné osobnosti -vybraná zajímavá místa v Rusku -informace ze sociokulturního prostředí v kontextu znalostí o České republice ÚSTNÍ PROJEV -tvorba složitějších vět, odpovědi na otázky -připravený souvislý projev, dialog na dané téma - představení sebe a ostatních (charakteristika), svých zálib PÍSEMNÝ PROJEV -kratší souvislý text - krátký neformální dopis, plán, pozdrav, popis, přání, blahopřání KOMUNIKAČNÍ SITUACE -získávání a předávání informací, např. vyřízení vzkazu, souhlas/nesouhlas, svolení, odmítnutí, kompliment JAZYKOVÉ FUNKCE -obraty při zahájení a ukončení rozhovoru, vyjádření odmítnutí, žádosti, radosti, zájmu/nezájmu, zklamání -interakce - formální i neformální rozhovor	ODS 3 - čtením textů srovnávat kulturní tradice ČR a Ruska český jazyk, základy společenských věd, dějepis, zeměpis, výtvarná výchova a hudební výchova

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: POSLECH A ČTENÍ S POROZUMĚNÍM - čte s porozuměním věcně i jazykově přiměřené texty, orientuje se v textu - postihne hlavní myšlenku sdělení -nalezne v promluvě hlavní a vedlejší myšlenky a důležité informace - rozliší podstatné informace od nepodstatných - reaguje na otázky související s textem - zaznamená vzkazy volajících - porozumí autentickým nahrávkám a zaznamená smysl sdělení - uplatňuje různé techniky čtení textu - postihne různé názory a stanoviska - snaží se přiblížit autentické výslovnosti - přeloží text a používá slovníky, i elektronické - při práci s novou slovní zásobou používá dvojjazyčný slovník	VÝSLOVNOST (ZVUKOVÉ PROSTŘEDKY JAZYKA) -výslovnost hlásek, fonetická transkripce, slovní přízvuk, větná intonace GRAFICKÁ PODOBA JAZYKA A PRAVOPIS -Pravidla ruského pravopisu, interpunkce SLOVNÍ ZÁSOBA A JEJÍ TVOŘENÍ -práce se slovní zásobou probíraných tematických celků ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI -produktivní řečová dovednost ústní=mluvení zaměřené situačně i tematicky -produktivní řečová dovednost písemná=zpracování textu v podobě reprodukce, osnovy, výpisku, anotací apod. ČTENÍ, PRÁCE S TEXTEM -čtení textů různé délky týkající se obecných i odborných probíraných témat - diskuse nad textem, vyjádření názoru k přečtenému textu -čtení zjednodušené literatury GRAMATIKA (TVAROSLOVÍ A VĚTNÁ SKLADBA) -vyjádření podobnosti -skloňování řadových číslovek -použití spojek „jestliže, protože“ -vyjádření možnosti, nemožnosti, nutnosti, potřebnosti -rozkazovací způsob -podmiňovací způsob -infinitivní věty -skloňování substantiv a adjektiv v singuláru a plurálu -přídavná jména tvrdá a měkká -vyjádření českého „nemám, nemáš, nesmíš + infinitiv, musí být“ -superlativ adjektiv (самый + 1. stupeň) TEMATICKÉ OKRUHY -volný čas -kultura -dům a domov -nakupování, služby	ČŽP 2 - poslech a četba předpovědi počasí - práce s texty zaměřenými na problematiku ochrany životního prostředí

ÚSTNÍ A PÍSEMNÝ PROJEV -přednese připravenou prezentaci ze svého oboru a reaguje na jednoduché dotazy publika - zpracuje pomocí tištěného nebo internetového slovníku krátký referát na dané téma - vyjadřuje se téměř bezchybně v běžných, předvídatelných situacích - komunikuje na jednoduché úrovni, informuje o události, která se přihodila -dodržuje základní pravopisné normy v písemném projevu, opravuje chyby - ve vlastním projevu aplikuje naučené obraty, řadu frází a vět - ověří si a sdělí získané informace písemně - formuluje neformální dopis - vyjádří písemně svůj názor na text - logicky a jasně strukturuje písemný projev, formální i neformální text na běžné téma INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI -komunikuje s jistou mírou sebedůvěry a aktivně používá získanou slovní zásobu, včetně vybrané frazeologie v rozsahu daných tematických okruhů, situacích každodenního života, a vlastních zálib - vyžádá si potřebné informace - vede rozhovor na běžné téma - uplatňuje v komunikaci vhodně vybraná sociokulturní specifika daných zemí - využívá v komunikaci specifika typická pro rusky mluvící země - používá stylisticky vhodné obraty umožňující nekonfliktní vztahy a komunikaci - při rozhovoru aplikuje naučené obraty a fráze - při pohovorech, na které je připraven, klade vhodné otázky a reaguje na dotazy tazatele - vyjádří souhlasný i opačný postoj	-zdraví a péče o tělo -mezilidské vztahy -příroda, počasí -Česká republika POZNATKY O ZEMÍCH -vybrané informace o Rusku z kulturní oblasti (média, kulturní akce), zajímavá místa ÚSTNÍ PROJEV -připravený souvislý projev na dané téma - vyprávění, plán -krátký nepřipravený souvislý projev -přání -prezentace určitého tématu dle výběru -diskuse PÍSEMNÝ PROJEV -kratší souvislý text -pozvání, odpověď, dopis -delší písemný projev - příběh, stručný popis, přání, blahopřání -vlastní reprodukce tištěného textu formou zkráceného textu, výpisku, poznámek KOMUNIKAČNÍ SITUACE -získávání a předávání informací, např. objednávka služby, nabídnout/odmítnout pomoc, poradit, vyjádřit možnost/nemožnost JAZYKOVÉ FUNKCE -obraty při zahájení a ukončení rozhovoru, vyjádření libosti/nelibosti, lítosti, přiznání, zákazu/příkazu, pozvání -formální i neformální rozhovor (domluvit schůzku, korespondence)	ODS 7 - práce s programy ruských televizních stanic - práce s internetem ODS 2 - Komunikace, vyjednávání, řešení konfliktů - sociální komunikace, psaní formálních a neformálních dopisů český jazyk, základy společenských věd, dějepis, zeměpis, výtvarná výchova a hudební výchova

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: POSLECH A ČTENÍ S POROZUMĚNÍM - rozumí přiměřeným souvislým projevům a diskusím rodilých mluvčích pronášeným ve standardním hovorovém tempu - postihne zápletku i sled událostí ve filmu nebo hře, literárním díle - přeformuluje a objasní pronesené sdělení a zprostředkuje informaci dalším lidem - rozliší podstatné informace od nepodstatných - reaguje na otázky související s textem - uplatňuje různé techniky čtení textu - postihne různé názory a stanoviska - snaží se přiblížit autentické výslovnosti - při práci s novou slovní zásobou používá dvojjazyčný slovník	VÝSLOVNOST (ZVUKOVÉ PROSTŘEDKY JAZYKA) -výslovnost hlásek, fonetická transkripce, slovní přízvuk, větná intonace GRAFICKÁ PODOBA JAZYKA A PRAVOPIS -Pravidla ruského pravopisu, interpunkce SLOVNÍ ZÁSOBA A JEJÍ TVOŘENÍ -práce se slovní zásobou probíraných tematických celků ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI -interaktivní řečové dovednosti = střídání receptivních a produktivních činností ČTENÍ, PRÁCE S TEXTEM -upevňování a prohlubování technik práce s psaným textem -čtení zjednodušené literatury GRAMATIKA (TVAROSLOVÍ A VĚTNÁ SKLADBA) -rozkazovací způsob -časování sloves -slovesné vazby -neurčitá zájmena a příslovce -přivlastňovací zájmena -komparativ adjektiv a některých adverbií -trpný rod přítomný -skloňování substantiv a adjektiv v plurálu -vyjádření srovnání -rozvité věty vedlejší, souřadné souvětí, supletivnost Užití spojky „protože, aby“	
ÚSTNÍ A PÍSEMNÝ PROJEV -prokazuje faktické znalosti především o geografických, demografických, hospodářských, politických, kulturních faktorech zemí dané jazykové oblasti včetně vybraných poznatků studijního oboru, a to i z jiných vyučovacích předmětů, a uplatňuje je také v porovnání s reáliemi mateřské země - s porozuměním přijímá a srozumitelně i gramaticky správně předává obsahově složitější informace - vytvoří text nebo prezentaci s odborným zaměřením - logicky a jasně strukturuje formální i neformální písemný projev - používá opisné prostředky v neznámých situacích, při vyjadřování složitých myšlenek - sestaví souvislý text na širokou škálu témat a vyjádří své stanovisko	TEMATICKÉ OKRUHY -zaměstnání -počasí, příroda, životní prostředí -každodenní život – plány do budoucna -země dané jazykové oblasti POZNATKY O ZEMÍCH -opakování a prohlubování znalostí o Rusku - kultura, umění, některé známé osobnosti, tradice v porovnání s Českou republikou	ODS 3 - práce s mapou, internetem - čtením a poslechem textů srovnávat odlišnosti kultur, tradic a životního stylu ČR a Ruska

INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI -dokáže experimentovat, zkoušet a hledat způsoby vyjádření srozumitelné pro posluchače - používá bohatou slovní zásobu k rozvíjení argumentace, aniž by redukoval to, co chce sdělit - zapojí se do hovoru bez přípravy - domluví se v běžných každodenních situacích - zapojí se do odborné debaty nebo argumentace, týká-li se známého tématu - vede a zakončí dialog, zapojí se do diskuse na různá témata týkající se odbornějších zájmů - sdělí a zdůvodní svůj názor - vyjádří souhlasný i opačný postoj a vysvětlí ho - adekvátně okomentuje a prodiskutuje odlišné názory	ÚSTNÍ PROJEV -upevňování a prohlubování forem ústního projevu - jednoduše formulovaná prezentace, reprodukce kratšího textu PÍSEMNÝ PROJEV -upevňování a prohlubování technik písemného projevu -kratší písemný projev - jednoduchý formální dopis, životopis, žádost, jednoduchý inzerát -delší písemný projev - příběh, vyprávění KOMUNIKAČNÍ SITUACE -získávání a předávání informací, např. vyjádření vzkazu, nabídnout/odmítnout pomoc, poradit - diskuse, strukturovaný pohovor JAZYKOVÉ FUNKCE - obraty při zahájení a ukončení rozhovoru, vyjádření svolení, odmítnutí, naděje, obavy, vděčnosti, lhostejnosti, vyjádření žádosti - formální i neformální rozhovor (domluvit schůzku, korespondence)	ODS 2 - rozhovory v běžných každodenních situacích český jazyk, základy společenských věd, dějepis, zeměpis, výtvarná výchova a hudební výchova

DĚJEPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Výuka dějepisu poskytuje studentům hluboký a analytický pohled na historický vývoj lidstva: od pravěku až po současnost, a to v globálním, národním i regionálním kontextu. Prostřednictvím významných osobností a klíčových epoch se rozvíjí hodnotová orientace studentů, porozumění současnému dění a respekt ke kulturnímu dědictví. Vědomí historických souvislostí přispívá k citlivému přístupu k multikulturnímu soužití, různým náboženstvím a odlišným způsobům života. Výuka motivuje studenty k hlubšímu zájmu o historii a prostřednictvím dějin rozvíjí jejich povědomí o občanské společnosti, evropské identitě a multikulturalismu. Na rozdíl od základního stupně se nyní klade důraz na odvozování, usuzování a vlastní argumentaci. Metodicky se uplatňuje aktivní přístup založený na diskusi, komparaci epoch a kritické interpretaci historických souvislostí.

V prvním ročníku se studenti seznámí s historií lidstva od pravěku až po antický Řím. Výuka staví na racionálním pojetí dějin a klade důraz na propojení historického vývoje s geografickými, klimatickými a kulturními souvislostmi. Při studiu starověkého Řecka se naopak rozvíjí porozumění počátku politické organizace, právních principů a demokratických hodnot, které jsou základem současných společenských systémů.

Druhý ročník je věnován středověku, přičemž klíčovým tématem je vzájemný vztah jedince a společnosti. Studenti prozkoumají kulturní a náboženské kořeny Evropy – řecko-římské, židovsko-křesťanské, germánské i slovanské. Sledují vznik feudálních států, konflikt mezi světskou a církevní mocí, fenomén křížových výprav a postupný přechod k městskému individualismu, který vyvrcholí v renesanci. Výuka zdůrazňuje, jak tyto procesy formovaly evropskou identitu.

Třetí ročník se zaměřuje na období od konce 18. do konce 19. století. Studenti analyzují základní fenomény jako industrializaci, revoluce a národní obrození, zkoumají je v souvislostech s předchozími historickými etapami. Konstruktivní diskuse a komparativní přístup pomáhají vytvářet nový význam, propojující historii s aktuálními společenskými výzvami.

Ve čtvrtém ročníku se výuka soustředí na moderní a nejnovější vývoj – od předvečera první světové války až po současnost. Témata jako individualita, osobní zodpovědnost a svoboda jsou propojena se společenskými proměnami 20. a 21. století. Studenti diskutují možné budoucí scénáře, hledají paralely mezi historií a dneškem a rozvíjejí svůj postoj k demokratickým principům a multikulturní společnosti.

Forma realizace

Časová dotace tohoto předmětu:
1. ročník – 2 hodiny týdně
2. ročník – 2 hodiny týdně
3. ročník – 1 hodiny týdně
4. ročník – 2 hodiny týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu dějepisu rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Kompetence k učení

- vede žáky k plánování a organizaci vlastního učení jako prostředku k seberealizaci a osobnímu rozvoji
- podněcuje žáky k hledání a rozvíjení efektivních strategií učení a k reflexi vlastního myšlení a učebního procesu
- podporuje žáky v kritickém a tvořivém přístupu ke zdrojům informací

- vede žáky k otevřenosti vůči ocenění, radám i kritice ze strany druhých a k využívání vlastních úspěchů i chyb jako zdroje poučení pro další práci

Kompetence k řešení problémů

- vede žáky k rozpoznávání problémů a k objasnění jejich podstaty
- učí žáky zvažovat různé způsoby řešení problémů, volit vhodné metody a využívat dříve získané znalosti a zkušenosti
- rozvíjí u žáků schopnost analytického a kritického myšlení s důrazem na využití tvořivosti, představivosti a intuice
- vede žáky k posuzování kladů a záporů jednotlivých variant řešení, včetně zhodnocení jejich možných rizik a důsledků

Kompetence komunikativní

- vede žáky k efektivnímu využívání dostupných komunikačních prostředků, včetně symbolických a grafických forem informací
- učí žáky správně a s porozuměním používat odbornou terminologii
- rozvíjí u žáků schopnost srozumitelného, jasného a situaci přiměřeného vyjadřování v mluveném i psaném projevu
- podněcuje žáky k tomu, aby vhodným způsobem prezentovali sebe a výsledky své práce před publikem

Kompetence sociální a personální

- vede žáky k sebereflexi při posuzování vlastních fyzických a duševních schopností a ke stanovení cílů a priorit v souladu s těmito schopnostmi
- podněcuje žáky k aktivnímu a tvořivému ovlivňování vlastních životních a pracovních podmínek v souladu s jejich možnostmi
- podporuje žáky v aktivní spolupráci při stanovování a dosahování společných cílů
- vede žáky k odolávání společenským a mediálním tlakům a k samostatnému rozhodování na základě vlastního úsudku

Kompetence občanské a kulturní povědomí

- učí žáky zodpovědně zvažovat vztahy mezi osobními, skupinovými a společenskými zájmy a rozhodovat se vyváženě a s ohledem na širší souvislosti
- vede žáky k respektování odlišných hodnot, názorů, postojů a schopností ostatních lidí
- rozvíjí u žáků vyvážený přístup k právům a povinnostem vlastním i druhých, podporuje jejich obranu a aktivní vystupování proti jejich porušování
- podněcuje žáky k aktivnímu zájmu o veřejné dění, ke sledování jeho vývoje, formulaci informovaných názorů a jednání ve prospěch společnosti

Kompetence k podnikavosti

- vede žáky k cílevědomému a zodpovědnému rozhodování o dalším vzdělávání a profesním směřování a k rozvíjení vlastního odborného potenciálu

- učí žáky vyhledávat a kriticky posuzovat informace týkající se vzdělávání a profesních příležitostí, stanovovat si reálné cíle a motivovat se k jejich dosahování
- podněcuje žáky k tomu, aby při rozhodování v reálných životních situacích dokázali posoudit a zodpovědně vyhodnotit možná rizika, a byli v případě potřeby připraveni tato rizika nést
- vede žáky k porozumění podstatě a principům podnikání

Kompetence digitální

- vedeme žáky ke kritickému vyhledávání, ověřování a zpracovávání historických informací z digitálních zdrojů a k odpovědné tvorbě vlastních výstupů
- podporujeme využití digitálních nástrojů k zapojení do veřejného a občanského života, např. při práci s aktuálními dějinami
- vedeme žáky k zamyšlení nad vlivem digitalizace na společnost, životní prostředí a historický vývoj
- učíme žáky odpovědně a kultivovaně komunikovat o historických tématech v digitálním prostoru

Vzdělávací obsah předmětu

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: • objasní smysl poznávání dějin a variabilitu jejich výkladů • uvede příklady kulturního přínosu starověkých civilizací • porozuměl užití materiálů • chápe význam zemědělství • poznání nestejný vývoj regionů • vliv řecké a římské kultury na evropskou civilizaci • pochopil pojem „občanství“ • rozpozná formu státní moci	- **úvod:** co je historie, metody získávání informací - **pravěk** • počátek vývoje člověka jako společenské bytosti – paleolit • neolitická revoluce a její šíření • doba bronzová • pravěk v Evropě - **starověké civilizace** • jejich vznik a historický vývoj příčiny vzniku **- antický starověk** • archaické období dějin Řecka, řecká kolonizace • klasické období Řecka, řecká politická a společenská kultura • od řecko-perských válek k Alexandru Velikému • založení Říma, římská republika – státní zřízení, hospodářství, kultura, výboje, zánik republiky	DU, VV, Z

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: • uvede příklady kulturního přínosu judaismu a křesťanství • popíše základní – revoluční změny ve středověku a raném novověku;	- **středověk a raný novověk** • přechod od starověké ke středověké společnosti • stěhování národů a vpád Hunů • vznik tzv. barbarských království – Franská říše • Islám a maurská invaze do Evropy • Byzanc a střední Evropa (Velkomoravská říše) • středověká společnost • vrcholný středověk: města, univerzity, vzdělanost • pozdní středověk: krizové jevy středověku • obrodná náboženská hnutí a reformace - ranně novověká společnost, absolutizmus • ranně novověké dějiny Španělska (Filip II.) a Anglie (Tudorovci) • náboženské války, třicetiletá válka, rekatolizace v českých zemích	DU, VV, Z

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: • na příkladu významných občanských revolucí vysvětlí boj za občanská i národní práva a vznik občanské společnosti • objasní vznik novodobého českého národa a jeho úsilí o emancipaci • popíše česko-německé vztahy a postavení Židů a Romů ve společnosti 18. a 19. stol. • charakterizuje proces modernizace společnosti • popíše evropskou koloniální expanzi	**Novověk – 19. století** • osvícenství (osvícenské reformy) • velké občanské revoluce – americká a francouzská, revoluce 1848–49 v Evropě a v českých zemích • společnost a národy – národní hnutí v Evropě a v českých zemích, českoněmecké vztahy, postavení minorit; dualismus v habsburské monarchii, vznik národního státu v Německu • modernizace společnosti – technická, průmyslová, komunikační revoluce, urbanizace, demografický vývoj; evropská koloniální expanze • modernizovaná společnost a jedinec - sociální struktura společnosti, postavení žen, sociální zákonodárství, vzdělání	DU, VV, Z

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: • vysvětlí rozdělení světa v důsledku koloniální expanze a rozpory mezi velmocemi • popíše první světovou válku a objasní významné změny ve světě po válce • charakterizuje první Československou republiku a srovná její demokracii se situací za tzv. druhé republiky (1938–39), objasní vývoj česko-německých vztahů • vysvětlí projevy a důsledky velké hospodářské krize • charakterizuje fašismus a nacismus; srovná nacistický a komunistický totalitarismus; - popíše mezinárodní vztahy v době mezi první a druhou světovou válkou, objasní, jak došlo k dočasné likvidaci ČSR • objasní cíle válčících stran ve druhé světové válce, její totální charakter a její výsledky, popíše válečné zločiny včetně holocaustu; - objasní uspořádání světa po druhé světové válce a důsledky pro Československo • popíše projevy a důsledky studené války; - charakterizuje komunistický režim v ČSR v jeho vývoji a v souvislostech se změnami v celém komunistickém bloku • popíše vývoj ve vyspělých demokraciích a vývoj evropské integrace; popíše dekolonizaci a objasní problémy třetího světa • vysvětlí rozpad sovětského bloku • uvede příklady úspěchů vědy a techniky ve 20. století; - orientuje se v historii svého oboru – uvede její významné mezníky a osobnosti, vysvětlí přínos studovaného oboru pro život lidí	**Novověk – 20. století** - **vztahy mezi velmocemi** – pokus o revizi rozdělení světa první světovou válkou, české země za světové války, první odboj, poválečné uspořádání Evropy a světa, vývoj v Rusku - **demokracie a diktatura** – Československo v meziválečném období; autoritativní a totalitní režimy, nacismus v Německu a komunismus v Rusku a SSSR; velká hospodářská krize; mezinárodní vztahy ve 20. a 30. letech, růst napětí a cesta k válce; druhá světová válka, Československo za války, druhý čs. odboj, válečné zločiny včetně holocaustu, důsledky války - **svět v blocích** – poválečné uspořádání v Evropě a ve světě, poválečné Československo; studená válka; komunistická diktatura v Československu a její vývoj; demokratický svět, USA – světová supervelmoc; sovětský blok, SSSR – soupeřící supervelmoc; třetí svět a dekolonizace; konec bipolarity Východ – Západ	DU, VV, Z

ZÁKLADY SPOLEČENSKÝCH VĚD

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Základy společenských věd je zařazen jako povinný předmět v 1. - 4. ročníku waldorfského lycea. V rámci tohoto předmětu jsou realizovány obsahové okruhy Člověk v lidském společenství, Člověk jako občan, Člověk a právo, Člověk a svět prostřednictvím vzdělávací oblasti Společenskovědní vzdělávání RVP pro kombinované lyceum a navazuje na ŠVP-ZV Waldorfské školy Příbram. Svým vzdělávacím obsahem souvisí především s předměty Dějepis a Geologie a geografie, přesahuje však i do vzdělávací oblasti Člověk a svět práce. V rámci tohoto předmětu je ve třetím ročníku (humanitní zaměření) realizován projekt Sociální praktikum (viz Charakteristika školy – Dlouhodobé projekty).
V souladu s posláním waldorfské pedagogiky a cílovým zaměřením vzdělávací oblasti předmět poskytuje prostor pro celostní rozvoj osobnosti žáků ve smyslu prohlubování schopnosti vcítění (empatie) a vědomí vlastní odpovědnosti, rozvoje sociálních dovedností - komunikace, spolupráce, řešení konfliktů aj., dále poznání struktur, problémů a mechanismů fungování společnosti, porozumění procesu společenského vývoje i vývoje jedince a vědomí jejich vzájemné provázanosti v kontextu s universem a především pochopení sebe sama jako jedinečné svobodné (tj. tvůrčí a odpovědné) lidské bytosti. Prostřednictvím následující výchovně vzdělávací strategie je možné působit na rozvoj osobnosti žáků v souladu s etickým (nikoliv výhradně intelektuálním) přístupem ke světu. Přátelské a otevřené prostředí naší školy je nezbytnou součástí této strategie.

Forma realizace

Vyučování tohoto předmětu je zpravidla rozděleno na epochy a vedlejší hodiny. Epochy i vedlejší hodiny jsou věnovány jednotlivým tématům vzdělávacího obsahu daného ročníku.
Časová dotace tohoto předmětu:
1. ročník – 1,0 hodiny týdně
2. ročník – 1,0 hodiny týdně
3. ročník – 1,0 hodiny týdně
4. ročník – 1,0 hodiny týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu základy společenských věd rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Kompetence k učení

Učitel

- vede žáky, aby plánovali a organizovali vlastní pracovní činnost, stanovovali si krátkodobé i dlouhodobé cíle s ohledem na osobní rozvoj
- využívá všech dostupných zdrojů informací, podporuje kritický přístup žáků k těmto zdrojům
- hledá různé metody učení s ohledem na efektivitu vlastního procesu učení, poznatky a informace zpracovává různými způsoby

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáky k tomu, aby rozpoznali problém, analyzovali ho a objasnili jeho podstatu

- motivuje žáky k hledání vhodných způsobů řešení problémů
- problémové situace využívá jako jeden z možných prostředků vlastního rozvoje žáka
- podporuje nahlížení na problém z různých stran, objektivní hodnocení záporů a kladů navrhovaného řešení

Kompetence komunikativní

Učitel

- volí vhodné komunikační prostředky s ohledem na komunikační situaci a recipienta
- využívá vhodně verbální i neverbální prostředky komunikace
- motivuje žáky prezentovat vhodným způsobem své názory před známým i neznámým publikem
- vede žáky k správné interpretaci, k věcné a srozumitelné argumentaci

Kompetence sociální a personální

Učitel

- jedná s ohledem na ostatní lidi, přispívá k pozitivním mezilidským vztahům
- pomáhá žákovi odhadovat důsledky svého jednání, podle situace jeho jednání koriguje
- vytváří prostředí plné empatie, porozumění a tolerance
- vede žáky k reflexi a sebereflexi

Kompetence občanské a kulturní povědomí

Učitel

- respektuje práva vlastní i práva druhých lidí, přistupuje k lidem individuálně, bez předsudků, tímto směrem orientuje i žáky
- reflektuje aktuální dění a vhodným způsobem ho zařazuje do výuky
- vede žáky k ochraně životního prostředí, podporuje zodpovědný vztah k životnímu prostředí s ohledem na budoucí generace

Kompetence k podnikavosti

Učitel

- podporuje rozvoj osobního potenciálu žáka s ohledem na jeho budoucí profesní zaměření
- plánuje strategie pro co největší osobní rozvoj žáka, stanovuje cíle a podle nich konkrétní strategie koriguje
- vede žáky k orientaci na potřeby trhu, k uvědomění si případných rizik podnikání
- vede žáky, aby se reálně stavěli k vlastním možnostem a schopnostem i ke svému budoucímu uplatnění

Digitální kompetence

Učitel

- vede žáky ke kritické práci s informačními zdroji a odpovědnosti při jejich vytváření (Člověk v dějinách, Soudobý svět);

- podporuje žáky v zapojování se do společnosti a občanského života prostřednictvím digitálních technologií (Člověk jako občan, Člověk v lidském společenství);
- seznamuje žáky s digitálními službami státu, veřejné správy, územní samosprávy, komerčního i neziskového sektoru a vedeme je k jejich využívání v reálných nebo modelových situacích (Člověk a právo);
- vede žáky k posuzování přínosů a rizik digitalizace pro jedince, společnost, kvalitu života a životní prostředí (Člověk a svět – praktická filozofie);
- podporuje utváření a rozvíjení etického a právního povědomí pro situace v digitálním prostředí (Člověk v lidském společenství, Člověk a právo);
- vede žáky k rozvíjení a uplatňování odpovědného chování a jednání v digitálním světě (Člověk jako občan, Soudobý svět).

Vzdělávací obsah předmětu

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - charakterizuje demokracii a objasní, jak funguje, jaké má problémy (korupce, kriminalita…) -objasní význam práv a svobod, které jsou zakotveny v českých zákonech, a popíše způsoby, jak lze ohrožená lidská práva obhajovat - dovede kriticky přistupovat k mediálním obsahům a pozitivně využívat nabídky masových médií - charakterizuje současný český politický systém, objasní funkci politických stran a svobodných voleb - uvede příklady funkcí obecní a krajské samosprávy - vysvětlí, jaké projevy je možné nazvat politickým radikalismem, nebo politickým extremismem - vysvětlí, proč je nepřijatelné propagovat hnutí omezující práva a svobody jiných lidí - uvede příklady občanské aktivity ve svém regionu, vysvětlí, co se rozumí občanskou společností - debatuje o vlastnostech, které by měl mít občan demokratického státu Žáci jsou mj. vedeni k tomu, aby: hledali kompromisy mezi osobní svobodou a sociální odpovědností a byli kriticky tolerantní; byli schopni odolávat myšlenkové manipulaci; dovedli se orientovat v mediálních obsazích, kriticky je hodnotit a optimálně využívat masová média pro své různé potřeby; dovedli jednat s lidmi, diskutovat o citlivých nebo kontroverzních otázkách, hledat kompromisní řešení.	**Člověk jako občan:** - lidská práva, jejich obhajování, vývoj a zakotvení v právních předpisech - svobodný přístup k informacím, masová média a jejich funkce, kritický přístup k médiím, maximální využití potencionálu médií - stát, státy na počátku 21. století, český stát, státní občanství v ČR - Ústava ČR, ústavní právo - politický systém v ČR, struktura veřejné správy - obecní a krajská samospráva - politika, politické ideologie-politické strany, volební systémy a volby - politický radikalismus a extremismus, současná česká extremistická scéna a její symbolika, mládež a extremismus - teror, terorismus-občanská participace, občanská společnost-občanské ctnosti potřebné pro demokracii a multikulturní soužití **Kultura** - funkce reklamy a propagačních prostředků a její vliv na životní styl	**Přesahy a vazby:** dějepis, ekonomika, sociální práce **Témata:** společnost – jednotlivec a společenské skupiny, kultura; morálka, svoboda, odpovědnost, tolerance, solidarita; stát, politický systém, politika; masová média.

Doprovodné akce

Návštěva Parlamentu ČR (Poslanecká sněmovna PČR nebo Senát PČR).

Způsob ověřování a naplňování vzdělávacích cílů

Při hodnocení žáků se bere na zřetel míra aktivity zapojení se do diskuse ve třídě a výsledky shrnujících písemných testů. Žáci budou prezentovat vybrané téma formou samostatně zpracovaného referátu.

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - vysvětlí pojem právo, právní stát, uvede příklady právní ochrany a právních vztahů - popíše soustavu soudů v ČR a činnost policie, soudů, advokacie a notářství - vysvětlí, kdy je člověk způsobilý k právním úkonům a má trestní odpovědnost - popíše, jaké závazky vyplývají z běžných smluv a na příkladu ukáže možné důsledky vyplývající z neznalosti smlouvy včetně jejich všeobecných podmínek - dovede hájit své spotřebitelské zájmy, např. podáním reklamace - popíše práva a povinnosti mezi dětmi a rodiči, mezi manželi - popíše, kde může o této oblasti hledat informace nebo získat pomoc při řešení svých problémů - objasní postupy vhodného jednání, stane-li se obětí nebo svědkem jednání, jako je šikana, lichva, korupce, násilí, vydírání atp. Žáci jsou mj. vedeni k tomu, aby: měli vhodnou míru sebevědomí, sebe odpovědnosti a schopnost morálního úsudku. - popíše funkci a činnost OSN a NATO - charakterizuje soudobé cíle EU a posoudí její politiku - objasní postavení České republiky v Evropě a v soudobém světě a vysvětlí zapojení ČR do mezinárodních struktur a podíl ČR na jejich aktivitách	**Člověk a právo:** - veřejný ochránce práv, práva dětí - právo a spravedlnost, právní stát - právní řád, právní ochrana občanů, právní vztahy - soustava soudů v České republice - vlastnictví, právo v oblasti duševního vlastnictví; smlouvy, odpovědnost za škodu - rodinné právo - správní řízení - trestní právo: trestní odpovědnost, tresty a ochranná opatření, orgány činné v trestním řízení - kriminalita páchaná na dětech a mladistvých, kriminalita páchaná mladistvými - notáři, advokáti a soudci **Člověk v dějinách, Soudobý svět** - NATO, OSN a další mezinárodní organizace (jejich počátky, motivy vzniku, vývoj a jejich úlohy v současnosti) - EU (vznik, vývoj, současnost) - zapojení ČR do mezinárodních struktur (vývoj a současnost)	**Přesahy a vazby:** dějepis, ekonomika, sociální práce, psychologie **Témata:** právní minimum pro občanský a soukromý život

Doprovodné akce

V případě časové rezervy návštěva soudu – jednání v trestním nebo občansko-právním řízení (nejlépe účast na hlavním líčení).

Způsob ověřování a naplňování vzdělávacích cílů

Naplnění vzdělávacích cílů bude ověřováno splněním samostatné práce na zadané téma v požadované kvalitě a rozsahu; písemnou prací na závěr probraného celku; ústním zkoušením; při diskuzi s žáky, ve které se budeme vracet k probraným tématům a učivu.

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - chápe vývojovou úlohu křesťanství v evropské a české kultuře, rozpoznává křesťanský původ či charakter různých jevů v současné kultuře - rozpoznává náboženskou složku lidského myšlení, cítění a jednání - vysvětlí funkci náboženství pro člověka a společnost - charakterizuje základní světová náboženství - objasní postavení církví a věřících v ČR - vysvětlí nebezpečí sektářství, agresivního fundamentalismu a dalších negativních náboženských jevů - vysvětlí, jaké otázky řeší filosofie a filosofická etika - dovede používat vybraný pojmový aparát, který byl součástí učiva - dovede pracovat s obsahově a formálně dostupnými texty - debatuje o praktických filosofických a etických otázkách (ze života kolem sebe, z událostí známých z médií, z krásné literatury a jiných druhů umění) - vysvětlí, proč jsou lidé za své názory, postoje a jednání odpovědni jiným lidem Žáci jsou mj. vedeni k tomu, aby: hledali kompromisy mezi osobní svobodou a sociální odpovědností a byli kriticky tolerantní; byli schopni odolávat myšlenkové manipulaci; vážili si materiálních a duchovních hodnot; byli připraveni si klást základní existenční otázky a hledat na ně odpovědi a řešení.	**Člověk a svět:** - křesťanství v české a evropské kultuře - náboženské jevy v našem životě - základní náboženské pojmy - nejvýznamnější světová náboženství - osobní a organizované náboženství, - víra, náboženská společenství - krypto náboženství a pseudo-náboženství, fundamentalismus, sektářství, fanatismus, ateismus - co řeší filosofie a filosofická etika - význam filosofie a etiky v životě člověka, jejich smysl pro řešení životních situací - etika a její předmět, základní pojmy etiky; morálka, mravní hodnoty a normy, mravní rozhodování a odpovědnost - životní postoje a hodnotová orientace, člověk mezi touhou po vlastním štěstí a angažováním se pro obecné dobro a pro pomoc jiným lidem	**Přesahy a vazby:** dějepis, dějiny umění, český jazyk, pedagogika, psychologie **Témata:** společnost – jednotlivec a společenské skupiny, kultura, náboženství; komunikace, vyjednávání, řešení konfliktů; osobnost a její rozvoj.

Doprovodné akce

Výukový celek samotný nepočítá s žádnými doprovodnými akcemi. Je ovšem podkladem pro doprovodné akce k výukovému celku Religionistika v humanitní specializaci. Rovněž zapojení výukového celku do probíhajících uměleckých a dalších projektů je možné.

Způsob kontroly a hodnocení

Znalosti a dovednosti žáků jsou ověřovány a hodnoceny jednak průběžně při pravidelném opakování probrané látky, jednak krátkými referáty, které žáci samostatně připravují o vybraných pojmech a jevech, jednak rozhovory při hodině, jednak kontrolou zápisků, které si žáci vedou v sešitech, a konečně závěrečnou písemnou úvahou na téma souvisící s výukovým celkem.

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - popíše rozčlenění soudobého světa na civilizační sféry a civilizace - vysvětlí, s jakými konflikty a problémy se potýká soudobý svět, jak jsou řešeny, debatuje o jejich možných perspektivách - uvede příklady projevů globalizace a debatuje o jejích důsledcích - objasní uspořádání světa po druhé světové válce a důsledky pro Československo - popíše projevy a důsledky studené války - charakterizuje komunistický režim v ČSR v jeho vývoji a v souvislostech se změnami v celém komunistickém bloku - popíše dekolonizaci a objasní problémy tzv. třetího světa - vysvětlí rozpad sovětského bloku - popíše vývoj ve vyspělých demokraciích a vývoj evropské integrace - uvede příklady úspěchů vědy a techniky ve 20. století - diskutuje na téma možných negativních důsledků vědeckého a technického rozvoje ve 20. století	**Člověk v dějinách, Soudobý svět:** - civilizační sféry a kultury; velmoci, vyspělé státy, rozvojové země - bezpečnost na počátku 21. století, konflikty v soudobém světě - globální problémy, globalizace - poválečné uspořádání v Evropě a ve světě, poválečné Československo; studená válka, polarita supervelmocí: USA / SSSR, komunistická diktatura v Československu a její vývoj - třetí svět a dekolonizace - rok 1968 ve světě i v ČSSR, období normalizace, pád komunistických režimů, konec bipolarity Východ-Západ-vznik ČR a nových demokratických států - vývoj organizací přesahujících národní zájmy (OSN, EU, Helsinská smlouva, smlouvy o jaderném odzbrojení) - rozvoj vědy a techniky – jeho důsledky, globální problémy - současný hospodářský řád a možné změny v sociálním uspořádání, globalizace ve světě, globální problémy lidstva – lidská práva a jejich uplatňování - ochrana a využívání kulturních hodnot	**Přesahy a vazby:** dějepis, zeměpis, dějiny umění, sociální práce, psychologie **Témata:** společnost – jednotlivec a společenské skupiny, kultura; morálka, svoboda, odpovědnost, tolerance, solidarita; soudobý svět.
- charakterizuje současnou českou společnost, její etnické a sociální složení - vysvětlí význam péče o kulturní hodnoty, význam vědy a umění - popíše sociální nerovnost a chudobu ve vyspělých demokraciích, uvede postupy, jimiž lze do jisté míry řešit sociální problémy - popíše, kam se může obrátit, když se dostane do složité sociální situace - objasní způsoby ovlivňování veřejnosti - objasní význam solidarity a dobrých vztahů v komunitě - debatuje o pozitivech i problémech multikulturního soužití, objasní příčiny migrace lidí - posoudí, kdy je v praktickém životě rovnost pohlaví porušována - zná příčiny a důsledky nejdůležitějších globálních problémů - ví, co může bránit a co naopak pomáhá udržitelnému lidskému rozvoji - rozumí situacím lidí žijících v těžkých životních podmínkách a zná různé příčiny a důsledky těchto situací - je si vědom/a rozdílů v ekonomické a sociální situaci lidí na světě - chápe vzájemnou propojenost různých oblastí světa a různých dimenzí rozvoje - zná hlavní důvody a způsoby realizace rozvojové spolupráce a ví o svých možnostech, jak se aktivně podílet na rozvoji na lokální i globální úrovni	**Člověk v lidském společenství:** - společnost, společnost tradiční a moderní, pozdně moderní společnost - současná česká společnost, společenské vrstvy, elity a jejich úloha - hmotná kultura, duchovní kultura - sociální nerovnost a chudoba v současné společnosti - rasy, etnika, národy a národnosti; majorita a minority ve společnosti, multikulturní soužití; migrace, migranti, azylanti - postavení mužů a žen, genderové problémy - rozvoj a jeho pojetí a kulturní podmíněnost - rozvojové cíle tisíciletí - principy humanitární pomoci a rozvojové spolupráce	

Žáci jsou mj. vedeni k tomu, aby: hledali kompromisy mezi osobní svobodou a sociální odpovědností a byli kriticky tolerantní; byli schopni odolávat myšlenkové manipulaci; byli ochotni se angažovat nejen pro vlastní prospěch, ale i pro veřejné zájmy a ve prospěch lidí v jiných zemích a na jiných kontinentech; vážili si materiálních a duchovních hodnot.		

Doprovodné akce

V maturitním ročníku se nepočítá s doprovodnými akcemi.

Způsob ověřování a naplňování vzdělávacích cílů

Naplnění vzdělávacích cílů bude ověřováno především při diskuzi s žáky, ve které se budeme vracet k probraným tématům a účastí na projektu. Je možné doplnit aktivní účast na hodinách ještě písemným testem, který by byl povinný pro ty, kteří vykazují vysokou míru absence či na hodinách neprojevovali viditelnou aktivitu a není je tudíž možné hodnotit na základě prvně jmenovaných ukazatelů.

BIOLOGIE

Charakteristika vyučovacího předmětu

S osamostatněním schopnosti vlastního úsudku v období duševní puberty se v žácích probouzí originální touha po poznání, a tím i touha po vědě. Biologie je jedním z předmětů, který nabízí mladému člověku náměty pro naplnění obou těchto tužeb. Výuka směřuje k hledání základních souvislostí mezi okolím a živými organismy. Především zohledňuje skutečnost, že člověk je jedním ze článků celého živého světa, čímž je zásadně ovlivněno jakékoliv bádání na této úrovni. Žáci tedy nahlédnou do tajů všech typů projevu života na Zemi a jsou schopni co nejlépe uchopit obsah učiva ekologie jako vědy o vztazích mezi všemi složkami životního prostředí.

Žáci jsou vedeni k samostatnému a tvořivému myšlení při porozumění jednotlivým oblastem biologie a k hledání samostatné odpovědi na otázku o postavení člověka v přírodě. Hodnocení žáků je prováděno za aktivitu v hodině, ústní i písemný projev a jakoukoli jinou činnost související s výukou (referáty, protokoly, domácí úkoly atp.)

Forma realizace

Vyučovací předmět Biologie předmět povinný. Časová dotace tohoto předmětu:
1. ročník – 2 hodiny týdně
2. ročník – 2 hodiny týdně
3. ročník – 1 hodiny týdně
Vyučování je realizováno ve třídě, v laboratoři a v multimediální učebně.

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu Biologie rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Kompetence k učení

Učitel

- podporuje vlastní aktivitu žáka, motivuje ho, poskytuje mu dostatečný prostor k sebevyjádření, posiluje samostatnost a nepřebírá žákovu zodpovědnost
- určuje takové techniky vzdělávání, které podporují a prohlubují vyšší vzdělávání žáka
- přes různé techniky vzdělávání vede žáky k samostatné práci a tvorbě studijních materiálů
- pomáhá žákovi objektivně hodnotit svůj pokrok při učení

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vytváří modelové situace, ve kterých žáci hodnotí správnost jednotlivých možných řešení
- vede problémový dialog
- orientuje učivo na realitu každodenního života, vybírá taková témata, která rezonují se zájmy žáků

Kompetence komunikativní

Učitel

- vede žáky k osvojení odborné terminologie a vyjadřování svých názorů slovem i písmem
- motivuje žáky prezentovat své výsledky před známým i neznámým publikem
- organizuje práci ve dvojicích, skupinách, týmech a zařazuje projektové vyučování
- zařazuje do výuky diskusi, kde má každý žák možnost prezentovat své názory

Kompetence sociální a personální

Učitel

- zadává cvičení, při kterých žáci spolupracují a společně řeší určité problémy
- podporuje žáky, aby se každý jednotlivec dokázal prosadit se svým příspěvkem
- vede žáky k poznání a posouzení svých schopností, k sebereflexi

Kompetence občanská a kulturní povědomí

Učitel

- při modelových situací učí žáky aktivně hájit práva svá i práva jiných, lidí, zvířat, rostlin …
- reflektuje aktuální dění a vhodným způsobem ho zařazuje do výuky
- pěstuje u žáků úctu k životu jako takovému především v souvislosti s jeho trvalým udržením na Zemi
- zajišťuje pro žáky výuku první pomoci, aby byli vždy připraveni, schopni a ochotni pomáhat v krizových situacích
- vede žáky k uvědomění si své pozice ve světě

Kompetence k podnikavosti

Učitel

- vede žáky, aby se reálně stavěli k vlastním možnostem a schopnostem i ke svému budoucímu uplatnění
- vede žáky k orientaci na potřeby trhu, k uvědomění si případných rizik podnikání

Kompetence digitální

Učitel

- vede žáky k používání digitálních technologií při pozorování, dokumentaci a analýze biologických procesů a ekosystémů;
- podporuje žáky při využívání geografických informačních systémů (GIS) a dalších digitálních nástrojů pro studium ekologických problémů;
- učí žáky kriticky hodnotit a interpretovat biologické a ekologické informace získané z digitálních zdrojů a využívat je při řešení environmentálních otázek

Vzdělávací obsah předmětu

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/yně: • popíše funkci pohybové soustavy • pojmenuje základní kosti a svaly lidského těla • popíše typy kostní tkáně a svalové tkáně a uvede příklady • na exponátu pojmenuje kosti a svaly lidského těla	**Epocha biologie člověka:** • opěrná a pohybová soustava	ODS3, ODS5, ŽIV2
• • pojmenuje oběhové soustavy a vysvětlí jejich funkci	• oběhová soustava	
• popíše stavbu jednotlivých smyslových orgánů • vysvětlí jejich funkci a uvede na příkladu	• smysly	
• nakreslí srdce a popíše jednotlivé části • vysvětlí systém cévní soustavy a popíše jednotlivé části • popíše systém krevního oběhu	• srdce a krevní oběh	
• nakreslí plíce a popíše jejich stavbu • popíše mechanismus nádechu a výdechu • vysvětlí pojem vitální kapacita plic • dokáže diskutovat na téma kouření a jeho dopady na zdraví člověka	• dýchací soustava	
• popíše a charakterizuje jednotlivé části trávicí soustavy • celkově shrne cestu přijímaných živin v organismu	• trávicí soustava	
• popíše jednotlivé části vylučovací soustavy a uvede jejich funkci ve zpracovávání přijímaných látek • popíše strukturu kůže a její význam	• vylučovací soustava	

• vysvětlí pojem hormon a popíše jeho funkci v organismu • vyjmenuje endokrinní žlázy a vysvětlí jejich funkci	• hormonální soustava	
• popíše základní stavební jednotku nervové soustavy • rozdělí nervovou soustavu na centrální a periferní a popíše jejich rozdíly a funkce • vysvětlí pojem reflex a jeho spojitost se smyslovou soustavou • popíše části mozku a uvede základní funkce jednotlivých částí	• nervová soustava	
• na obrázku popíše rozdíly mezi mužskou a ženskou pohlavní soustavou • vysvětlí průběh menstruačního a ovulačního cyklu • dokáže popsat cestu od oplození k porodu	• pohlavní soustava	
• zhodnotí rizikové faktory ohrožující různé orgány, seznámí se s různými typy onemocnění a dokáže diskutovat nad způsobem léčby	• onemocnění organismu	
• uplatňuje ve svém jednání základní znalosti o stavbě a funkci lidského organismu jako celku • popíše, jak faktory životního prostředí ovlivňují zdraví lidí • zdůvodní význam zdravého životního stylu • dovede posoudit vliv pracovních podmínek a povolání na své zdraví v dlouhodobé perspektivě a ví, jak by mohl kompenzovat jejich nežádoucí důsledky • popíše vliv fyzického a psychického zatížení na lidský organismus • orientuje se v zásadách zdravé výživy a v jejích alternativních směrech • dovede uplatňovat naučené modelové situace k řešení stresových a konfliktních situací • objasní důsledky závislosti na návykových látkách	• zdravý životní styl	
• prokáže dovednosti poskytnutí první pomoci sobě a jiným	• první pomoc	

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/yně: • shrne základní vlastnosti živých soustav	**Epocha mikroskopické biologie:** • živé soustavy	ODS3
• popíše stavbu prokaryotní buňky a uvede příklady z přírody • popíše stavbu eukaryotní buňky a srovná rozdíly v živočišné a rostlinné buňce • vysvětlí funkci jednotlivých membránových organel	• prokaryota a eukaryota	
• popíše průběh meiozy a mitózy a vysvětlí jejich význam pro živé organismy	• buněčné dělení	
• zhodnotí přínos bakterií ve světě	• bakterie	
• s využitím obrázku popíše stavbu a životní cyklus bakteriofága	• viry	
• uvede zástupce jednotlivých tipů mikroorganismů • shrne rozdíly mezi bakteriálním a virovým onemocněním • blíže charakterizuje vybrané choroby • diskutuje na téma zařazení virů mezi živé organismy • orientuje se v pojmech očkování, antibiotika, přirozená a získaná imunita	• bakterie vs. viry	

• vysvětlí základní Mendelovy zákony • schematicky nakreslí část molekuly DNA a popíše její strukturu • vysvětlí princip dědičnosti a pojem genetický kód • vypočte jednoduchý genetický příklad • kriticky posoudí vliv dědičné informace a prostředí na organismus jedince	• genetika • dědičnost a proměnlivost	
• vysvětlí pojem DNA, RNA, genom, protein a jejich vzájemné vztahy • podrobně nakreslí strukturu DNA a dokáže diskutovat na téma replikace a přepis genetické informace	• základy molekulární biologie	
Žák/yně: • Dokáže diskutovat na téma ekologie jako vědní obor • vysvětlí pojmy druh, populace, společenstvo, ekosystém, ekologická nika • uvede a vysvětlí příklady fosilních paliv • na příkladech uvede biotické a abiotické vlivy prostředí • charakterizuje základní vztahy mezi organismy na úrovni populace a společenstva • uvede příklad potravního řetězce • charakterizuje s použitím příkladů úlohu producentů, konzumentů a reducentů v biosféře	**Epocha ekologie:** • ekologické pojmy • faktory prostředí	ODS3, ŽIV1, ŽIV3
Žák/yně: • pod mikroskopem určí základní typy živočišných tkání i rostlinných pletiv • na příkladech uvede části rostlin • zhotoví preparát rostlinných pletiv • pod mikroskopem rozpozná části květu a dokáže vyhotovit květní diagram • v přírodě dokáže rozpoznat min 20 nižších rostlin	**Botanické praktikum:** • mikroskopie	

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/yně: • popíše vybrané zástupce řas, mechorostů a kapraďorostů a zdůrazní jejich význam pro člověka • srovná charakteristické znaky naho- a krytosemenných rostlin • popíše stavbu kořene a hospodaření rostliny s vodou • popíše stavbu stonku a listu • popíše stavbu květu • zhodnotí možnosti rozšiřování plodů a semen, uvede příklady • stručně charakterizuje proces opylení a oplození krytosemenných rostlin • srovná charakteristické znaky jedno- a dvouděložných • na základě schématu vymezí základní etapy v životním cyklu nižších rostlin • stručně popíše životní cyklus rostliny • uvede systém rozmnožování rostlin • popíše průběh fotosyntézy a zhodnotí význam pro živé organismy na Zemi • popíše různé faktory na růst rostlin • porovná společné znaky prvoků a vymezí je vůči rostlinné a živočišné říši	**Epocha botaniky:** • nižší rostliny • vyšší rostliny • morfologie rostlin • rozmnožování rostlin • procesy v rostlině	ODS3, ŽIV1, ŽIV3
Žák/yně: • charakterizuje skupiny bezobratlých organismů: houbovci, žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci a pozná vybrané zástupce • u členovců vybere příklad, na kterém ukáže životní cyklus daného živočicha • popíše význam zárodečných obalů • charakterizuje skupiny obratlovců: paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci a pozná vybrané zástupce • porovná embryonální vývoj člověka a nejznámějších skupin savců	**Epocha zoologie:** • bezobratlí • obratlovci	ODS3, ŽIV1, ŽIV3

• charakterizuje názory na vznik a vývoj života na Zemi • dokáže na nákresu popsat a zhodnotit vývoj orgánových soustav živočichů	• teorie vzniku života na zemi	

Doprovodné akce

Ve druhém ročníku se žáci zúčastňují ekologického týdne. Zde jsou odučeny výstupy z RVP Obecná ekologie a Člověk a biosféra. Náplň ekologického týdne je uvedena samostatně ve společné části ŠVP.

Ve třetím ročníku lze uspořádat výjezd do přírody, kde se prohlubují znalosti, které se žáci naučili v souvislosti s živou přírodou. Je vhodné žákům ukázat propojení fauny, flory a vlivu vnějších faktorů na jejich rozvoj.

CHEMIE

Charakteristika vyučovacího předmětu

Výuka chemie na waldorfském lyceu je zaměřena zejména na pozorování experimentů a názorných ukázek a následnému vyvozování zákonitostí ze světa přírodních věd. Žáci se utvrzují ve vlastních poznatcích a společně s učitelem přichází na závěry, které vycházejí z obecně daných přírodních zákonitostí. Výuka směřuje k hledání základních souvislostí, k předvídání průběhu chemických dějů a jejich ovlivňování. Tento přístup rozvíjí u žáků kauzální myšlení. Důraz je kladen na uvědomování si chemických dějů všude kolem sebe, na poznatky, že chemie je nedílnou součástí každodenního života a na způsob, jakým lze k těmto poznatkům přistupovat a jak je zpracovávat. Žáci jsou hodnoceni za ústní projev, písemný projev a praktickou činnost.

Forma realizace

Časová dotace tohoto předmětu:
1. ročník – 1 hodina týdně
2. ročník – 2 hodiny týdně
3. ročník – 1 hodina týdně
Vyučovací předmět Chemie je vyučován v rámci epochového vyučování. Vyučování je realizováno ve třídě, v laboratoři a v multimediální učebně.

Výchovné a vzdělávací strategie

V hodinách chemie jsou pro rozvíjení a utváření klíčových kompetencí využívány následující postupy:

Klíčové kompetence

Kompetence k učení

Učitel

- Motivuje žáky k vyhledávání informací a aktivní spolupráci při hodinách
- Přes různé techniky vzdělávání vede žáky k samostatné práci a tvorbě studijních materiálů
- pomáhá žákovi objektivně hodnotit svůj pokrok při učení
- určuje takové techniky vzdělávání, které podporují a prohlubují vyšší vzdělávání žáka

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáky k pozorování chemických dějů kde se žáci učí vytvářet hypotézy, ověřovat je a posuzovat
- vytváří modelové situace, ve kterých žáci hodnotí správnost jednotlivých možných řešení
- problémové situace využívá jako jeden z možných prostředků vlastního rozvoje žáka

Kompetence komunikační

Učitel

- zařazuje do výuky diskusi, kde má každý žák možnost prezentovat své názory
- vede žáky k osvojení odborné terminologie a vyjadřování svých názorů slovem i písmem
- motivuje žáky prezentovat své výsledky před známým i neznámým publikem
- organizuje práci ve skupinách

Kompetence osobní a sociální

Učitel

- pomáhá žákovi odhadovat důsledky svého jednání, podle situace jeho jednání koriguje
- zadává cvičení, při kterých žáci spolupracují a společně řeší určité problémy

Kompetence občanská a kulturní povědomí

Učitel

- vede žáky k poznání možnosti rozvoje i zneužití chemie a k chápání zodpovědnosti za zachování zdravého životního prostředí
- při modelových situací učí žáky aktivně hájit práva svá i práva jiných, lidí, zvířat, rostlin …
- reflektuje aktuální dění a vhodným způsobem ho zařazuje do výuky

Kompetence pracovní a podnikatelským aktivitám

Učitel

- vede žáky, aby se reálně stavěli k vlastním možnostem a schopnostem i ke svému budoucímu uplatnění
- vede žáky k orientaci na potřeby trhu, k uvědomění si případných rizik podnikání

Matematické kompetence

Učitel

- modelových příkladech učí žáky rozvíjet strukturní myšlení
- vede žáky k objektivnímu hodnocení získaných hodnot a výsledků
- podporuje žáky k odhadům výsledků z výchozích hodnot

Digitální kompetence

Učitel

- učíme žáky používat digitální technologie k provádění a dokumentaci chemických experimentů, včetně záznamu a zpracování dat
- podporujeme žáky při využívání digitálních nástrojů k vytváření a analýze chemických modelů a simulací
- vedeme žáky k využívání digitálních zdrojů pro vyhledávání informací o chemických látkách, reakcích a jejich aplikacích v praxi

Vzdělávací obsah předmětu

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/yně: • orientuje se v typech skupenství látek • definuje pojem roztok a rozpouštědlo a charakterizuje jejich vlastnosti • seznámí se se základními chemickými výpočty • dokáže vyjádřit koncentraci roztoků za použití základních chemických vzorců • vysvětlí pojem krystalizace, rozpustnost, teplota tání, teplota varu • dokáže rozpoznat základní krystalografické struktury a na příkladu určí struktury u vybraných chemických látek • zhodnotí význam solí pro chemický průmysl, popíše jejich výrobu a zpracování • používá názvy solí a zná systém názvosloví • orientuje se v pojmech difůze, osmóza, osmotický tlak a k jednotlivým jevům dokáže najít příklady • porozumí procesu vytěsňování kyselin a zásad z jejich solí • určí produkty tepelného rozkladu dané soli a navrhne jednoduché reakční schéma	**Epocha solí, kyselin a zásad:** • soli, rozpustnost a krystalizace	ŽIV2, ŽIV3 Obecná chemie (celé učivo) = všechny epochy chemie **1. -3. ročník**
• vysvětlí pojem kyselina a zásada, zná vybrané anorganické kyseliny a zásady • orientuje se v pojmech hydratace, dehydratace, neutralizace, zásaditost, kyselost, pH škála • navrhne reakční schéma jednoduché reakce anorganické kyseliny a zásady a určí produkty této reakce	• kyseliny a zásady	
• seznámí se se základními kovy a nekovy	• kovy a nekovy	

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/yně: • seznámí se s historickým vývojem pohledu na atom jako základní stavební jednotky • zná strukturu atomu • vysvětlí pojem prvek, molekula, chemicky čistá látka, vazba, směs, analýza, syntéza • vypracuje referát na téma ‘významná osobnost chemie‘ dle výběru a prezentuje jej před spolužáky	**Epocha chemických prvků:** • atom jako základní stavební jednotka látek	ŽIV2, ŽIV3
• uvede trendy v periodické soustavě prvků a vysvětlí vzájemné zákonitosti	• periodická soustava prvků	
• vytvoří chemické názvy a vzorce oxidů, hydroxidů, halogenidů, kyselin a jejich solí		

• orientuje se v základních chemických zákonech a dokáže je aplikovat na příkladech • dokáže pracovat s fyzikálními veličinami jako je relativní atomová hmotnost, relativní molekulová hmotnost, molární hmotnost, molární objem, látkové množství, Avogadrova konstanta • s využitím základních chemických zákonitostí dokáže vypočítat jednoduché chemické výpočty	• názvosloví anorganických sloučenin • základní chemické zákony	
• charakterizuje vybrané prvky a anorganické sloučeniny a zhodnotí jejich využití • na schématu dokáže demonstrovat koloběh vybraných prvků v přírodě • vytváří jednoduché chemické rovnice	• anorganické sloučeniny v životě	

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/yně: • zhodnotí postavení uhlíku jako základního prvku pro obor organické chemie • z historického hlediska posoudí vývoj organické chemie • vytvoří název a vzorec jednoduché organické sloučeniny • na jednoduchém příkladu uhlovodíku uvede vznik násobných vazeb • diskutuje na téma reaktivita vybraných anorganických sloučenin v závislosti na jejich struktuře	**Epocha organické chemie a biochemie:** • Atom uhlíku • Organická chemie	ŽIV2, ŽIV3
• charakterizuje základní skupiny uhlovodíků a jejich deriváty, uvede zástupce jednotlivých skupin a zhodnotí jejich význam a využití pro společnost • diskutuje na téma obnovitelné a neobnovitelné zdroje a jejich využití v běžném životě i v odborné praxi	• Organické sloučeniny	
• charakterizuje biogenní prvky a jejich sloučeniny • charakterizuje sacharidy, bílkoviny, lipidy a nukleové kyseliny • shrne význam biokatalyzátorů pro enzymtické reakce a uvede příklady • na schématu uvede základní biochemické procesy	• Základy biochemie	

FYZIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Ve fyzice žáky vedeme k tomu, aby prožili, že svým myšlením mohou porozumět přírodním dějům ve světě, který je obklopuje. Fyzika se realizuje formou epochového vyučování a vyučovacích bloků. Učivo je realizováno jak hromadnou výukou (výklad a demostrační pokusy) tak i skupinovou výukou. Výuka je doplňována referáty, prezentacemi a exkurzemi.

V prvním ročníku získávají žáci důvěru ve vlastní myšlení. Již jim nestačí slyšet pouze to, co říká učitel. Mají stále více potřebu informace sami ověřovat. Kladou si otázky po souvislostech myšlenek o okolním světě s tímto světem samotným. Proto mají fyzikální experimenty pro ně v tomto období existenciální význam. V oblasti mechaniky je usilováno o celistvý pohled na okolní svět z hlediska tvaru, rozměru, hmotnosti a z hlediska pohybu. Žáci rozvíjejí svou prostorovou i časovou představivost, pomocí jednoduchých i složených pohybů. Pohybové děje žáci uchopují matematicky, ať už pomocí rovnic pohybů nebo pomocí grafů a seznamují se též s vektory a jejich skládáním. V oblasti termiky se jedná o poznání zákonitostí týkajících se tepla a o nahlédnutí na způsob přeměny tepelné energie v pohybovou. Téma vesmíru přiblíží žákům rytmus planetární soustavy ve vztahu k Zemi.

Žáci se ve druhém ročníku obrací k vnitřním vlastnostem věcí. Nesledují již pouhý kauzální vztah příčiny a následku, nýbrž si uvědomují, že člověk je ten, kdo dokáže ovlivňovat příčiny v zájmu plánovaného následku. V oblasti elektřiny a magnetismu se žáci seznamují se skutečnostmi, které nejsou smysly přímo vnímatelné, ale které zásadním způsobem určují podobu technické civilizace obklopující člověka. Téma fyziky atomu s tématem atomové energie vychází vstříc žákům, kteří se v tomto období začínají ptát po odpovědnosti člověka za vlastní konání.

Ve třetím ročníku je již možné počítat s plně vyvinutou schopností úsudku. Je možné s žáky mluvit o tom, že existuje více náhledů na stejnou skutečnost. Zajímá je styl myšlení a světonázor, které mají svůj smysl v mnohosti a rozlišnosti. V optice jsou kladeny nároky na vědomé zacházení s modelovými představami používanými pro pochopení zákonitostí v mikrosvětě. Po objasnění zákonitostí klasické optiky vede cesta přirozeně k hlubokým otázkám o podstatě světla.

Stěžejním způsobem výuky fyziky v každém ročníku je epochové vyučování. Žáci se musí především umět soustředit na provádění a důkladné pozorváni pokusů, zpětné vybavení si proběhlého pokusu ve své představě a na utváření závěrů na základě těchto pokusů. Proto jsou velmi významným podkladem pro hodnocení vyhotovené popisy pozorování v epochovém sešitu. V epochách bude hodnocena účast na společných diskusích, zodpovídání otázek kladených vyučujícím, případně přednesení referátu. Žáci jsou hodnoceni za ústní a písemný projev a praktickou činnost. Práce v hodinách bloku bude hodnocena na základě vyhotovených elaborátů na zadané téma nebo na základě řešení souboru fyzikálních úloh.

Forma realizace

Časová dotace tohoto předmětu:
Časová dotace tohoto předmětu:
1. ročník – 1,0 hodiny týdně
2. ročník – 1,0 hodiny týdně
3. ročník – 1,0 hodiny týdně
4. ročník – 0,0 hodiny týdně

Fyzikální vzdělávání je vypracováno z RVP podle varianty B se středními nároky na fyzikální vzdělávání.

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu Fyzika rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Kompetence k učení

Učitel

- do výuky zařazuje taková témata, která přibližují fyziku, ukazují její význam další rozvoj.
- seznamuje žáky s některými významnými vědci, kteří se zasloužili o vývoj fyziky.
- předkládá žákům různé obtížné úlohy, jejíž řešení vyžaduje určitou výši vědomostí, dovedností a samostatného myšlení.

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- diskutuje se žáky při řešení fyzikálních otázek a při vypracování laboratorní práce.
- vybírá takové úlohy, které rozvíjejí využívání matematiky a jiných předmětů.
- v diskuzi řeší fyzikální úlohy z praktického života.

Kompetence komunikativní

Učitel

- zapojuje žáky do výkladu a jeho část prezentují spolužákům.
- vyžaduje vypracování laboratorních prací, referátů a řešení úloh v takové úpravě, aby je bylo možné použít pro prezentaci.
- zařazuje do výuky řízenou diskuzi.

Kompetence sociální a personální

Učitel

- zadává žákům úlohy, které vyžadují týmovou práci, žáci si rozdělují mezi sebe dílčí úlohy tak, aby uplatnili své individuální schopnosti a dovednosti.

Kompetence občanská a kulturní povědomí

Učitel

- seznamuje žáky s nebezpečím při práci ve výškách a při vysokých a nízkých teplotách.
- seznamuje žáky s pravidly bezpečnosti práce s elektrickým zařízením a poskytnutí první pomoci při zásahu elektrickým proudem.
- seznamuje žáky s rizikem spojeným s prací s různými druhy záření a ohraně před nimi.
- vede žáky k tomu, aby posuzovali vědecké objevy i z hlediska jejich dalšího využití pro dobro společnosti, žáci dokáží posoudit, kdy byly vynálezy zneužity.

Kompetence digitální

Učitel

- podporujeme žáky v používání digitálních měřicích přístrojů a při záznamu dat z jednoduchých experimentů;
- učíme žáky modelovat základní fyzikální jevy pomocí dostupného softwaru;
- vedeme žáky k vyhledávání fyzikálních informací online a k jejich aplikaci v praxi;

Vzdělávací obsah předmětu

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - rozliší druhy pohybů a řeší jednoduché úlohy na pohyb hmotného bodu; - určí síly, které působí na tělesa, a popíše, jaký druh pohybu tyto síly vyvolají; - určí mechanickou práci, výkon a energii při pohybu tělesa působením stálé síly; - vysvětlí na příkladech platnost zákona zachování mechanické energie; - určí výslednici sil působících na těleso a jejich momenty; - určí těžiště tělesa jednoduchého tvaru; - aplikuje Pascalův a Archimédův zákon při řešení úloh;	**Mechanika** - pohyby přímočaré, pohyb rovnoměrný po kružnici, skládání pohybů - Newtonovy pohybové zákony, síly v přírodě, gravitační pole, vrhy - mechanická práce a energie - mechanika tuhého tělesa - tlakové síly a tlak v tekutinách, proudění tekutin	M,CH,D,INF
Žák: - charakterizuje Slunce jako hvězdu; - popíše objekty ve sluneční soustavě;	**Vesmír** - Slunce, planety a jejich pohyb, komety	M,CH,D,Z

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - popíše elektrické pole z hlediska jeho působení na bodový elektrický náboj; - vysvětlí princip a funkci kondenzátoru; - řeší úlohy s elektrickými obvody s použitím Ohmova zákona; - zapojí elektrický obvod podle schématu a změří napětí a proud; - popíše princip a praktické použití polovodičových součástek; - určí magnetickou sílu v magnetickém poli vodiče s proudem; - vysvětlí podstatu elektromagnetické indukce a její praktický význam; - popíše princip generování střídavých proudů a jejich využití v energetice;	**Elektřina a magnetismus** - elektrický náboj tělesa, elektrická síla, elektrické pole, kapacita vodiče - elektrický proud v látkách, zákony elektrického proudu, elektrické obvody, vodivost polovodičů, přechod PN - magnetické pole, magnetické pole elektrického proudu, elektromagnet, elektromagnetická indukce, indukčnost - vznik střídavého proudu, přenos elektrické energie střídavým proudem	M,CH,BI,INF,D,

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - rozliší základní druhy mechanického vlnění a popíše jejich šíření; - charakterizuje základní vlastnosti zvukového vlnění; - chápe negativní vliv hluku a zná způsoby ochrany sluchu; - charakterizuje světlo jeho vlnovou délkou a rychlostí v různých prostředích; - řeší úlohy na odraz a lom světla; - řeší úlohy na zobrazení zrcadly a čočkami; - vysvětlí principy základních typů optických přístrojů; - popíše význam různých druhů elektromagnetického záření z hlediska působení na člověka a využití v praxi;	**Vlnění a optika** - mechanické kmitání a vlnění - zvukové vlnění - světlo a jeho šíření - zobrazování zrcadlem a čočkou - spektrum elektromagnetického záření, rentgenové záření, vlnové vlastnosti světla	M,CH,BI,D,INF

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - změří teplotu v Celsiově teplotní stupnici a vyjádří ji jako termodynamickou teplotu; - vysvětlí význam teplotní roztažnosti látek v přírodě a v technické praxi; - vysvětlí pojem vnitřní energie soustavy (tělesa) a způsoby její změny; - řeší jednoduché případy tepelné výměny; - popíše principy nejdůležitějších tepelných motorů; - popíše přeměny skupenství látek a jejich význam v přírodě a v technické praxi;	**Molekulová fyzika a termika** - základní poznatky termiky - teplo a práce, přeměny vnitřní energie tělesa, tepelná kapacita, měření tepla - tepelné děje v ideálním plynu, první termodynamický zákon, práce plynu, účinnost - struktura pevných látek a kapalin, přeměny skupenství látek	M,CH,BI,D,INF
Žák: - popíše strukturu elektronového obalu atomu z hlediska energie elektronu; - popíše stavbu atomového jádra a charakterizuje základní nukleony; - vysvětlí podstatu radioaktivity a popíše způsoby ochrany před jaderným zářením; - popíše štěpnou reakci jader uranu a její praktické využití v energetice; - posoudí výhody a nevýhody způsobů, jimižse získává elektrická energie;	**Fyzika atomu** - model atomu, spektrum atomu vodíku, laser - nukleony, radioaktivita, jaderné záření, jaderná energie a její využití, biologické účinky záření	M,CH,BI,D,INF
Žák: - zná příklady základních typů hvězd; - zná současné názory na vznik a vývoj vesmíru.	**Vesmír** - hvězdy a galaxie	

ZEMĚPIS

Charakteristika vyučovacího předmětu

Zeměpis rozšiřuje a prohlubuje povědomí žáků o životních poměrech na Zemi, pohled žáků je zaměřen na přírodní podmínky, historicko-politicko-kulturní prostředí a sociálně-hospodářskou sféru celého světa. Zkoumá faktory ovlivňující život lidí v blízkém okolí ve vztahu k charakteru místní krajiny, členitost a podobu území i společnosti České republiky, kvalitu Evropy a dění na světadílech. Pomáhá žákům se orientovat v současném světě a problémech současného lidstva, také si uvědomovat civilizační rizika a perspektivy budoucnosti lidstva. Snaží se vést k spoluzodpovědnost za kvalitu života na Zemi a vztahů lidí k jejich přírodnímu a společenskému prostředí a sobě navzájem, též přijetí své vlastní zodpovědnosti za sebe samého na Zemi.

Forma realizace

Vyučovací předmět Zeměpis je předmětem povinným a vyučuje se ve čtyřech ročnících.
Jeho časová dotace je:
Časová dotace tohoto předmětu:
1. ročník – 2 hodiny týdně
2. ročník – 1 hodina týdně
3. ročník – 1 hodina týdně
4. ročník – 1 hodina týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu Zeměpis rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Kompetence k učení

Učitel

- používá širokou škálu různorodých metod výuky, kombinuje ji a přizpůsobuje žákům
- podporuje vlastní aktivitu žáka, motivuje ho, poskytuje mu dostatečný prostor k sebevyjádření, posiluje samostatnost a nepřebírá žákovu zodpovědnost
- zařazuje do výuky aktuální témata, posiluje mezipředmětové vazby

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- orientuje učivo na realitu každodenního života, vybírá taková témata, která rezonují se zájmy žáků
- inscenuje modelové problémové situace, jejichž řešení je v rukou studentů
- vede problémový dialog

Kompetence komunikativní

Učitel

- organizuje práci ve dvojicích, skupinách, týmech a zařazuje projektové vyučování
- podněcuje diskusi a posiluje prezentační dovednosti žáků

- podporuje žáky ve vyjadřování názorů, sdělování zážitků a zkušeností
- efektivně využívá moderní informační technologie

Kompetence sociální a personální

Učitel

- zařazuje práci ve dvojicích, skupinách, týmech
- vede žáky k posouzení svých schopností, k sebereflexi
- bere v úvahu zájmy, preference a potřeby žáků a přizpůsobuje jim výuku, pokud je přesvědčen o pozitivním účinku
- podporuje žáky, aby se každý jednotlivec dokázal prosadit se svým příspěvkem

Kompetence občanské a kulturní povědomí

Učitel

- reflektuje aktuální dění a zařazuje ho do výuky
- vede žáky k respektu různorodosti hodnot, názorů, postojů a schopností ostatních lidí
- vyzdvihuje pozitivní aspekty, jež přináší multikulturní společnost
- vede žáky k uvědomění si své pozice ve světě

Kompetence k podnikavosti

Učitel

- podporuje žáky v osobním růstu a případné oborové specializaci, odhaluje žákům možnosti dalšího rozvíjení jejich schopností
- motivuje žáky k vlastní aktivitě (drobné projekty, prezentace)
- vychází z reálného života, klade důraz na praktické využití získaných dovedností

Kompetence digitální

Učitel

- podporujeme žáky v efektivním využívání digitálních technologií pro komunikaci s ostatními lidmi a institucemi (Člověk v lidském společenství);
- vedeme žáky k zapojování se do občanského života prostřednictvím digitálních technologií a k informovanému rozhodování (Člověk jako občan);
- seznamujeme žáky s digitálními službami státu, veřejné správy a vedeme je k jejich využívání v praktických situacích (Člověk a právo);
- podporujeme žáky při vyhledávání pracovních příležitostí online a používání digitálních nástrojů k hodnocení pracovních nabídek a zaměstnavatelů (Člověk a hospodářství);
- vedeme žáky k využívání digitálních technologií při získávání informací o České republice, Evropě a světě a k jejich kritickému hodnocení (Česká republika, Evropa a svět).

Vzdělávací obsah předmětu

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/yně: - jednoduše dokáže popsat tvar Země - používá v praxi znalosti o pohybech Země (otáčení kolem vlastní osy a oběh kolem Slunce) - kvalitativně objasňuje důsledky pohybů Země pro život na Zemi, pro střídání dne a noci a pro periody ročních období - pracuje s globusem jako se zmenšeným modelem zeměkoule - používá v praktických situacích zeměpisné souřadnice: zeměpisnou šířku, zeměpisnou délku a má znalosti o rovnoběžkách, polednících a o zeměpisné síti - používá mapy a plány jako zmenšený a zjednodušený rovinný obraz zakřiveného zemského povrchu nebo jeho části - určuje zeměpisnou polohu konkrétních míst na Zemi s pomocí globusu a map podle údajů zeměpisné šířky a zeměpisné délky - orientuje plány a mapy v krajině vzhledem ke světovým stranám podle kompasu a buzoly - určuje skutečné vzdálenosti na zemském povrchu či vzdálenosti na mapě ze znalosti měřítek globusů, map a plánů - rozlišuje a popíše druhy map podle měřítka a obsahu map - používá při praktických činnostech s mapami pojmy: obsah map, výškopis, vrstevnice, výšková značka, výšková kóta, nadmořská výška, hloubnice, polohopis, smluvené značky, vysvětlivky - prakticky pracuje s obsahem jednotlivých druhů map, s obsahem plánů a s obsahem a rejstříkem mapových atlasů - používá s porozuměním pojem „přírodní sféra Země“ ve vztahu k prostředí, které nás obklopuje - rozlišuje jednotlivé složky přírodní sféry - litosféru, atmosféru, hydrosféru, pedosféru a biosféru, uvést jejich základní charakteristiku	**Vesmír a planeta Země:** - planetární geografie, vesmír - Země jako vesmírné těleso - umístění Země ve vesmíru, vývoj názorů na planetu Zemi, tvar a velikost Země, pohyby a rytmy Země a jejich důsledky - přírodní obraz Země: fyzicko-geografická sféra, její složky jako objekt výzkumu fyzické geografie; přírodní složky krajiny - glóbus a mapa - měření a vyhledávání na mapách, na globusu **Geografie a kartografie** - znázornění Země na mapách: druhy map; historické mapy; současné tematické mapy a atlasy - měřítko map, obsah map - kartografie, zobrazení, matematická geografie - přírodní zóny Země - litosféra a stavba zemského nitra (plášť, kůra a zemské jádro) - hydrosféra, rozložení vodstva na zemském povrchu, vlastnosti a formy mořských proudů, voda na pevnině, oběh vody na zemi - atmosféra, podnebné pásy Země, souhra klimatických vegetačních zón Země - biosféra, ekosystémy jako orgány organismu Země - geografická zonalita: šířková pásma	ŽIV 1

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/yně: - používá s porozuměním pojem „krajinná sféra“ ve vztahu k celému zemskému povrchu (pevniny, oceány, moře), ve vztahu k přírodě (přírodní sféra) a ve vztahu k lidské společnosti (společenská a hospodářská sféra) - rozlišuje krajiny jako části pevniny (souše) se specifickými odlišovacími znaky - uvádí konkrétní příklady základních složek krajiny: přírodní krajinné složky, kulturní krajinné složky - posuzuje přírodní krajinotvorné procesy a působení vnitřních a vnějších přírodních krajinotvorných činitelů zejména na příkladech v místní krajině - pojmenuje a rozlišuje vzhled a znaky přírodních a kulturních krajin - popíše historii vzájemného ovlivňování člověka a přírody - hodnotí vliv různých činností člověka na jednotlivé složky životního prostředí - charakterizuje působení životního prostředí na člověka a jeho zdraví - charakterizuje přírodní zdroje surovin a energie z hlediska jejich obnovitelnosti, posoudí vliv jejich využívání na prostředí - popíše způsoby nakládání s odpady - charakterizuje globální problémy na Zemi - uvede základní znečišťující látky v ovzduší, ve vodě a v půdě a vyhledá informace o aktuální situaci - uvede příklady chráněných území v ČR a v regionu - uvede základní ekonomické, právní a informační nástroje společnosti na ochranu přírody a prostředí - vysvětlí udržitelný rozvoj jako integraci environmentálních, ekonomických, technologických a sociálních přístupů k ochraně životního prostředí - zdůvodní odpovědnost každého jedince za ochranu přírody, krajiny a životního prostředí - na konkrétním příkladu z občanského života a odborné praxe navrhne řešení vybraného environmentálního problému - používá s porozuměním v praxi pojmy: příroda, prostředí, přírodní prostředí, životní prostředí, environmentalistika, environmentální, ekologie, ekologický, ekosystém - uvede na konkrétních příkladech a posoudí, jak lidské vlivy působí na krajinu a na životní prostředí - zdůvodní komplexní působení a globální rozměr lidských vlivů na krajinu a na životní prostředí - vymezí některá hlavní současná civilizační rizika a světové ekologické problémy, zaujímá postoj k jejich řešení - naznačí možné hlavní ekologické přístupy k řešení	**Krajina a krajinná sféra, životní prostředí:** **ekologie a geografie:** - krajinná sféra a její složky, krajinotvorní činitelé a procesy - typy krajiny, globální ekologické problémy - hodnocení úrovně a kvality životního prostředí - vzájemné vztahy mezi člověkem a životním prostředím - dopady činností člověka na životní prostředí - přírodní zdroje energie a surovin - odpady - globální problémy - ochrana přírody a krajiny - nástroje společnosti na ochranu životního prostředí - zásady udržitelného rozvoje - odpovědnost jedince za ochranu přírody a životního prostředí - trvale udržitelný rozvoj lidské společnosti a života na Zemi - státní ekologická politika - vliv člověka na životní prostředí - globální problémy světa **Evropská regionální geografie:** - postavení Evropy v současném světě - geografická poloha evropských regionů - stupeň rozvoje evropských regionů - vybrané státy, vývojové, politické a hospodářské tendence, jádrové a periferní oblasti - přírodní prostředí - sociální geografie Evropy - regiony Evropy	ŽIV 2 ZIV 3 Realizuje se zde celá část učiva biologického a ekologického vzdělávání - Člověk a životní prostředí

problematiky životního prostředí, vysvětlí svými slovy pojem trvale udržitelný rozvoj lidské společnosti - vyjádří svými slovy, co může každý člověk udělat osobně pro zlepšení a rozvoj životního prostředí - popíše a analyzuje pomocí obecně zeměpisných a tématických map členitost a charakteristické rysy přírodních poměrů Evropy - pojmenuje a vyhledá na mapách hlavní geografické a kulturní oblasti (regiony) Evropy, orientačně určí a srovná jejich geografickou polohu podle zeměpisných souřadnic a podle polohy vůči ostatním geografickým objektům - pojmenuje a vyhledá na mapách reprezentativní státy, jejich oblasti, hlavní a významná města, orientačně určuje a srovnává jejich geografickou polohu - popíše a analyzuje pomocí obecně zeměpisných a tematických map charakteristické rysy přírodních poměrů v reprezentativních (modelových) státech oblastí Evropy - vyhledá na mapách hlavní soustředění osídlení a hospodářské činnosti obyvatelstva v Evropě a v reprezentativních (modelových) státech - analyzuje pomocí tematických map hlavní environmentální problémy v Evropě - pracuje aktivně s regionálními obecně zeměpisnými a tematickými mapami i s obsahem a s rejstříkem zeměpisných atlasů; - orientuje se prakticky při vyhledávání informací o Evropě, o regionech a státech v různých informačních zdrojích (například zeměpisné encyklopedie, statistické příručky, dostupná literatura a další podklady) -		

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/yně: - pojmenuje a vyhledává na globusu a na mapách světa jednotlivé světadíly a oceány na Zemi - určuje geografickou polohu světadílů a oceánů podle zeměpisných souřadnic i z hlediska jejich polohy na zemských polokoulích a v podnebných pásech - porovnává mezi sebou rozlohu světadílů a oceánů - popisuje a analyzuje pomocí obecně zeměpisných a tematických map členitost a charakteristické rysy přírodních poměrů jednotlivých světadílů a oceánů - pojmenuje a vyhledá na mapách hlavní geografické a kulturní oblasti (regiony) jednotlivých světadílů, orientačně určuje a	**Zeměpis světadílů a oceánů:** - světadíly a oceány	

srovnává jejich geografickou polohu podle zeměpisných souřadnic a podle polohy vůči ostatním geografickým objektům - pojmenuje a vyhledává na mapách reprezentativní státy, jejich oblasti, hlavní a významná města v jednotlivých světadílech, orientačně určuje a srovnává jejich geografickou poloh - popisuje a analyzuje s pomocí obecně zeměpisných a tematických map charakteristické rysy přírodních poměrů v reprezentativních (modelových) státech jednotlivých světadílů - vyhledá na mapách hlavní soustředění osídlení a hospodářské činnosti obyvatelstva v jednotlivých světadílech a v reprezentativních (modelových) státech - analyzuje pomocí tematických map hlavní environmentální problémy v jednotlivých světadílech, oceánech a v regionech světadílů - zařazuje pomocí rejstříku školního atlasu světa a příslušných map méně známé státy světa do jednotlivých světadílů nebo do jejich oblastí (regionů) - pracuje aktivně s regionálními obecně zeměpisnými a tematickými mapami i s obsahem a s rejstříkem zeměpisných atlasů - orientuje se prakticky při vyhledávání informací o jednotlivých světadílech, oceánech a o regionech a státech v různých informačních zdrojích (například zeměpisné encyklopedie, statistické příručky, dostupná literatura, internet a další podklady) *- rozlišuje a porovnává existenci a rozmístění lidských ras, etnik, národů, jazyků a náboženství na Zemi* *- rozlišuje a porovnává faktory umístění, charakter, funkci, rozmístění a geografickou polohu lidských sídel (venkovská a městská sídla)* *- rozlišuje a charakterizuje základní odvětví hospodářství, jejich význam*	**Mimoevropské regiony světa:** - geologická poloha - přírodní a společenské prostředí - specializace a problémy v hospodářském využívání krajin - problematika ochrany přírody, ochrana životního prostředí - jádrové a periferní oblasti kontinentů - významné státy, regiony, města, kulturní oblasti a objekty **Základy politické geografie:** - státy světa, společenské odlišnosti různých států, různá státní zřízení - politická a hospodářská integrace (NATO, EHS, EU atd.) - aktuální změny na mapě světa - problematika třetího světa, chudých a bohatých zemí - makroregiony světa	

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/yně: určuje geografickou polohu České republiky podle zeměpisných souřadnic, podle polohy k sousedním a k dalším významným evropským státům a podle polohy k významným evropským geografickým objektům (pohoří, nížiny) aktivně pracuje s geografickými a s tematickými mapami České republiky - porovná rozlohu České republiky s rozlohami sousedních států - popíše, porovnává a analyzuje pomocí obecně zeměpisných a tematických map členitost, rozměry a charakteristické rysy přírodních poměrů České republiky -přibližně určí aktuální počet a zhodnotí současný vývoj počtu obyvatel České republiky - orientuje se v ukazatelích o lidnatosti, rozmístění, pohybu a o struktuře obyvatel České republiky - rozliší a porovná geografickou polohu, charakter, funkci a rozmístění lidských sídel v České republice - rozliší a porovná sektorovou, odvětvovou a územní strukturu hospodářství České republiky s použitím regionálních příkladů - rozliší a porovná předpoklady a faktory umístění hospodářských aktivit v České republice na konkrétních regionálních příkladech - pojmenuje a vyhledá na mapách jednotlivé geografické oblasti a územní samosprávné celky (kraje) v České republice - popíše a analyzuje pomocí vhodných regionálních map přírodní, sídelní, hospodářské a kulturní poměry místní krajiny (místního regionu) - porovná typické znaky kultur hlavních národností na našem území	**Česká republika:** - ČR na mapě Evropy, územní rozvoj státu, geografická poloha a rozloha - přírodní podmínky, problematika ochrany přírody a životního prostředí - hospodářství, průmyslová odvětví - obyvatelstvo a sídla, společnost a kultura - administrativní členění ČR, správní regiony - geografické oblasti ČR a jejich specifika - sociální geografie ČR - demografický vývoj, historie, náboženství,ekonomická geografie - regiony (kraje)ČR - kultura národností na našem území	
- aktivně pracuje s tematickými mapami obsahujícími informace o rozmístění a pohybu obyvatelstva, o sídelních poměrech a hospodářských aktivitách *- přibližně určí aktuální počet obyvatel světa a zhodnotí historický a současný početní růst (vývoj počtu) lidí na Zemi* *- posuzuje předpoklady v rozmístění obyvatelstva na Zemi, pracuje prakticky s ukazatelem rozdílné lidnatosti - s hustotou zalidnění* *- orientuje se v ukazatelích o přirozeném a územním pohybu obyvatelstva* *- orientuje se v ukazatelích o struktuře obyvatelstva podle věku a zaměstnanosti*	**Země – planeta lidí:** - sociální geografie - socioekonomická sféra jako objekt výzkumu humánní geografie - obyvatelstvo, struktura světové populace, rasy, jazyky, národy, náboženství - světové hospodářství, vývoj a současné tendence využívání krajin světa, hlavní hospodářské problémy současného světa – nerostné bohatství: těžba a využití, světový obchod, severojižní problematika - doprava a spoje, služby, rekreace a cestovní ruch - práce s tematickými mapami	

- rozlišuje a porovnává existenci a rozmístění lidských ras, etnik, národů, jazyků a náboženství na Zemi *- rozlišuje a porovnává faktory umístění, charakter, funkci, rozmístění a geografickou polohu lidských sídel (venkovská sídla, městská sídla)* *- uvede konkrétní příklady procesu urbanizace zejména ve vztahu k životnímu prostředí* *- rozlišuje a porovnává sektorovou, odvětvovou a územní strukturu světového hospodářství s použitím konkrétních regionálních příkladů* *- rozlišuje a porovnává produkci světového hospodářství v jednotlivých regionech a předpoklady a faktory umístění hospodářských aktivit na konkrétních regionálních příkladech* - určuje a lokalizuje na tematických hospodářských mapách hlavní (jádrové) a periferní oblasti světového hospodářství	- demografický vývoj + výhled	

MATEMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučování v rámci předmětu matematika oslovuje žáky, kteří chtějí učinit další kroky v rozvoji logického uvažování a získat větší samostatnost při řešení matematických problémů. Obsahově navazuje na témata Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání. Matematika není v rámci Waldorfské školy nutným doplněním středoškolských znalostí a dovedností, nýbrž nedílnou součástí konceptu waldorfské pedagogiky. Za předpokladu kreativního přístupu vyučujícího je možné žákům dokázat, že v matematice je možné a nutné vytvořit plodný dialog a řešení problému je založené na kreativitě. V tomto ohledu může mít matematika pro žáky existenciální význam. Matematika tedy staví na rozvíjení tvořivého přístupu u ostatních vyučovacích předmětů a vychází jim vstříc specifickou věcností a orientovaností na výsledek. Zejména v matematice by měl žák zažít, že výsledek řešení problému je v určitých případech exaktní a jednoznačně kontrolovatelný a že tato vlastnost nevylučuje kreativitu. Žáci mají získat především důvěru ve vlastní myšlení.

Ve vyučování algebry, v oblasti výrazů, rovnic a číselných řad poznají žáci význam symbolického zápisu jakožto zviditelnění osvědčených výpočetních postupů. Je nutné, aby žáci získali důvěru v matematickou symboliku, jako v něco, co jim může usnadnit cestu k řešení a formovat vlastní myšlení. V oblasti funkcí a analytické geometrie v návaznosti na deskriptivní geometrii se jedná o zviditelnění matematických souvislostí. Žák získá povědomí o tom, že vše, co se dá vyřešit algebraicky, má i své geometrické řešení a obráceně. Tento aspekt má pro důvěru žáka ve vlastní myšlení zásadní význam. V projektivní geometrii je důležité zvýraznění aspektu, že i úlohy obsahující prvky v nekonečnu jsou řešitelné stejně dobře, jako úlohy pouze s konečnými prvky. Zde prohloubí žák již zmíněnou důvěru ve vlastní myšlení v tom smyslu, že pozná, jak je exaktní myšlení možné i v oblasti přesahující běžnou představivost. V rámci témat kombinatoriky a pravděpodobnosti získají žáci teoretický základ pro jakoukoli vědeckou práci ve smyslu vyhodnocování výsledků.

Otázky po smyslu a použitelnosti dílčích matematických témat budou žáky často kladeny a je nutné jim vzcházet vstříc. S přibývajícími tématy musí vyvstávat zároveň jejich vzájemná souvislost. Ze základní školy by si žáci měli přinášet nejzákladnější povědomí o tom, jak fungují věci, které nás obklopují. V matematice by měli ovládat základní početní postupy při úpravách výrazů a řešeních rovnic.

V prvním ročníku střední školy se žáci začínají velmi intenzivně ptát po použitelnosti toho, co se naučili a zajímá je, jak souvisí myšlenkový celek uchopený vlastním rozumem se světem, který je obklopuje. Zásadní význam má v tomto roce zeměměřický kurs, na kterém je celá řada těchto otázek zodpovězena skrze činnost samotnou, nejen teoreticky.

Ve druhém ročníku je otázka po použitelnosti myšlení na svět sice stále existenciální, přistupuje k ní ovšem také vnímání dopadu lidského počínání na okolí. Nejen že z příčiny vyplývá její následek, nýbrž člověk dokáže pomocí myšlení a zručností ovlivňovat příčiny v zájmu již představovaného a plánovaného následku. I vztah mezi čistě matematickou číselnou a geometrickou prostorovou zákonitostí je oboustranný. Nejvýraznějším projevem této oboustrannosti je analytická geometrie.

Ve třetím ročníku se žáci již docela rozumově emancipují. Nepřebírají již většinu informací beze zbytku a zvažují zodpovědnost člověka za jeho konání. Kladou si otázky po motivu a po smyslu lidského konání. Pouze na tomto stupni úsudku mohou správným způsobem porozumět významu statistických výpočtů a výpočtů pravděpodobnosti v rámci posuzování skutečnosti.

Čtvrtý ročník je plně v duchu příprav žáků na jejich další životní dráhu. Žáci si prožijí kvantitu a kvalitu peněz při sestavování bilance a rozpočtu domácnosti. Shrnutí doposud získaných matematických vědomostí a dovedností je doplněno epochou funkcí.

Celkově tvoří výuka matematiky nepostradatelný základ pro všechny ostatní přírodovědecké předměty, jako je fyzika, chemie, biologie, informatika ale zasahuje i do jiných předmětů, jako např. ekonomie nebo zeměpis.

Na začátku výuky cvičných hodin v každém ročníku a na začátku každé epochy seznámí vyučující žáky s podmínkami splnění předmětu. Podkladem k hodnocení bude ústní účast žáka v hodinách (k tomu patří také ústní zkoušení a případné referáty), písemná účast (vedení sešitu a domácí úkoly) a písemné testy.

Forma realizace

Matematika se vyučuje ve čtyřech ročnících. Vyučování probíhá v hlavním a vedlejším epochovém vyučování. Vyučování je realizováno ve třídě a také v multimediální učebně.
Časová dotace tohoto předmětu:
1. ročník – 4 hodiny týdně
2. ročník – 4 hodiny týdně
3. ročník – 3 hodiny týdně
4. ročník – 3 hodiny týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu Matematika rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Kompetence k učení

Učitel

- seznamuje žáky s historií matematiky a s významnými matematiky, upozorňuje na zajímavé matematické problémy.
- zadává přípravu na určité hodiny formou samostudia a následné diskuze.
- vede žáky k samostatnosti při vypracovávání referátů a domácích úkolů a k používání různých zdrojů informací.
- na hodinách pracuje s ukázkami odborného textu a zjišťuje, jak mu žáci rozumí.

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vyžaduje po žácích, aby vlastními slovy vysvětlili, jak pochopili zadaný úkol a jak navrhují postupovat při jeho řešení.
- vede žáky k používání názorných náčrtků, grafů a schémat jako pomůcky pro řešení úloh.
- navozuje problémové situace, které žák analyzuje a navrhuje různé způsoby řešení.
- vede žáka k posouzení různých způsobů řešení a nalezení nejefektivnějšího.
- pomocí diskuzí a experimentů vytváří pro žáky dostatečný prostor ke zjišťování a ověřování pravdivosti hypotéz a teorií.

Kompetence komunikativní

Učitel

- vede žáka k přesnému vyjadřování a používání vhodných pojmů.
- vyžaduje řešení úloh s vysvětlením použitého postupu.
- vyžaduje, aby žáci při vypracovávání a prezentaci referátů a seminárních prací využívali moderní komunikační technologie.

Kompetence sociální a personální

Učitel

- zadává žákům úkoly v rámci skupin, které vyžadují dělbu práce i vzájemnou spolupráci a vede je k odpovědnosti za plnění svých úkolů.

- podporuje vzájemnou pomoc mezi žáky.
- vhodným přístupem vede žáky k tomu, aby se uměli sami ohodnotit a zvážit své schopnosti a možnosti.

Kompetence občanská a kulturní povědomí

Učitel

- kapitolami z historie matematiky a ukázkou různých početních systémů a forem vede žáky k názorové toleranci a toleranci ke kulturním a filozofickým odlišnostem.
- různými příklady ilustruje možnost zneužití vědy a techniky.
- ukazuje na příkladech, že jiný neznamená vždy horší.

Kompetence pracovnímu uplatnění a podnikatelským aktivitám

Učitel

- dbá, aby si žáci plnili své úkoly.
- vede žáky ke zvážení svých schopností a dovedností při výběru dalšího studia nebo svého zaměstnání.
- seznamuje žáky s aplikacemi matematiky v praxi.

Digitální kompetence

Učitel

- podporujeme používání digitálních nástrojů k řešení úloh, modelování a prezentaci výsledků;
- učí žáky účelně využívat digitální technologie při analýze a vizualizaci dat;
- vytváří příležitosti k samostatné práci s digitálními nástroji pro sběr, zpracování a hodnocení dat.
- vede žáky k tomu, aby uměli spolupracovat online, chránit svá data a chovat se bezpečně v digitálním prostředí.

Vzdělávací obsah předmětu

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: • provádí aritmetické operace v množině reálných čísel; • používá různé zápisy reálného čísla; • používá absolutní hodnotu, zapíše a znázorní interval, provádí operace s intervaly (sjednocení, průnik); • řeší praktické úlohy s využitím procentového počtu; • provádí operace s mnohočleny, lomenými výrazy, výrazy obsahujícími mocniny a odmocniny;	**Operace s čísly a výrazy** • číselné obory – reálná čísla a jejich vlastnosti • absolutní hodnota reálného čísla • intervaly jako číselné množiny • výrazy s proměnnými **Procenta, operace s procenty, využití**	
Žák: • řeší lineární a kvadratické rovnice a jejich soustavy, lineární a kvadratické nerovnice; • třídí úpravy rovnic na ekvivalentní a neekvivalentní; • převádí jednoduché reálné situace do matematických struktur, pracuje s matematickým modelem a výsledek vyhodnotí vzhledem k realitě;	**Rovnice a nerovnice** • lineární rovnice a nerovnice • kvadratická rovnice a nerovnice	F, CH
Žák: • řeší úlohy na polohové i metrické vlastnosti rovinných útvarů; • užívá věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků v početních i konstrukčních úlohách; • rozlišuje základní druhy rovinných obrazců, určí jejich obvod a obsah**;**	**Planimetrie** • základní planimetrické pojmy, polohové a metrické vztahy mezi nimi • shodnost a podobnost trojúhelníků • Euklidovy věty • množiny bodů dané vlastnosti • shodná a podobná zobrazení • rovinné obrazce	
Žák: • znázorní goniometrické funkce v oboru reálných čísel, používá jejich vlastností a vztahů při řešení jednoduchých goniometrických rovnic i k řešení rovinných i prostorových útvarů;	**Goniometrie a trigonometrie** • orientovaný úhel, goniometrické funkce ostrého a obecného úhlu, řešení pravoúhlého trojúhelníku, věta sinová a kosinová, řešení obecného trojúhelníku • goniometrické rovnice	ZePr, D

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: • určuje vzájemnou polohu dvou přímek, přímky a roviny, dvou rovin, odchylku dvou přímek, přímky a roviny, dvou rovin, vzdálenost bodu od roviny; • určuje povrch a objem základních těles s využitím funkčních vztahů a trigonometrie;	**Stereometrie** • základní polohové a metrické vlastnosti v prostoru • tělesa – objemy a povrchy těles	

Žák: • vysvětlí posloupnost jako zvláštní případ funkce; • určí posloupnost: vzorcem pro n-tý člen, výčtem prvků, graficky; • rozliší aritmetickou a geometrickou posloupnost;	**Posloupnosti a jejich využití** • řady, posloupnosti, jejich vlastnosti • aritmetická a geometrická posloupnost	F, CH
Žák: • provádí operace s vektory (součet vektorů, násobení vektorů reálným číslem, skalární součin vektorů); • řeší analyticky polohové a metrické vztahy bodů a přímek; • užívá různá analytická vyjádření přímky;	**Analytická geometrie v rovině** • vektory • přímka a její analytické vyjádření • vzájemná poloha 2 přímek v rovině	
Žák: • *řeší funkce, jejich vlastnosti, využití funkcí*	**Funkce** • vlastnosti funkcí, využití funkcí	Bi, Fy

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: • užívá vztahy pro počet variací, permutací a kombinací bez opakování; • počítá s faktoriály a kombinačními čísly; • určí pravděpodobnost náhodného jevu kombinatorickým postupem; • užívá pojmy: statistický soubor, absolutní a relativní četnost, variační rozpětí; • čte, vyhodnotí a sestaví tabulky, diagramy a grafy se statistickými údaji.	**Kombinatorika, pravděpodobnost** • variace, permutace a kombinace bez opakování • náhodný jev a jeho pravděpodobnost, nezávislost jevů	D
Žák: • umí používat základní statistické metody • chápe využití statistiky	**Statistika:** • určí pravděpodobnost náhodného jevu kombinatorickým postupem; • užívá pojmy: statistický soubor, absolutní a relativní četnost, variační rozpětí; • čte, vyhodnotí a sestaví tabulky, diagramy a grafy se statistickými údaji.	

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: • *řeší úlohy na řezy těles v Mongeově promítání*	**Deskriptivní geometrie** • řezy tělěs	
Žák: • provádí výpočty jednoduchých finančních záležitostí a orientuje se v základních pojmech finanční matematiky	**Finanční matematika** • stanovení bilance a rozpočtu domácnosti	ODS 7, EK
Žák: • věnuje se souhrnnému opakování učiva z předchozích ročníků;	• **Souhrnné opakování učiva**	F, CH, EK, Bi

HUDEBNÍ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Při hodnocení hudební výchovy klademe důraz především na:

- ochotu podílet se na realizaci hudebních děl a schopnost tvořivého přístupu ke společné práci
- schopnost zdokonalování vlastního hudebního projevu
- znalosti žáků z oblasti dějin hudby a hudebních forem
- schopnost žáků rozpoznat estetické a postojové charakteristiky hudebních děl, jejich umělecké sdělení v souvislosti s dobovou charakteristikou
- schopnost utváření postojů žáků k významu hudebních děl pro vývoj lidstva, kultury a pro jejich vlastní život

Tento vzdělávací předmět je zpracován pro jednotlivé ročníky a v jejich rámci členěn na následující kapitoly:

- vokální činnosti – hlasová hygiena,
- instrumentální činnosti
- činnosti, které učí pečovat o sebe psychicky i fyzicky – relaxace, reflexe
- poslechové činnosti
- hudební teorie
- dějiny hudby

Forma realizace

Časová dotace tohoto předmětu:
1. ročník – 2 hodiny týdně
2. ročník – 2 hodiny týdně
3. ročník – 1 hodina týdně
4. ročník – 1 hodina týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu hudební výchova rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Kompetence k učení

Učitel

- rozvíjí sluchové analytické schopnosti, rytmické, melodické a harmonické cítění, hudební paměť a představivost
- vede žáky, aby plánovali a organizovali vlastní pracovní činnost, stanovovali si krátkodobé i dlouhodobé cíle s ohledem na osobní rozvoj
- využívá všech dostupných zdrojů informací, podporuje kritický přístup žáků k těmto zdrojům
- hledá různé metody učení s ohledem na efektivitu vlastního procesu učení, poznatky a informace zpracovává různými způsoby

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- zdokonaluje receptivní, reprodukční a částečně i produkční schopnosti v aktivitách vokálních, poslechových, instrumentálních a hudebně pohybových
- při manipulaci s hudebním materiálem rozvíjí svoji kreativitu a invenci
- vede žáky k tomu, aby rozpoznali problém, analyzovali ho a objasnili jeho podstatu
- motivuje žáky k hledání vhodných způsobů řešení problémů
- problémové situace využívá jako jeden z možných prostředků vlastního rozvoje žáka
- podporuje nahlížení na problém z různých stran, objektivní hodnocení záporů a kladů navrhovaného řešení

Kompetence komunikativní

Učitel¨

- je schopen vzájemnému naslouchání a porozumění zvukům, melodiím atd.
- poznává a cvičí mimoslovní komunikaci
- vytváří si a formuluje si vlastní názor na problematiku jednotlivých oblastí hudby
- volí vhodné komunikační prostředky s ohledem na komunikační situaci a recipienta
- využívá vhodně verbální i neverbální prostředky komunikace
- motivuje žáky prezentovat vhodným způsobem své názory před známým i neznámým publikem
- vede žáky k správné interpretaci, k věcné a srozumitelné argumentaci

V hudební výchově rozvíjíme digitální kompetenci žáků tím, že:

- Motivujeme žáky k užívání digitálních prostředků při vlastní tvorbě, k nalézání neobvyklých postupů a různých variant řešení.
- Apelujeme na žáky, aby respektovali tvorbu, díla a autorská práva každého jedince.
- Pomocí digitálních prostředků vedeme žáky ke sdílení a prezentaci témat a výsledků tvůrčí práce v rovině tvorby, vnímání a prezentace.
- Podporujeme žáky ve vyhledávání a sdílení inspiračních zdrojů, uměleckých děl i běžné produkce.

Kompetence sociální a personální

Učitel

- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke kvalitní a smysluplné spolupráci při společné práci nad hudebním dílem
- rozumí notovým záznamům, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- jedná s ohledem na ostatní lidi, přispívá k pozitivním mezilidským vztahům
- pomáhá žákovi odhadovat důsledky svého jednání, podle situace jeho jednání koriguje
- vytváří prostředí plné empatie, porozumění a tolerance
- vede žáky k reflexi a sebereflexi

Kompetence občanské a kulturní povědomí

Učitel

- rozšiřuje vhled do hudební tvorby českých skladatelů i autorů jiných národů
- prohlubuje orientaci v základních druhových, slohových, žánrových a částečně i stylových hudebně vyjadřovacích prostředcích hudby klasické, populární a lidové
- respektuje práva vlastní i práva druhých lidí, přistupuje k lidem individuálně, bez předsudků, tímto směrem orientuje i žáky
- reflektuje aktuální dění a vhodným způsobem ho zařazuje do výuky
- vede žáky k ochraně životního prostředí, podporuje zodpovědný vztah k životnímu prostředí s ohledem na budoucí generace

Kompetence k podnikavosti

Učitel

- osvojuje schopnost rozlišovat a stručně charakterizovat
- s přihlédnutím k paralelnímu vývoji v dalších druzích umění – jednotlivé umělecké epochy v hudbě
- podporuje rozvoj osobního potenciálu žáka s ohledem na jeho budoucí profesní zaměření
- plánuje strategie pro co největší osobní rozvoj žáka, stanovuje cíle a podle nich konkrétní strategie koriguje
- vede žáky k orientaci na potřeby trhu, k uvědomění si případných rizik podnikání
- vede žáky, aby se reálně stavěli k vlastním možnostem a schopnostem i ke svému budoucímu uplatnění

Vzdělávací obsah předmětu

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - Přečte a zapíše jednoduchý rytmus v notovém zápisu. - Přečte a zapíše výšku tónu v houslovém klíči. - Hudebně se vyjádří – zpěvem a nástrojem při individuální nebo společné produkci. - Rozumí principům durové stupnice - Rytmická a melodická cvičení - Prezentuje referát k hudebním skladatelům z dějin hudby - Spolupracuje ve skupinových činnostech, výsledky ve skupině prezentuje	- Dějiny hudby – starověk, středověk, renesance, baroko – - Skladatelé po L. Beethovena. -Boj o svobodnou a samostatnou osobnost – biografie Beethovena. Koresponduje s vývojem studenta. Poslechy skladeb dle dějin hudby – příklad Monteverdi, Bach, Vivaldi, Adam Michna z Otvradovic. Hudební teorie • základní hudební formy – malá písňová forma, sonáta, rondo • pentatonika, chromatická stupnice • durové stupnice Zpěv – rozezpívání, dechová cvičení, rozšiřování hlasového rejstříku, kánon, zpěv a společná hudební produkce. Rytmická cvičení a notový zápis	Du Vv… Inspirace biografie Beethovena Ma, Fy– zeměměřičtví – rytmus, tempo, harmonie Čj - metrum

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - Přečte i zapíše jednoduchou melodii v notovém zápisu. - Na základě aktivního poslechu je schopen diskutovat o slyšené skladbě – Zpívá jednoduché jednohlasé nebo vícehlasé písně, kánon. - Hudebně se vyjádří zpěvem i instrumentálně při individuální nebo skupinové produkci - Orientuje se v dějinách hudby romantismu, klasicismu - Prezentuje referát k hudebním skladatelům klasicismu a romantismu - Osvojuje si rytmická a melodická cvičení čtením i zápisem	- Dějiny hudby – Klasicismus, Romatismus a skladatelé těchto období. Aktivní poslech a rozbor nejznámější skladeb – hlavně romantismus. - Hudební formy – sonáta, opera, opereta… - Rytmická cvičení, Individuální i společná produkce – melodie, rytmus, harmonie, - Pojmy - tonika, dominanta, subdominanta - Mollové stupnice - Zpěv – rozezpívání, společný zpěv a hudební produkce – romantické písně, moderní, populární a lidové písně, kánon, vícehlas - Kruh – zpěv, pohyb a tanec v kruhu Prvky muzikoterapie – cvičení z muzikoterapie, které podporují harmonický vývoj studenta. Muzikoterapeutická cvičení v pracovních skupinách.	DĚ, ZE – Vnitřní cesty Parsifal, Poutník od Schuberta

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - Zpívá ve společné produkci – pro zlepšení vedení hlasu, intonace a čtení notového zápisu. - Orientuje se v dějinách hudby impresionismus, klasická hudba 20. století. (expresionismus, minimalismus…) - Prezentuje referát o skladateli klasické hudby z moderní hudby 20. a 21. století	- 20.a 21. století v dějinách klasické hudby – specifická syntéza historických a současných aspektů - aktivní poslech hudebních stylů napříč dějinami - hudební teorie – intervaly - Hudební nástroje – druhy, hudební nástroje jednotlivých hudebních stylů a období - cvičení z muzikoterapie – autentický projev, přechodové rituály v životě člověka zpracovat hudebně.	

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - Na základě aktivního poslechu zařadí skladbu do příslušného stylového období od starověku do 21. století. - Zpívá ve společné produkci – pro zlepšení vedení hlasu, intonace a čtení notového zápisu. - Prezentuje referát o zástupcích populární hudby 20. a 21. století. - Aktivně se podílí na produkci instrumentálních a muzikoterapeutických cvičení.	- dějiny hudby - popolární hudba 20. a 21. toletí – jazz, blues, soul, rock… Ikony a hlavní zástupci populární hudby. 20. a 21. toletí hudby– L. Armstrong, Ella Fitzerald… -Hudební formy- shrnutí, malá písňová forma, lidová píseň, sonáta, fuga, opera, opereta, kantáta... - Opakování dějin hudby od starověku po 21. století.	

DRAMATICKÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Dramatická výchova vychází ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Jazyk a jazyková komunikace. Směřuje žáky k pochopení dramatického umění ve všech jeho formách (divadlo, rozhlas, film, televize, počítačová tvorba) a k uvědomělému ovládání všech výrazových prostředků dramatického umění, zejména lidského hlasu, lidského těla a lidského jednání k vyjadřování jevů, vztahů, prožitků, emocí, představ, myšlenek, názorů a postojů a k rozvíjení, zdokonalování a kultivování vlastních hlasových a pohybových dovedností a k jejich adekvátnímu užívání v situacích dramatické tvorby a následně v běžných životních situacích. Dále se zaměřuje na oblast inscenační tvorby ve všech jejích složkách a seznamuje žáky s tvůrčím procesem od volby tématu a námětu přes vytváření dramaturgické a režijní koncepce včetně scénografického pojetí a scénické hudby až k výstavbě jednotlivých situací a tvorbě postav. V oblasti reflexe dramatického umění jsou žáci seznamováni s klíčovými etapami ve vývoji divadla. Dramatická výchova může také přispět v oblasti hledání a prověřování způsobů řešení problémů a chápání dramatického umění jako zobrazování konfliktů a jejich řešení v současnosti i minulosti, v různých sociálních skupinách, etnikách a národech k aktivnímu podílení se na procesu společné inscenační tvorby, k uvědomování si a rozvíjení vlastních schopností a jejich uplatňování v týmové práci.

Forma realizace

Dramatická výchova je předmět povinný, vyučuje se ve třech ročnících. Vyučování tohoto předmětu probíhá ve vedlejších hodinách. V předmětu Dramatická výchova jsou naplňovány očekávané výstupy vzdělávacích oblastí Jazyk a jazyková komunikace a Estetické vzdělávání.
Časová dotace tohoto předmětu:
1. ročník – 1 hodina
2. ročník – 1 hodina (2h ob týden)
3. ročník – 1 hodina (2h ob týden)

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu Dramatická výchova rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Kompetence k učení

Učitel

- uplatňovat různé způsoby práce s textem (zvl. studijní a analytické čtení), umět efektivně vyhledávat a zpracovávat informace; být čtenářsky gramotný
- využívat ke svému učení různé informační zdroje, včetně zkušeností svých i jiných lidí

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- porozumět zadání úkolu nebo určit jádro problému, získat informace potřebné k řešení problému, navrhnout způsob řešení, popř. varianty řešení, a zdůvodnit jej, vyhodnotit a ověřit správnost zvoleného postupu a dosažené výsledky
- volit prostředky a způsoby (pomůcky, studijní literaturu, metody a techniky) vhodné pro splnění jednotlivých aktivit, využívat zkušeností a vědomostí nabytých dříve
- spolupracovat při řešení problémů s jinými lidmi (týmové řešení)

Kompetence komunikativní

Učitel

- vyjadřovat se přiměřeně účelu jednání a komunikační situaci v projevech mluvených i psaných a vhodně se prezentovat
- účastnit se aktivně diskusí, formulovat a obhajovat své názory a postoje
- dodržovat jazykové a stylistické normy i odbornou terminologii
- vyjadřovat se a vystupovat v souladu se zásadami kultury projevu a chování

Kompetence sociální a personální

Učitel

- reagovat adekvátně na hodnocení svého vystupování a způsobu jednání ze strany jiných lidí, přijímat radu i kritiku
- ověřovat si získané poznatky, kriticky zvažovat názory, postoje a jednání jiných lidí
- pracovat v týmu a podílet se na realizaci společných pracovních a jiných činností
- přijímat a odpovědně plnit svěřené úkoly
- podněcovat práci týmu vlastními návrhy na zlepšení práce a řešení úkolů, nezaujatě zvažovat návrhy druhých;
- rozvíjet své obecně tvořivé síly prostřednictvím umění a chápat, že umění je hlavním zdrojem tvořivosti, která se pak uplatňuje v mnoha profesních oblastech
- usilovat o tvořivou kultivaci svých estetických schopností skrze umělecké sebevyjádření a podílet se tak na kulturním životě

Kompetence občanské a kulturní povědomí

Učitel

- jednat odpovědně, samostatně a iniciativně nejen ve vlastním zájmu, ale i ve veřejném zájmu
- dodržovat zákony, respektovat práva a osobnost druhých lidí (popř. jejich kulturní specifika), vystupovat proti nesnášenlivosti, xenofobii a diskriminaci
- jednat v souladu s morálními principy a zásadami společenského chování, přispívat k uplatňování hodnot demokracie, uvědomovat si – v rámci plurality a multikulturního soužití – vlastní kulturní, národní a osobnostní identitu, přistupovat s aktivní tolerancí k identitě druhých

Kompetence k podnikavosti

Učitel

- umět získávat a vyhodnocovat informace o pracovních i vzdělávacích příležitostech, využívat poradenských a zprostředkovatelských služeb jak z oblasti světa práce, tak vzdělávání; vhodně komunikovat s potenciálními zaměstnavateli, prezentovat svůj odborný potenciál a své profesní cíle
- znát obecná práva a povinnosti zaměstnavatelů a pracovníků
- rozumět podstatě a principům podnikání, mít představu o právních, ekonomických, administrativních, osobnostních a etických aspektech soukromého podnikání; dokázat vyhledávat a posuzovat podnikatelské příležitosti v souladu s realitou tržního prostředí, svými předpoklady a dalšími možnostmi

Digitální kompetence

Učitel

- seznamujeme žáky s digitálními médii jako prostředkem pro zkoumání a prezentaci kulturních fenoménů;

- učíme žáky využívat digitální technologie při organizování kulturních akcí a projektů, včetně tvorby digitálních plakátů, pozvánek a programů;
- podporujeme žáky v kritickém hodnocení kulturních a mediálních produktů celosvětově dostupných v digitálním prostředí, s důrazem na etické aspekty tvorby a konzumace digitálního obsahu.

Vzdělávací obsah předmětu

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/žákyně - rozpozná své schopnosti při práci s mluveným slovem a pracuje na jejich zdokonalení; - cíleně využívá výrazových prostředků dramatického umění; - je schopen jednat v improvizovaných situacích a reflektovat sebe sama i ostatní; - podílí se na procesu společné inscenační tvorby - se seznamuje se všemi složkami tvorby inscenace (dramaturgie, režie, scénografie, scénický zvuk a hudba, světlo). Herecká tvorba je pojímána jako součást inscenační tvorby, jako způsob komunikace s diváky a jako prostředek k rozvíjení osobních komunikačních dovedností. - se účastní divadelních představení - popíše vhodné společenské chování v divadle	**Komunikačně dramatické činnosti** - dech, hlas, mluva - verbální a neverbální prvky komunikace - techniky dramatické práce - proces tvorby divadelního představení **Osobnostní, individuální rozvoj** - v hrách a cvičeních se rozvíjí uvolnění a soustředěnost, odstraňují se zábrany a sebeuvědomování, zcitlivuje se vnímání schopnost objevování sebe sama i okolního světa - prohlubují se pohybové dovednosti a schopnosti výrazu pohybem - plynulost a expresivita mluveného projevu - uvolnění obrazotvornosti a tvořivosti, rytmického cítění **Práce s dramatickým textem, dramatizace literární předlohy** - vytváření autorského textu - realizace dramatické situace, herní a jevištní situace - analýza herních situací, postojů postav, rozeznávání typů konfliktů, dramatického konfliktu, způsobů řešení konfliktů, funkce konfliktu v dramatickém tvaru - práce s textem – vyhledávání dějových linií a fabuli - samostatné vytváření jevištní postavy	ODS 1 ODS 2 ODS 5 PRA 5

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/žákyně - rozpozná své schopnosti při práci s mluveným slovem a pracuje na jejich zdokonalení; - cíleně využívá výrazových prostředků dramatického umění; - je schopen jednat v improvizovaných situacích a reflektovat sebe sama i ostatní; - podílí se na procesu společné inscenační tvorby - se účastní divadelních představení - popíše vhodné společenské chování v divadle	**Dramatické dílo Williama Shakespeara** - základy DV, seznámení s dramatickými aktivitami - seznámení se s Shakespearovým dílem v českém jazyce - seznámení s dialogy v angličtině - rozvíjení aktivit, které souvisejí s rozvojem tvořivosti žáka - prohlubování aktivit, které se orientují na spolupráci skupiny, která je právě při dramatizaci ve skupině důležitá **Rozvoj jazykové, komunikační schopnosti i tvořivé schopnosti** - z hlediska pohybového projevu - z hlediska projevu na veřejnosti, odstranění zábran, trémy a schopnosti hovořit na veřejnosti - otevření cesty mnohých studentů k sobě samým, uvědomění si vlastních schopností a postavení ve skupině - rozvoj schopnosti spolupráce se spolužáky - zlepšení komunikace mezi spolužáky při práci na společném tématu	ODS 1 ODS 2 ODS 5 PRA 5

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/žákyně - rozpozná své schopnosti při práci s mluveným slovem a pracuje na jejich zdokonalení - cíleně využívá výrazových prostředků dramatického umění - je schopen jednat v improvizovaných situacích a reflektovat sebe sama i ostatní - podílí se na procesu společné inscenační tvorby **Žák:** - využívá emocionální a emotivní stránky mluveného slova - ovládá techniku mluveného slova a přednese krátký projev - umí klást otázky a vhodně formulovat odpovědi - vhodně se prezentuje, umí argumentovat a obhájit své neutrální, negativní i pozitivní postoje - uplatňuje výrazové možnosti verbálního i neverbálního projevu - cíleně využívá výrazových prostředků dramatického umění, aby dosáhl určeného výsledku - je schopen jednat v improvizovaných situacích - je schopen reflektovat sebe sama i ostatní - podílí se na procesu společné inscenační tvorby	**České drama 20. Století: Karel Čapek, V+W, Suchý + Šlitr aj.** - student vědomě užívá základní dramatické výrazové prostředky - hlas a tělo, rozvíjí je a zdokonaluje je po technické i estetické stránce, používá je adekvátně situaci v běžné komunikaci i v situacích divadelní tvorby a v komunikaci s diváky - využívá jednání v herní situaci jako prostředek k získávání zkušenosti s herními pravidly, s řešením problému a konfliktu, s herními rolemi a postavami a motivacemi jejich jednání - přistupuje k jednání v herní situaci a improvizaci jako k příležitosti ke zkoumání a vytváření jevištních postav a situací - vytváří inscenační tvar za účelem sdělení tématu prostředky verbální a neverbální komunikace v propojení s dalšími výrazovými prostředky (výtvarnými a hudebními - přistupuje k dramatickému nebo literárnímu textu jako k východisku pro vlastní inscenační tvorbu, nachází v něm témata - vhodná pro zpracování do dramatického tvaru - rozlišuje druhy dramatických situací, postav a konfliktů, postihovat tematickou strukturu díla - angažuje se při tvorbě inscenace podle svých schopností a zájmů v některé její složce (dramaturgie, režie, scénografie, scénický zvuk a hudba, herecká tvorba) a současně přijímá zodpovědnost za inscenaci jako výsledek procesu společné tvorby - prostřednictvím inscenace komunikuje s diváky při konkrétním divadelním představení **Komunikace, jednání, dramatická práce:** - dech, hlas, mluva, verbální a neverbální komunikace - asertivní jednání, bariéry komunikace - improvizace, hra v roli - techniky dramatické práce, tvorba divadelního představení	ODS 1 ODS 2 ODS 5 PRA 5

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Výtvarná výchova na střední škole systematicky rozvíjí výtvarné dovednosti, estetické vnímání a schopnost vizuálního myšlení. Důraz je kladen na tvůrčí proces, individuální přístup a originální výtvarné vyjadřování. Předmět podporuje kultivaci osobnosti žáka prostřednictvím výtvarné tvorby, umožňuje mu lépe porozumět okolnímu světu i sám sobě, rozvíjet se ve schopnosti reflektovat, komunikovat a interpretovat vizuální podněty. Východiskem výuky je nejen zvládnutí výtvarných technik a postupů, ale také porozumění základním principům vizuální kultury a umění. Témata jsou volena s ohledem na úroveň výtvarné vyspělosti žáků, jejich schopnosti a specifika jednotlivých tříd. Výuka rovněž integruje přesahy do dalších oblastí (dějiny umění, kultura, design, média), čímž přispívá k mezioborovému vzdělávání. Žáci jsou vedeni k samostatnému i týmovému řešení výtvarných úkolů, práci na projektech a prezentaci vlastních výsledků. Výtvarná výchova poskytuje prostor pro rozvoj tvořivosti, kritického myšlení, estetického úsudku a prohlubuje vizuální gramotnost. Součástí výuky jsou také návštěvy galerií, výstav, kulturních a vzdělávacích programů, které žákům zprostředkovávají přímý kontakt s uměleckými díly a kulturním dědictvím. Výuka probíhá formou ateliérové, terénní, individuální i skupinové práce. Důležitou roli hraje proces sebereflexe, diskuse a hodnocení. Hlavním cílem předmětu je rozvíjet estetickou vnímavost, tvořivý potenciál a schopnost osobité vizuální komunikace. Výtvarná výchova přispívá ke kulturnímu rozhledu, seberealizaci žáka a k jeho celkovému osobnostnímu růstu.

Forma realizace

V předmětu výtvarná výchova jsou naplňovány očekávané výstupy vzdělávacích oblastí Umělecko-historická a výtvarná příprava. Vzhledem k prolínání jednotlivých výstupů a učiva v jednotlivých ročnících, nejsou osnovy předmětu sestaveny pro jednotlivé ročníky.
Časová dotace tohoto předmětu:
1. ročník – 1 hodina týdně
2. ročník – 1 hodina týdně
3. ročník – 1 hodina týdně
4. ročník – 1 hodina týdně
Předmět je vyučován zpravidla ve dvouhodinovém bloku.

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu výtvarná výchova rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Kompetence k učení

- vést žáky k otevřené diskusi o výtvarném umění, zapojovat je do reflexe prostřednictvím návštěv galerií, výstav, muzeí a dalších kulturních institucí
- podporovat vlastní aktivitu, motivovat ho, poskytovat mu dostatečný prostor k sebevyjádření, posilovat samostatnost
- vést žáky k aplikaci osvojených výtvarných principů a pravidel v nových souvislostech, rozvíjet schopnost propojovat poznatky a vnímat vztah mezi obsahem a formou výtvarného vyjádření
- podporovat žáky v samostatném a vědomém výběru výtvarných technik s ohledem na záměr a účel jejich práce
- učit žáky vnímat význam výtvarných prostředků a vést je k poznávání jejich působení na celkový výraz výtvarného díla

Kompetence k řešení problémů

- volit výtvarná témata, která vycházejí nejen z každodenní reality, ale také reflektují zájmy, zkušenosti a vnitřní svět žáků
- podporovat schopnost samostatně hledat různá výtvarná řešení zadaného tématu a svobodně k nim přistupovat tvůrčí cestou
- vést žáky k poznání, že existuje více možných přístupů a řešení, a to prostřednictvím vzájemného sledování, sdílení a reflexe výtvarných prací
- podporovat schopnost nahlížet problém z různých úhlů pohledu, hodnotit silné i slabé stránky vlastní tvorby a hledat možnosti zlepšení

Kompetence komunikativní

- volí přiměřené komunikační prostředky s ohledem na situaci, obsah sdělení i cílového příjemce
- vhodně kombinuje verbální i neverbální prostředky komunikace (např. obraz, gesto, forma prezentace)
- podporuje žáky v tom, aby uměli prezentovat vlastní názory a výtvarná stanoviska před různým publikem, známým i neznámým
- vede žáky k tomu, aby správně interpretovali přijaté informace, dokázali argumentovat věcně, srozumitelně a s respektem k názorům ostatních

Kompetence sociální a personální

- jednat ohleduplně vůči ostatním, přispívat k vytváření pozitivních mezilidských vztahů ve třídním kolektivu i mimo něj
- odhadovat důsledky vlastního jednání a podle potřeby své chování přizpůsobovat situaci
- podporovat prostředí vzájemné empatie, porozumění a tolerance mezi žáky i učiteli.

Kompetence občanské a kulturní povědomí

- respektovat a obhajovat práva vlastní i druhých lidí, přistupovat k nim bez předsudků a s ohledem na jejich individualitu
- plnit své povinnosti zodpovědně a jednat s ohledem na obecné dobro a společenský prospěch
- orientovat se v odborné terminologii související s výtvarným uměním a uměleckou kulturou
- chránit životní prostředí a rozvíjet k němu zodpovědný vztah s ohledem na potřeby budoucích generací
- pečovat o své zdraví i zdraví ostatních a v případě potřeby poskytovat pomocí

Kompetence k podnikavosti

- rozvíjet svůj osobní potenciál a dovednosti s ohledem na plánované profesní zaměření v oblasti výtvarného umění.
- mít přehled o možnostech pracovního uplatnění v oboru a zodpovědně plánovat svou vzdělávací a profesní dráhu.
- stanovovat si cíle osobního rozvoje a podle nich přizpůsobovat konkrétní strategie a postupy.
- vhodně používat a orientovat se ve výtvarných vyjadřovacích prostředcích a technikách.
- rozumět potřebám trhu práce a uvědomovat si možná rizika spojená s podnikáním v umělecké oblasti.
- realisticky hodnotit vlastní schopnosti a možnosti budoucího uplatnění v oboru.

Kompetence v digitálním vzdělávání

- seznamujeme žáky s digitálními médii jako prostředkem pro zkoumání a prezentaci kulturních fenoménů
- učíme žáky využívat digitální technologie při organizování kulturních akcí a projektů, včetně tvorby digitálních plakátů, pozvánek a programů

- podporujeme žáky v kritickém hodnocení kulturních a mediálních produktů celosvětově dostupných v digitálním prostředí, s důrazem na etické aspekty tvorby a konzumace digitálního obsahu

Vzdělávací obsah předmětu

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: • rozezná a vysvětlí rozdíl mezi plastikou, sochou a reliéfem, kresbou a grafikou, malbou • zachází správně a bezpečně s nářadím při zpracovávání rozličných materiálů (např. hlína, dřevo, kámen, kov) • dokáže ztvárnit a interpretovat své pocity a myšlenky rozdílnými technikami a v rozličných materiálech • vybere vhodný obsah i výtvarnou techniku pro ztvárnění osobně závažného tématu • využívá své poznatky o přírodních materiálech nejen k výtvarným činnostem, ale také k estetickému a zdravému ovlivňování životního prostředí a stylu	**Výtvarné činnosti** • možnosti vizuálního ztvárnění skutečnosti • jednotlivé techniky a materiály typické pro dané vizuální zobrazování (hlína, dřevo, kámen, kov – podle možností školy) • základní poznatky o výstavbě a provedení díla • vlastní prezentace a společenské využití tvorby na výstavách • příroda a přírodní materiály jako zdroj inspirace, poznání a uměleckých vizuálních možností • pozorování a interpretace uměleckého díla • vlastní tvořivá práce (zobrazování umělecké dokumentace) • malba akvarelem, Goethova nauka o barvách • stínová kresba, šrafování – sociální malba	DU

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: • rozezná a vysvětlí rozdíl mezi plastikou, sochou a reliéfem, kresbou a grafikou, malbou • zachází správně a bezpečně s nářadím při zpracovávání rozličných materiálů (např. hlína, dřevo, kámen, kov) • dokáže ztvárnit a interpretovat své pocity a myšlenky rozdílnými technikami a v rozličných materiálech • vybere vhodný obsah i výtvarnou techniku pro ztvárnění osobně závažného tématu • využívá své poznatky o přírodních materiálech nejen k výtvarným činnostem, ale také k estetickému a zdravému ovlivňování životního prostředí a stylu	**Výtvarné činnosti** • možnosti vizuálního ztvárnění skutečnosti, • jednotlivé techniky a materiály typické pro dané vizuální zobrazování (hlína, dřevo, kámen, kov – dle možností školy) • základní poznatky o výstavbě a provedení díla • zásady estetického přístupu k životnímu stylu, rozdíly v přístupu v minulosti a současnosti • vlastní prezentace a společenské využití tvorby • léčivé a psychohygienické možnosti umění • příroda a přírodní materiály jako zdroj inspirace, poznání a uměleckých vizuálních možností • perspektiva a malba krajiny	DU

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: • rozezná a vysvětlí rozdíl mezi plastikou, sochou a reliéfem, kresbou a grafikou, malbou • zachází správně a bezpečně s nářadím při zpracovávání rozličných materiálů (např. hlína, dřevo, kámen, kov) • dokáže ztvárnit a interpretovat své pocity a myšlenky rozdílnými technikami a v rozličných materiálech • vybere vhodný obsah i výtvarnou techniku pro ztvárnění osobně závažného tématu • využívá své poznatky o přírodních materiálech nejen k výtvarným činnostem, ale také k estetickému a zdravému ovlivňování životního prostředí a stylu	**Výtvarné činnosti** • možnosti vizuálního ztvárnění skutečnosti, • jednotlivé techniky a materiály typické pro dané vizuální zobrazování (hlína, dřevo, kámen, kov – dle možností školy) • základní poznatky o výstavbě a provedení díla • zásady estetického přístupu k životnímu stylu, rozdíly v přístupu v minulosti a současnosti • vlastní prezentace a společenské využití tvorby • léčivé a psychohygienické možnosti umění • příroda a přírodní materiály jako zdroj inspirace, poznání a uměleckých vizuálních možností • studie hlavy/postavy a modelování hlavy	DU

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: • rozezná a vysvětlí rozdíl mezi plastikou, sochou a reliéfem, kresbou a grafikou, malbou • zachází správně a bezpečně s nářadím při zpracovávání rozličných materiálů (např. hlína, dřevo, kámen, kov) • dokáže ztvárnit a interpretovat své pocity a myšlenky rozdílnými technikami a v rozličných materiálech • vybere vhodný obsah i výtvarnou techniku pro ztvárnění osobně závažného tématu • využívá své poznatky o přírodních materiálech nejen k výtvarným činnostem, ale také k estetickému a zdravému ovlivňování životního prostředí a stylu	**Výtvarné činnosti** • možnosti vizuálního ztvárnění skutečnosti, • jednotlivé techniky a materiály typické pro dané vizuální zobrazování (hlína, dřevo, kámen, kov – dle možností školy) • základní poznatky o výstavbě a provedení díla • zásady estetického přístupu k životnímu stylu, rozdíly v přístupu v minulosti a současnosti • vlastní prezentace a společenské využití tvorby • léčivé a psychohygienické možnosti umění • příroda a přírodní materiály jako zdroj inspirace, poznání a uměleckých vizuálních možností • volná tvorba	DU

DĚJINY UMĚNÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Dějiny umění je součástí vzdělávací oblasti Estetické vzdělávání a je zaměřen na rozvoj estetického vnímání, kulturní orientace a schopnosti porozumět výtvarnému umění v historickém i současném kontextu. Významně přispívá k celkové kulturní a humanitní gramotnosti žáků a podporuje jejich schopnost vnímat a interpretovat vizuální svět. Dějiny umění seznamují žáky se základními vývojovými etapami výtvarného umění od pravěku po současnost. Výuka zahrnuje přehled hlavních uměleckých slohů, stylů a směrů (románské umění, gotika, renesance, baroko, klasicismus, romantismus, moderní umění 20. století a současné tendence), významných umělců a jejich tvorby, ale i sociokulturních souvislostí jednotlivých období. Pozornost je věnována zejména architektuře, malířství, sochařství, ale i užitému umění. Důraz je kladen také na české umění a jeho začlenění do širšího evropského kontextu. Žáci se učí chápat výtvarné dílo jako výpověď o době, kultuře a autorově individualitě. Získávají schopnost rozlišovat slohové znaky, číst vizuální jazyk umění a porovnávat umělecké projevy různých období. Výuka probíhá s využitím obrazového materiálu, reprodukcí, digitálních prezentací, audiovizuálních záznamů a odborné literatury. Důležitou součástí výuky jsou také komentované návštěvy muzeí, galerií, výstav a památkových objektů, případně besedy s odborníky nebo exkurze.

Forma realizace

Vyučovací předmět Dějiny umění je předmětem povinným a vyučuje se ve čtyřech ročnících. Jeho časová dotace je v každém roce 1 vyučovací hodina týdně, přičemž může být vyučován v rámci hlavního vyučování.
Časová dotace tohoto předmětu:
1. ročník – 1 hodina týdně
2. ročník – 1 hodina týdně
3. ročník – 1 hodina týdně
4. ročník – 1 hodina týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu dějin umění rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Kompetence k učení

- učitel motivuje žáky k proaktivnímu přístupu k učení, zadává úkoly, které podporují plánování a samostatnou organizaci studia (text, obraz, terminologie)
- umožňuje práci s odbornými i popularizačními zdroji, vede k analytickému čtení a porovnávání informací
- poskytuje zpětnou vazbu a vede žáky ke sledování vlastního pokroku a reflexi výsledků

Kompetence k řešení problémů

- rozpoznali problém, analyzovali jeho podstatu a identifikovali klíčové otázky
- vyhledali a hodnotili relevantní informace z různých zdrojů, včetně odborné literatury a historických kontextů
- navrhli a zdůvodnili různá řešení, zvažovali jejich silné a slabé stránky
- uplatnili různé metody myšlení (logické, historické, analytické) a vhodné techniky

- kriticky posoudili a ověřili správnost zvoleného postupu a dosažené výsledky
- spolupracovali při řešení problémů s ostatními, využívali týmovou práci a vzájemnou podporu

Kompetence komunikativní

- vede žáky k výběru vhodných komunikačních prostředků s ohledem na účel jednání a konkrétní komunikační situaci
- učí žáky efektivně využívat verbální a neverbální prostředky komunikace při prezentaci svých názorů a interpretací uměleckých děl
- motivuje žáky k prezentaci svých názorů a postojů před známým i neznámým publikem, podporuje jejich sebedůvěru a kultivovanost projevu
- rozvíjí schopnost žáků vést věcnou a srozumitelnou argumentaci, podporuje kritické myšlení a schopnost obhájit vlastní názory na základě historických a uměleckých faktů

Kompetence sociální a personální

- podporuje pozitivní mezilidské vztahy a přispívá k vytváření atmosféry empatie, tolerance a ohleduplnosti mezi žáky
- vede žáky k uvědomění si následků jejich chování a v případě potřeby je podporuje v korekci jejich jednání v závislosti na situaci
- aktivně usiluje o vytváření prostředí, které podporuje empatii, porozumění a toleranci mezi žáky, čímž přispívá k jejich osobnímu a sociálnímu rozvoji
- odporuje žáky v procesu reflexe a sebereflexe, čímž přispívá k jejich schopnosti hodnotit vlastní chování a postoje a k jejich osobnímu růstu

Kompetence občanské a kulturní povědomí

- vede žáky k respektu k právům svým i druhých, k individuálnímu přístupu bez předsudků a k oceňování rozmanitosti, čímž podporuje inkluzivní prostředí ve třídě
- integruje aktuální společenské a kulturní události do výuky dějin umění, čímž podporuje propojení historických znalostí s moderními kontexty a rozvíjí kritické myšlení žáků
- motivuje žáky k zodpovědnému přístupu k životnímu prostředí, podporuje aktivity zaměřené na ekologickou výchovu a vede je k uvědomění si vlivu umění na přírodu a kulturu

Kompetence k podnikavosti

- pomáhá žákům identifikovat a rozvíjet jejich silné stránky v oblasti umění, čímž přispívá k jejich profesní orientaci a přípravě na budoucí kariéru
- vytváří individuální vzdělávací plány, které umožňují žákům dosahovat osobních a profesních cílů v oblasti dějin umění
- seznamuje žáky s aktuálními trendy v oblasti umění a kultury, podporuje je v chápání ekonomických aspektů umělecké tvorby a podnikání v kulturním sektoru
- podporuje žáky v sebereflexi a realistickém hodnocení jejich schopností, což přispívá k jejich osobnímu a profesnímu růstu

Kompetence digitální

- vede žáky k vytváření a prezentaci digitálních uměleckých děl s respektem k autorským právům, podporuje je v používání vhodných licencí a citování zdrojů
- podporuje žáky v efektivním využívání digitalizovaných sbírek, online galerií a virtuálních prohlídek pro studium a interpretaci uměleckých děl z různých historických období a kulturních kontextů

Vzdělávací obsah předmětu

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: • charakterizuje souvislosti mezi charakterem doby a jeho uměleckým vyjádřením • odůvodní podmíněnost obsahu uměleckého díla a úrovně vědomí společnosti • rozeznává jedinečnost výtvarného zachycení skutečnosti v porovnání s ostatními způsoby ztvárnění reality • rozliší a zařadí typická díla podle základních charakteristik do jednotlivých období dějin výtvarné kultury • zhodnotí význam výjimečných osobností i výtvarných děl pro danou dobu i současnost • rozpozná a zdůvodní rozdílnost přístupů umělců různých dob k interpretaci skutečnosti v tvorbě • popíše důležitost použitých výtvarných prostředků pro celkové vyznění díla • popíše základní principy výtvarného vyjádření; • uplatňuje poznatky z pozorování a interpretace uměleckých děl při vlastní tvůrčí práci • vyhledává nové informace a zpracuje vlastní interpretaci uměleckého díla	• obecné vymezení pojmu výtvarné umění • průřez dějinami výtvarné kultury od nejstaršího období lidských dějin (pravěku) po období umění starověku a antiky • zkoumání závislosti a propojenosti historického a společenského vývoje lidské společnosti v konkrétních jevech a typických rysech umění dané doby • aplikace a prohlubování teoretických poznatků při výtvarných exkurzích do významných kulturních památek a galerií v rámci celé ČR i Evropské unie Práce s obrazovým materiálem • pozorování a interpretace uměleckého díla • hledání základních principů výtvarného vyjádření v probíraných uměleckých dílech • vlastní tvořivá práce (zobrazování umělecké dokumentace)	D, VV

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: • charakterizuje souvislosti mezi charakterem doby a jeho uměleckým vyjádřením • odůvodní podmíněnost obsahu uměleckého díla a úrovně vědomí společnosti • rozeznává jedinečnost výtvarného zachycení skutečnosti v porovnání s ostatními způsoby ztvárnění reality • rozliší a zařadí typická díla podle základních charakteristik do jednotlivých období dějin výtvarné kultury • zhodnotí význam výjimečných osobností i výtvarných děl pro danou dobu i současnost • rozpozná a zdůvodní rozdílnost přístupů umělců různých dob k interpretaci skutečnosti v tvorbě • popíše důležitost použitých výtvarných prostředků pro celkové vyznění díla • popíše základní principy výtvarného vyjádření; • uplatňuje poznatky z pozorování a interpretace uměleckých děl při vlastní tvůrčí práci • vyhledává nové informace a zpracuje vlastní interpretaci uměleckého díla	• obecné vymezení pojmu výtvarné umění • průřez dějinami výtvarné kultury od středověkých slohů (románský sloh, gotický sloh) a umění renesance • zkoumání závislosti a propojenosti historického a společenského vývoje lidské společnosti v konkrétních jevech a typických rysech umění dané doby • aplikace a prohlubování teoretických poznatků při výtvarných exkurzích do významných kulturních památek a galerií v rámci celé ČR i Evropské unie Práce s obrazovým materiálem • pozorování a interpretace uměleckého díla • hledání základních principů výtvarného vyjádření v probíraných uměleckých dílech • vlastní tvořivá práce (zobrazování umělecké dokumentace)	D, VV

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: • charakterizuje souvislosti mezi charakterem doby a jeho uměleckým vyjádřením • odůvodní podmíněnost obsahu uměleckého díla a úrovně vědomí společnosti • rozeznává jedinečnost výtvarného zachycení skutečnosti v porovnání s ostatními způsoby ztvárnění reality • rozliší a zařadí typická díla podle základních charakteristik do jednotlivých období dějin výtvarné kultury • zhodnotí význam výjimečných osobností i výtvarných děl pro danou dobu i současnost • rozpozná a zdůvodní rozdílnost přístupů umělců různých dob k interpretaci skutečnosti v tvorbě • popíše důležitost použitých výtvarných prostředků pro celkové vyznění díla • popíše základní principy výtvarného vyjádření; • uplatňuje poznatky z pozorování a interpretace uměleckých děl při vlastní tvůrčí práci • vyhledává nové informace a zpracuje vlastní interpretaci uměleckého díla	• obecné vymezení pojmu výtvarné umění • průřez dějinami výtvarné kultury od baroka po realismus • zkoumání závislosti a propojenosti historického a společenského vývoje lidské společnosti v konkrétních jevech a typických rysech umění dané doby • aplikace a prohlubování teoretických poznatků při výtvarných exkurzích do významných kulturních památek a galerií v rámci celé ČR i Evropské unie Práce s obrazovým materiálem • pozorování a interpretace uměleckého díla • hledání základních principů výtvarného vyjádření v probíraných uměleckých dílech • vlastní tvořivá práce (zobrazování umělecké dokumentace)	D, VV

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: • charakterizuje souvislosti mezi charakterem doby a jeho uměleckým vyjádřením • odůvodní podmíněnost obsahu uměleckého díla a úrovně vědomí společnosti • rozeznává jedinečnost výtvarného zachycení skutečnosti v porovnání s ostatními způsoby ztvárnění reality • rozliší a zařadí typická díla podle základních charakteristik do jednotlivých období dějin výtvarné kultury • zhodnotí význam výjimečných osobností i výtvarných děl pro danou dobu i současnost • rozpozná a zdůvodní rozdílnost přístupů umělců různých dob k interpretaci skutečnosti v tvorbě • popíše důležitost použitých výtvarných prostředků pro celkové vyznění díla • popíše základní principy výtvarného vyjádření; • uplatňuje poznatky z pozorování a interpretace uměleckých děl při vlastní tvůrčí práci • vyhledává nové informace a zpracuje vlastní interpretaci uměleckého díla	• obecné vymezení pojmu výtvarné umění • průřez dějinami výtvarné kultury od umění 19. století po 20. století včetně • zkoumání závislosti a propojenosti historického a společenského vývoje lidské společnosti v konkrétních jevech a typických rysech umění dané doby • aplikace a prohlubování teoretických poznatků při výtvarných exkurzích do významných kulturních památek a galerií v rámci celé ČR i Evropské unie Práce s obrazovým materiálem • pozorování a interpretace uměleckého díla • hledání základních principů výtvarného vyjádření v probíraných uměleckých dílech • vlastní tvořivá práce (zobrazování umělecké dokumentace)	D, VV

EURYTMIE

Charakteristika vyučovacího předmětu

V eurytmii se žáci učí vyjadřovat umělecky v pohybu síly působící v řeči a hudbě. Eurytmie je schopna umožnit člověku hluboké prožívání, spojit všechny složky lidské bytosti v jeden celek a dát člověku možnost poznávání sebe sama i svět. Důležitou součástí eurytmie jsou různá sociální pohybová cvičení. Ta mají v dnešní době vypjatého individualismu zvláště velký význam. Kvalita zdravého pohybu a vědomé vnímání svého těla přispívá k podpoře zdravého sebevědomí. Uvádí do zodpovědného přístupu ke zdraví a nabízí rozvoj znalostí o zdravém způsobu života.

Eurytmie přispívá ke kultivaci jazykového a hudebního vnímání a tím se intenzivně podílí na rozvoji duševního a duchovního života žáků. Pomocí jednotlivých cvičení jsou žáci vedeni k poznávání svého vlastního těla, k překonávání negativních emocí a k harmonické spolupráci se svým okolím. Žáci se učí ovládat své jednání a hledat tvůrčí řešení pro nastalé situace.

V utváření waldorfského učebního plánu je prioritou, aby se vzdělávání žáka nedosahovalo jen intelektuálním tréninkem. V eurytmii je pozornost z velké části zaměřena na utváření celistvého procesu, kde je žádoucí, aby se cvičení intelektuálních schopností sjednotilo s péčí o síly fantazie a o utváření charakteru.

Na základě vývoje pohybových schopností a dovedností každého jednotlivého žáka je jeho vědomí uváděno do větší pozornosti k vlastnímu osobnostnímu vývoji a zároveň k rozpoznávání sociálních vazeb a vztahů ve společnosti. Posílením v utváření těchto schopností jsou jednotlivá eurytmická sociální cvičení, která názorným způsobem dokáží zrcadlit procesy odehrávající se ve skupině a v individualitě člověka. K osvojení si nových dovedností pěstuje žák síly trpělivosti, aktivního naslouchání a zodpovědnosti za své činy. Uváděním do eurytmického pohybu jednotlivce a skupiny jsou harmonizovány činnosti myšlení, cítění a vůle.

Ve vyučování eurytmie se věcně a střízlivě převádějí do pohybu a formy básně a skladby vždy z takového období, které má pro žáky jednotlivých tříd zvláštní důležitost. Umělecké prvky mají být chápány vědomě a nesmí tu chybět humor. Například v 10. třídě se v eurytmii podporuje metrika a poetika vhodnými příklady, které se vyjadřují sborovými pohyby.

Směr, kterým se snaží ubírat vyučování hudby v 11. tř., podporuje vyučování eurytmie tím, že cvičí apolinské a dionýské básně a hudební skladby, probírá charakteristiky stylů a podněcuje tvoření úsudku. Básnictví, hudba a pohyb se mají spojit do jednoho elementu. Samozřejmost, s jakou dítě žilo ve vlastním pohybu a kterou v pubertě ztratilo, si nyní musí mladý člověk na novém stupni vydobýt a vypracovat si vlastní identitu v gestice a pohybu. Vůdčími motivy pozorování se stávají protiklady jako například apolinsko-dionýský a impresionisticky-expresionistický.

Ve 12. a 13. tř., je úkolem vytvořit pro základní gesta určité hudební skladby nebo básně odpovídající formu, takže se v uceleném uměleckém výkonu ukáže osobitost, ikonologie čili vnitřní kvalita uměleckého díla. Mladý člověk má v závěrečném eurytmickém vystoupení umět ukázat, že se dovede i svou postavou a pohyby vyjádřit jako osobnost.

Hodnocení žáků je prováděno za aktivitu v hodině. Základní metodou ověřování naplňování vzdělávacích cílů je aktivní komunikace učitele s žáky a vnímavost učitele vzhledem k aktivitě žáků v průběhu vyučování. Podle potřeby mohou být žáci z jednotlivých dovedností přezkušováni, mohou zpracovávat samostatné i skupinové referáty. V průběhu roku žáci každé třídy uvedou minimálně jedno umělecké vystoupení v rámci školy nebo na veřejnosti.

Forma realizace

Vyučovací předmět eurytmie je zařazen jako povinný předmět ve čtyřech ročnících lycea. Týdenní časová dotace tohoto předmětu:
1. ročník – 2 hodiny týdně
2. ročník – 1,5 hodiny týdně
3. ročník – 1 hodina týdně
4. ročník – 1 hodina týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

Předmětem eurytmie rozvíjí učitel v žácích tyto kompetence:

Kompetence k učení

Učitel

- vede žáky k pozitivnímu vztahu k pohybovým aktivitám a zdravému způsobu života
- vede žáky k sledování a hodnocení pokroku při dosahování cílů svého učení, k přijímání hodnocení výsledků svého učení od jiných lidí;

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáky k uplatňování při řešení problémů různými metodami myšlení a nacvičených situací
- vede žáky k volbě prostředků a způsobů, metod a technik vhodných pro splnění jednotlivých aktivit, využívání zkušeností a vědomostí nabytých dříve;
- vede žáky ke spolupráci při řešení problémů s jinými lidmi.

Kompetence komunikativní

Učitel

- vyžaduje od žáků jasné a srozumitelné mluvené vyjadřování v přiměřenosti dané situace
- rozvíjí v žácích schopnosti dodržování odborné terminologie

Personální a sociální kompetence

Učitel

- vede žáky k přiměřenému jednání, odhadnutí důsledků svého chování a k adekvátním reakcím na hodnocení svého vystupování
- podporuje v žácích schopnosti týmové práce, přijímání odpovědnosti za svěřené úkoly a učí je předcházet osobním konfliktům v krizových situacích a přispívat k vytváření vstřícných mezilidských vztahů

Občanské kompetence a kulturní povědomí

Učitel

- ukazuje, jak jednat na základě morálních principů a ve smyslu fair-play
- podporuje žáky k jednání v duchu dodržování zákony, respektování práv a osobnosti druhých lidí (popř. jejich kulturních specifik), vystupování proti nesnášenlivosti, xenofobii a diskriminaci
- vede žáky k uznávání hodnot života, uvědomování si odpovědnosti za vlastní život a spoluodpovědnosti při zabezpečování ochrany života a zdraví ostatních

Digitální kompetence

Učitel

- vede žáky k bezpečnému používání digitálních technologií s důrazem na prevenci zdravotních rizik spojených s jejich nadměrným užíváním;

- podporuje kritické hodnocení informací o zdraví a výživě z digitálních zdrojů a jejich aplikaci v každodenním životě;

Vzdělávací obsah předmětu

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/žákyně - rozlišuje základní rytmy a dokáže je pojmenovat - charakterizuje jednotlivé přírodní procesy a pohybově je dokáže ztvárnit - prochází tvůrčím procesem, dokáže překonat všechny fáze až ke zdárnému zpracování - sluchem rozpoznává základní rytmy a dokáže je pojmenovat - vnitřně vnímá dynamické rozdíly a dokáže je pohybově zachytit - v celku rozlišuje jednotlivosti - uchopené zákonitosti uplatňuje v práci na větším celku - orientuje se v prostoru a dokáže pohybově ztvárnit jednotlivé formy ve vztahu k sobě i k ostatním - bděle reaguje na jednotlivé proměny v prostoru - ovládá pohyb na formě dopředu i pozpátku -dovede převádět načrtnuté formy na papíře do prostorového pohybu - prokazuje bdělost, šikovnost, přesnost a ohleduplnost při provádění jednotlivých cvičení	Hlásková eurytmie - trojdílný krok, rytmy anapest, jambus, daktylus - utváření gest pro konsonanty a vokály Tónová eurytmie - základní elementy v hudbě: takt, rytmus, melodie - dur a moll - ztvárnění krátkých skladeb Hůlková cvičení - 7 dílné cvičení, spirála Prostorová geometrie - prostorové formy (trojúhelník, čtverec, pentagram, hexametr) - zrcadlení forem v prostoru Cvičení na koordinaci horních a dolních končetin - cvičení na koordinaci pohybu ruce – nohy - hlava Sociální cvičení - cvičení v kruhu s dřevěnou kouličkou	Čj Vv Hv

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/žákyně - rozlišuje duševní prožitek od dění kolem sebe a dokáže ho pohybově ztvárnit - rozeznává polarity - orientuje se v nabídce různých stylů a chápe jejich význam - propojuje poznatky z jiných předmětů a hledá souvztažnosti - procesy v hudbě dokáže přiřadit k procesům v životě - sluchově rozlišuje jednotlivé zabarvení tónů - sladí pohyb s hudbou; umí sestavit pohybové vazby, hudebně pohybové motivy a vytvořit pohybovou sestavu (skladbu) - v celku rozlišuje jednotlivosti - zná princip tvoření barev a dokáže najít vztahové dvojice - nálady barev dokáže převést do pohybu a uspořádat k prostorovým formám -ve formách rozeznává převládající tvůrčí síly - prokazuje bdělost, šikovnost, přesnost a ohleduplnost při provádění jednotlivých cvičení - v koordinačních cvičeních ovládá činnosti samostatně a též je dokáže svobodně kombinovat, vnímá jejich vliv a dokáže o nich hovořit	Hlásková eurytmie - utváření a propojování gest pro konsonanty a vokály - pohybové zpracování básní - gesta pro duševní nálady Tónová eurytmie - propojení základních elementů v hudbě – rytmus, takt, melodie - vyjádření pauzy a motivu pohybem - intervaly - hůlková cvičení Prostorová geometrie - nálady barev Goethova barevného kruhu v prostorových formách - prostorové ztvárnění pro procesy myšlení, cítění a vůle Hůlková cvičení - 12 dílné cvičení, vodopád - kombinace a sestavy různých hůlkových cvičení Cvičení na koordinaci horních a dolních končetin	Čj Vv Hv

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/žákyně - samostatně tvoří skupinové formy (celé umělecké dílo) - ovládá vlastní postavu v pohybovém projevu - s pohybem a gestem zachází diferencovaně - kriticky hodnotí pojem umění a tvořivě vstupuje do samostatné tvorby - prokazuje bdělost, šikovnost, přesnost a ohleduplnost při provádění jednotlivých cvičení - ovládá činnosti samostatně a též je dokáže svobodně kombinovat	Hlásková eurytmie - propojení gest pro vokály s gesty planet - individuální práce - gesta hlásek a vytvoření formy pro sólové předvedení Tónová eurytmie - téma disonance - dvouhlasé skladby a jejich převedení do pohybu - převádění všech stupnic v pohybu	Čj Vv Hv

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/žákyně - samostatně tvoří skupinové formy (celé umělecké dílo) - ovládá vlastní postavu v pohybovém projevu - s pohybem a gestem zachází diferencovaně - kriticky hodnotí pojem umění a tvořivě vstupuje do samostatné tvorby - prokazuje bdělost, šikovnost, přesnost a ohleduplnost při provádění jednotlivých cvičení - ovládá činnosti samostatně a též je dokáže svobodně kombinovat	-cvičení všech stylových druhů (příklady až po moderní básnictví a hudbu) - eurytmie jako výraz vztahu člověk - svět - chápání eurytmie jako moderního umění, hledání vztahu k jiným pohybovým uměním (balet, tanec, pantomima ...) - eurytmie jako syntéza impresionismu a expresionismu - trojdílný krok s kombinovaným pohybem paží	Čj Vv Hv

TĚLESNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Kombinované lyceum integruje některé tematické okruhy vzdělávacího oboru Vzdělávání pro zdraví RVP-78-42-M/06 Kombinované lyceum.

Hlavním cílem v předmětu Tělesná výchova je vybudovat v žákovy pocit zodpovědnosti za své zdraví. V tělesné výchově se usiluje zejména o rozvoj takových vlastností osobnosti, které žákovi umožňují rozvíjet pozornost, soustředěnost, disciplínu, odpovědnost a férovost. Žáci jsou vedeni k pravidelnému provádění pohybových aktivit ke kvalitě v pohybovém učení, jsou jim vytvářeny podmínky k prožívání pohybu a sportovního výkonu, ke kompenzování negativních vlivů způsobu života a ke spolupráci při společných činnostech. Tělesná výchova usiluje o trvalý vztah k pohybovým činnostem a o optimální rozvoj tělesné, duševní a sociální zdatnosti. Vychází především z motivující atmosféry, zájmu žáků a z jejich individuálních předpokladů (možností). Využívá k tomu specifických emočních prožitků, sociálních situací a bioenergetických zátěží v individuálně utvářené nabídce pohybových činností (od zdravotně rekreačních až po výkonnostní). Z hlediska celoživotní perspektivy směřuje tělesná výchova k hlubší orientaci žáků v otázkách vlivu pohybových aktivit na zdraví. Současně také žáky vede k prohloubení vztahu mezi člověkem a přírodou, tedy životním prostředím a vlivem životního prostředí na zdraví jedince i společnosti. Vede je k osvojení a pravidelnému využívání konkrétních pohybových činností (kondičních, kompenzačních, orientačních a relaxačních programů) v souladu s jejich pohybovými zájmy a zdravotními potřebami. Významná zůstává otázka bezpečnosti a úrazové prevence při pohybových činnostech. Velká pozornost je i nadále věnována rozvoji pohybového nadání i korekcím pohybových znevýhodnění (oslabení). Je třeba i nadále dbát na to, aby pohled na problematiku zdraví nebyl úzce oborový a podpora zdraví se prolínala celým vzděláváním dle waldorfské pedagogiky s důrazem na sociálnost i režim školy. Nezanedbatelné je dodržování zásad bezpečnosti a prevence úrazů při pohybových aktivitách. V tělesné výchově se rozvíjejí jak pohybově nadaní, tak zdravotně oslabení žáci.

Časové, organizační a obsahové vymezení

ODS 1 Osobnost a její vývoj
ODS 2 Komunikace, vyjednávání, řešení problémů
ODS 6 Morálka, svoboda, odpovědnost, tolerance
ČŽP 2 Současné globální, lokální a regionální problémy rozvoje a vztahy člověka k prostředí (klimatické změny, ohrožování vody, půdy a ekosystémů i biosféry z různých hledisek rozvoje lidské populace, vliv prostředí na lidské zdraví);

Forma realizace

Vyučovací předmět tělesná výchova je zařazen jako povinný předmět ve čtyřech ročnících lycea. Týdenní časová dotace v 1. – 4. ročníku jsou 1 hodiny, v případě, že není v možnostech školy realizovat předmět eurytmie (který také naplňuje očekávané výstupy vzdělávací oblasti Vzdělávání pro zdraví), je předmět tělesná výchova realizován v rozsahu 2 hodin týdně.

Časová dotace tohoto předmětu:

1. ročník – 1,0 hodiny týdně
2. ročník – 1,0 hodiny týdně
3. ročník – 1,0 hodiny týdně
4. ročník – 1,0 hodiny týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu Tělesná výchova rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Kompetence k učení

Učitel

- vede žáky k pozitivnímu vztahu k pohybovým aktivitám a zdravému způsobu života
- vede žáky k sledování a hodnocení pokroku při dosahování cílů svého učení, k přijímání hodnocení výsledků svého učení od jiných lidí;

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáky k uplatňování férového a asertivního jednání
- vede žáky k volbě prostředků a způsobů, metod a technik vhodných pro splnění jednotlivých aktivit, využívání zkušeností a vědomostí nabytých v předešlých hodinách;
- vede žáky ke spolupráci s jinými žáky, a to i mimo školu (týmové sporty).

Kompetence komunikativní

Učitel

- vyžaduje od žáků jasné a srozumitelné mluvené vyjadřování v přiměřenosti dané situace
- rozvíjí v žácích schopnosti dodržování odborné terminologie

Personální a sociální kompetence

Učitel

- vede žáky k přiměřenému jednání, odhadnutí důsledků svého chování a k adekvátním reakcím na hodnocení svého vystupování
- podporuje v žácích schopnosti týmové práce, přijímání odpovědnosti za svěřené úkoly a učí je předcházet osobním konfliktům v krizových situacích a přispívat k vytváření vstřícných mezilidských vztahů

Občanské kompetence a kulturní povědomí

Učitel

- ukazuje, jak jednat na základě morálních principů a ve smyslu fair-play
- podporuje žáky k jednání v duchu dodržování zákony, respektování práv a osobnosti druhých lidí (popř. jejich kulturních specifik), vystupování proti nesnášenlivosti, xenofobii a diskriminaci
- vede žáky k uznávání hodnot života, uvědomování si odpovědnosti za vlastní život a spoluodpovědnosti při zabezpečování ochrany života a zdraví ostatních

Vzdělávací obsah předmětu

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/yně: - volí sportovní vybavení (výstroj a výzbroj) odpovídající příslušné činnosti a okolním podmínkám (klimatickým, zařízení, hygieně, bezpečnosti) a dovede je udržovat a ošetřovat - komunikuje při pohybových činnostech – dodržuje smluvené signály a vhodně používá odbornou terminologii - dokáže rozhodovat, zapisovat a sledovat výkony jednotlivců nebo týmu - dovede připravit prostředky k plánovaným pohybovým činnostem (dále soutěže, turnaje) a umí zpracovat jednoduchou dokumentaci - uplatňuje zásady sportovního tréninku - zvládá pravidla a základní dovednosti sportovních her jako např. fotbal, volejbal, basketbal, florbal, stolní tenis - dovede rozvíjet svalovou sílu, rychlost, vytrvalost, obratnost a pohyblivost; - zvládá základní akrobatické úkony jako kotouly (vpřed, vzad, vpřed a vzad do roznožení, kotoul letmý), dále stoj na rukou, stoj na hlavě a přemet stranou - předvede přeskok přes kozu - osvojí si dovednosti a pravidla běhu (na 60m, 1000m a 1500 m), skoku dalekého a skoku vysokého, hodu granátem a koulí - uplatňuje zásady bezpečnosti při pohybových aktivitách - sladí pohyb s hudbou, - participuje na týmových herních činnostech družstva - využívá pohybové činnosti pro všestrannou pohybovou přípravu a zvyšování tělesné zdatnosti - zvládá sjíždění a zatáčení na lyžích - dovede rozlišit jednání fair play od nesportovního jednání - systematicky pracuje na rozvoji vytrvalosti - zvolí vhodná cvičení ke korekci svého zdravotního oslabení a dokáže rozlišit vhodné a nevhodné pohybové činnosti vzhledem k poruše svého zdraví -vyhodnotí klimatické podmínky ve vztahu k zamyšlené pohybové aktivitě	**Teoretické poznatky:** - význam pohybu pro zdraví; prostředky ke zvyšování síly, rychlosti, vytrvalosti, obratnosti a pohyblivosti; technika a taktika; zásady sportovního tréninku - odborné názvosloví; komunikace - výstroj, výzbroj; údržba - hygiena a bezpečnost; vhodné oblečení – cvičební úbor a obutí; záchrana a dopomoc; zásady chování a jednání v různém prostředí; regenerace a kompenzace; relaxace - pravidla her, závodů a soutěží - rozhodování; zásady sestavování a vedení sestav všeobecně rozvíjejících nebo cíleně zaměřených cvičení - pohybové testy; měření výkonů **Gymnastika:** - gymnastika: cvičení s náčiním, cvičení na nářadí, šplh **Atletika:** - běhy (rychlý, vytrvalý); starty; skoky do výšky a do dálky; hody a vrh koulí **Pohybové hry a dovednosti, tělesná cvičení:** - sportovní hry - pořadová, všestranně rozvíjející, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační aj. **Lyžování:** - základy sjezdového lyžování (zatáčení, zastavování, sjíždění i přes terénní nerovnosti) - základy běžeckého lyžování - chování při pobytu v horském prostředí **Bruslení:** - základy bruslení na ledě nebo inline (jízda vpřed, změna směru jízdy, zastavení) **Turistika a sporty v přírodě**	ODS1 • studium základní anatomie a biologie člověka • sebekritika při hodnocení vlastního rozvoje • humanita, láska k lidem, odpovědnost, aktivita pro dobré věci • odpovědnost v sexuálních vztazích • pozitivní vztah k duchovním a materiálním hodnotám ODS2 • vstřícné jednání s lidmi • diskuse o citlivých nebo kontroverzních otázkách ODS6 • tolerance k opačnému pohlaví, k jiné národnosti • svoboda a odpovědnost v mezilidských vztazích ČŽP 2 • vliv životního prostředí na život člověka • souvislost mezi volbou pohybové aktivity a ochranou životního prostředí

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/yně: - volí sportovní vybavení (výstroj a výzbroj) odpovídající příslušné činnosti a okolním podmínkám (klimatickým, zařízení, hygieně, bezpečnosti) a dovede je udržovat a ošetřovat - komunikuje při pohybových činnostech – dodržuje smluvené signály a vhodně používá odbornou terminologii - dokáže rozhodovat, zapisovat a sledovat výkony jednotlivců nebo týmu - dovede připravit prostředky k plánovaným pohybovým činnostem (dále soutěže, turnaje) a umí zpracovat jednoduchou dokumentaci - uplatňuje zásady sportovního tréninku - zvládá pravidla a základní dovednosti sportovních her jako např. fotbal, volejbal, basketbal, florbal, stolní tenis aj. - dovede rozvíjet svalovou sílu, rychlost, vytrvalost, obratnost a pohyblivost; - zvládá základní akrobatické úkony jako kotouly (vpřed, vzad, vpřed a vzad do roznožení, kotoul letmý), dále stoj na rukou, stoj na hlavě a přemet stranou - předvede přeskok přes kozu - osvojí si dovednosti a pravidla běhu (na 60m, 1000m a 1500 m), skoku dalekého a skoku vysokého, hodu granátem a koulí - uplatňuje zásady bezpečnosti při pohybových aktivitách - sladí pohyb s hudbou, - participuje na týmových herních činnostech družstva - využívá pohybové činnosti pro všestrannou pohybovou přípravu a zvyšování tělesné zdatnosti - zvládá plavecké způsoby (kraul, prsa, znak) - dovede rozlišit jednání fair play od nesportovního jednání - systematicky pracuje na rozvoji vytrvalosti - zvolí vhodná cvičení ke korekci svého zdravotního oslabení a dokáže rozlišit vhodné a nevhodné pohybové činnosti vzhledem k poruše svého zdraví -vyhodnotí klimatické podmínky ve vztahu k zamyšlené pohybové aktivitě	**Teoretické poznatky:** - význam pohybu pro zdraví; prostředky ke zvyšování síly, rychlosti, vytrvalosti, obratnosti a pohyblivosti; technika a taktika; zásady sportovního tréninku - odborné názvosloví; komunikace - výstroj, výzbroj; údržba - hygiena a bezpečnost; vhodné oblečení – cvičební úbor a obutí; záchrana a dopomoc; zásady chování a jednání v různém prostředí; regenerace a kompenzace; relaxace - pravidla her, závodů a soutěží - rozhodování; zásady sestavování a vedení sestav všeobecně rozvíjejících nebo cíleně zaměřených cvičení - pohybové testy; měření výkonů **Gymnastika:** - gymnastika: cvičení s náčiním, cvičení na nářadí, šplh **Atletika:** - běhy (rychlý, vytrvalý); starty; skoky do výšky a do dálky; hody a vrh koulí **Pohybové hry a dovednosti, tělesná cvičení:** -sportovní hry -pořadová, všestranně rozvíjející, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační aj **Plavání:** -základní plavecké způsoby **Turistika a sporty v přírodě** **Zdravotní tělesná výchova** *(podle doporučení lékaře)* - speciální korektivní cvičení podle druhu oslabení - pohybové aktivity, zejména gymnastická cvičení, pohybové hry, plavání, turistika a pobyt v přírodě - kontraindikované pohybové aktivity	ODS1 • studium základní anatomie a biologie člověka • sebekritika při hodnocení vlastního rozvoje • humanita, láska k lidem, odpovědnost, aktivita pro dobré věci • odpovědnost v sexuálních vztazích • pozitivní vztah k duchovním a materiálním hodnotám ODS2 • vstřícné jednání s lidmi • diskuse o citlivých nebo kontroverzních otázkách ODS6 • tolerance k opačnému pohlaví, k jiné národnosti • svoboda a odpovědnost v mezilidských vztazích ČŽP 2 • vliv životního prostředí na život člověka • souvislost mezi volbou pohybové aktivity a ochranou životního prostředí

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/yně: - volí sportovní vybavení (výstroj a výzbroj) odpovídající příslušné činnosti a okolním podmínkám (klimatickým, zařízení, hygieně, bezpečnosti) a dovede je udržovat a ošetřovat - komunikuje při pohybových činnostech – dodržuje smluvené signály a vhodně používá odbornou terminologii - dokáže rozhodovat, zapisovat a sledovat výkony jednotlivců nebo týmu - dovede připravit prostředky k plánovaným pohybovým činnostem (dále soutěže, turnaje) a umí zpracovat jednoduchou dokumentaci - uplatňuje zásady sportovního tréninku - zvládá pravidla a základní dovednosti sportovních her jako např. fotbal, volejbal, basketbal, florbal, stolní tenis - dovede rozvíjet svalovou sílu, rychlost, vytrvalost, obratnost a pohyblivost; - zvládá základní akrobatické úkony jako kotouly (vpřed, vzad, vpřed a vzad do roznožení, kotoul letmý), dále stoj na rukou, stoj na hlavě a přemet stranou - předvede přeskok přes kozu - osvojí si dovednosti a pravidla běhu (na 60m, 1000m a 1500 m), skoku dalekého a skoku vysokého, hodu granátem a koulí - uplatňuje zásady bezpečnosti při pohybových aktivitách - sladí pohyb s hudbou, - participuje na týmových herních činnostech družstva - využívá pohybové činnosti pro všestrannou pohybovou přípravu a zvyšování tělesné zdatnosti - dovede rozlišit jednání fair play od nesportovního jednání - systematicky pracuje na rozvoji vytrvalosti - zvolí vhodná cvičení ke korekci svého zdravotního oslabení a dokáže rozlišit vhodné a nevhodné pohybové činnosti vzhledem k poruše svého zdraví -vyhodnotí klimatické podmínky ve vztahu k zamyšlené pohybové aktivitě	**Teoretické poznatky:** - význam pohybu pro zdraví; prostředky ke zvyšování síly, rychlosti, vytrvalosti, obratnosti a pohyblivosti; technika a taktika; zásady sportovního tréninku - odborné názvosloví; komunikace - výstroj, výzbroj; údržba - hygiena a bezpečnost; vhodné oblečení – cvičební úbor a obutí; záchrana a dopomoc; zásady chování a jednání v různém prostředí; regenerace a kompenzace; relaxace - pravidla her, závodů a soutěží - rozhodování; zásady sestavování a vedení sestav všeobecně rozvíjejících nebo cíleně zaměřených cvičení - pohybové testy; měření výkonů **Gymnastika:** - gymnastika: cvičení s náčiním, cvičení na nářadí, šplh **Atletika:** - běhy (rychlý, vytrvalý); starty; skoky do výšky a do dálky; hody a vrh koulí **Pohybové hry a dovednosti, tělesná cvičení:** -sportovní hry -pořadová, všestranně rozvíjející, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační aj **Turistika a sporty v přírodě**	ODS1 • studium základní anatomie a biologie člověka • sebekritika při hodnocení vlastního rozvoje • humanita, láska k lidem, odpovědnost, aktivita pro dobré věci • odpovědnost v sexuálních vztazích • pozitivní vztah k duchovním a materiálním hodnotám ODS2 • vstřícné jednání s lidmi • diskuse o citlivých nebo kontroverzních otázkách ODS6 • tolerance k opačnému pohlaví, k jiné národnosti • svoboda a odpovědnost v mezilidských vztazích ČŽP 2 • vliv životního prostředí na život člověka • souvislost mezi volbou pohybové aktivity a ochranou životního prostředí

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/yně: - volí sportovní vybavení (výstroj a výzbroj) odpovídající příslušné činnosti a okolním podmínkám (klimatickým, zařízení, hygieně, bezpečnosti) a dovede je udržovat a ošetřovat - komunikuje při pohybových činnostech – dodržuje smluvené signály a vhodně používá odbornou terminologii - dokáže rozhodovat, zapisovat a sledovat výkony jednotlivců nebo týmu - dovede připravit prostředky k plánovaným pohybovým činnostem (dále soutěže, turnaje) a umí zpracovat jednoduchou dokumentaci - uplatňuje zásady sportovního tréninku - zvládá pravidla a základní dovednosti sportovních her jako např. fotbal, volejbal, basketbal, florbal, stolní tenis - dovede rozvíjet svalovou sílu, rychlost, vytrvalost, obratnost a pohyblivost; - zvládá základní akrobatické úkony jako kotouly (vpřed, vzad, vpřed a vzad do roznožení, kotoul letmý), dále stoj na rukou, stoj na hlavě a přemet stranou - předvede přeskok přes kozu - osvojí si dovednosti a pravidla běhu (na 60m, 1000m a 1500 m), skoku dalekého a skoku vysokého, hodu granátem a koulí - uplatňuje zásady bezpečnosti při pohybových aktivitách - sladí pohyb s hudbou, - participuje na týmových herních činnostech družstva; - využívá pohybové činnosti pro všestrannou pohybovou přípravu a zvyšování tělesné zdatnosti - dovede rozlišit jednání fair play od nesportovního jednání - systematicky pracuje na rozvoji vytrvalosti - zvolí vhodná cvičení ke korekci svého zdravotního oslabení a dokáže rozlišit vhodné a nevhodné pohybové činnosti vzhledem k poruše svého zdraví -vyhodnotí klimatické podmínky ve vztahu k zamyšlené pohybové aktivitě	**Teoretické poznatky:** - význam pohybu pro zdraví; prostředky ke zvyšování síly, rychlosti, vytrvalosti, obratnosti a pohyblivosti; technika a taktika; zásady sportovního tréninku - odborné názvosloví; komunikace - výstroj, výzbroj; údržba - hygiena a bezpečnost; vhodné oblečení – cvičební úbor a obutí; záchrana a dopomoc; zásady chování a jednání v různém prostředí; regenerace a kompenzace; relaxace - pravidla her, závodů a soutěží - rozhodování; zásady sestavování a vedení sestav všeobecně rozvíjejících nebo cíleně zaměřených cvičení - pohybové testy; měření výkonů **Gymnastika:** - gymnastika: cvičení s náčiním, cvičení na nářadí, šplh **Atletika:** - běhy (rychlý, vytrvalý); starty; skoky do výšky a do dálky; hody a vrh koulí **Pohybové hry a dovednosti, tělesná cvičení:** - sportovní hry - pořadová, všestranně rozvíjející, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační aj **Turistika a sporty v přírodě**	ODS1 • studium základní anatomie a biologie člověka • sebekritika při hodnocení vlastního rozvoje • humanita, láska k lidem, odpovědnost, aktivita pro dobré věci • odpovědnost v sexuálních vztazích • pozitivní vztah k duchovním a materiálním hodnotám ODS2 • vstřícné jednání s lidmi • diskuse o citlivých nebo kontroverzních otázkách ODS6 • tolerance k opačnému pohlaví, k jiné národnosti • svoboda a odpovědnost v mezilidských vztazích ČŽP 2 • vliv životního prostředí na život člověka • souvislost mezi volbou pohybové aktivity a ochranou životního prostředí

Aktivity a vzdělávací cíle, které se opakují v jednotlivých ročnících, jsou rozvíjeny postupně a zároveň znovu trénovány.

INFORMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Výuka informatiky na lyceu je zaměřena na porozumění vztahu mezi člověkem a informačními technologiemi, se zvláštním důrazem na srovnání lidského myšlení a současné umělé inteligence (AI). Žáci si kladou otázky: *Jaké schopnosti má člověk a jaké má stroj? Jaký vztah bychom si měli ke strojům a technologiím vytvořit, aby pro nás byly přínosem a nikoliv hrozbou?*

Cílem je vést žáky k uvědomělému a kritickému přístupu k technologiím, který zohledňuje nejen jejich praktické využití, ale i psychologické, sociální a etické důsledky.

Vzdělávací oblast Informatika je členěna do tematických okruhů:

1. **Data, informace a modelování**: Zaměřuje se na sběr, analýzu a interpretaci dat, vytváření modelů a porozumění jejich významu.
2. **Algoritmizace a programování**: Rozvíjí schopnost navrhovat algoritmy a vytvářet programy pro řešení konkrétních úloh.
3. **Informační systémy**: Seznamuje žáky s fungováním informačních systémů a jejich využitím v praxi.
4. **Digitální technologie**: Poskytuje znalosti o digitálních zařízeních, jejich propojení a bezpečném používání.

Forma realizace

Předmět informatika se vyučuje ve vedlejším vyučování formou:

1. roč. – 1 hod./týden: 1 teoretická
2. roč. – 2 hod./týden: 1 teoretická + 1 praktická
3. roč. – 2 hod./týden: 1 teoretická + 1 praktická
4. roč. – 1 hod./týden: 1 praktická

Předmět je vyučován v teoretických hodinách pro všechny žáky společně, v praktických hodinách u počítačů jsou třídy obvykle půlené.

Výchovné a vzdělávací strategie

Vzdělávací oblast Informatika se zaměřuje na:

- **Vztah člověka k digitálním technologiím:** Porozumění, jaká je role člověka a technologií ve společnosti. Rozpoznat, co je úkolem člověka a jakou práci mohou zastat technologie. Získat zdravý vztah k technologiím, aby pomáhaly, ale nevznikala na nch závislost.
- **Logické a informatické a myšlení**: Rozvoj logických schopností a schopnosti analyzovat problémy a navrhovat efektivní řešení pomocí digitálních technologií.
- **Porozumění digitálním technologiím**: Získání hlubšího pochopení fungování digitálních zařízení a systémů.
- **Etické a bezpečné využívání technologií**: Osvojení si zásad bezpečného a odpovědného chování v digitálním prostředí.

Vzdělávací obsah předmětu

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Digitální technologie: • Žák identifikuje v historii vývoje hardwaru i softwaru zlomové události; ukáže, které koncepty se nemění a které ano. • Žák rozumí fungování hardwaru a periferií natolik, aby je mohl efektivně a bezpečně používat a snadno se naučil používat nové. • Žák popíše, jakým způsobem operační systém zajišťuje své hlavní úkoly. • Žák rozpozná různé druhy paměťových úložišť a popíše jejich základní principy, nastavuje sdílení a zálohování dat. • Žák na základě porozumění fungování softwaru efektivně a bezpečně využívá různá uživatelská prostředí. • Žák efektivně a bezpečně využívá vhodné aplikace podle stanoveného cíle. • Žák porovná jednotlivé způsoby propojení digitálních zařízení, charakterizuje počítačové sítě a internet; vysvětlí, pomocí čeho a jak je komunikace mezi jednotlivými zařízeními v síti zajištěna. • Žák rozumí fungování sítí natolik, aby je mohl bezpečně a efektivně používat. • Žák identifikuje a řeší technické problémy vznikající při práci s digitálními zařízeními; poradí druhým při řešení typických závad. • Žák chrání digitální zařízení, digitální obsah i osobní údaje v digitálním prostředí před poškozením, přepisem/změnou či zneužitím; reaguje na změny v technologiích ovlivňujících bezpečnost. • Žák s vědomím souvislostí fyzického a digitálního světa vytváří, spravuje a chrání jednu či více digitálních identit. • Žák kontroluje svou digitální stopu, ať už ji vytváří sám, nebo někdo jiný, v případě potřeby dokáže používat služby internetu anonymně. • Žák v případě personalizovaného obsahu dokáže identifikovat obsah generovaný algoritmy doporučovacích systémů.	• hardware a software – zlomové události a technologie v historii a jejich vliv na obor, trh práce a společnost; současná výpočetní zařízení, jejich technické parametry, základní komponenty • základní komponenty; připojitelné periferie, zobrazovací zařízení, vstupní/výstupní zařízení, rozhraní a konektory; zařízení s vestavěnými systémy • hlavní úkoly operačních systémů • typy paměťových úložišť a jejich principy, souborové systémy, sdílení a zálohování dat, bezpečnost a ochrana dat • aplikační software a jeho využití pro odborné činnosti • internet a počítačové sítě, přenos dat, komunikační protokol a adresování v síti; typy, vlastnosti různých sítí, internet věcí; fyzická a logická infrastruktura sítě, typy síťových zařízení, servery a datová centra • cloudové a sdílené služby v síti, virtualizace; webové aplikace a služby, hypertextový formát dat, URL adresa a doména. • Identifikace a řešení problémů s funkčností digitálních zařízení • způsoby útoků na technologie; základní prvky ochrany • sociotechnické metody útoků na uživatele; bezpečné chování a nastavení prostředí (například práce s hesly, vícefaktorová autentizace, zálohování dat); digitální identita, elektronický podpis, eGovernment a státní informační systémy • digitální stopa – vědomá a nevědomá, logy, metadata, cookies a narušení soukromí při využívání technologií • sledování uživatele; algoritmy sociálních sítí a personalizace obsahu; doporučovací systémy	
Zdroje: A: Učebnice Základy informatiky pro střední školy, https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-informatiky-pro-stredni-skoly B: výukové mikrolekce Digitální technologie, https://opocitacich.cz C: Informatika - Počítače a internet, https://cs.khanacademy.org/computing/informatika-pocitace-a-internet		

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Tvorba, testování a provoz software: • Žák na základě analýzy problému specifikuje zadání pro tvorbu programu, skriptu nebo webové aplikace. • Žák rozdělí zadání nebo problém na menší části, rozhodne, které je vhodné řešit algoritmicky, své rozhodnutí zdůvodní. • Žák navrhne algoritmy a datové struktury podle specifikace zadání a zapíše je vhodnou formou. • Ve vztahu k charakteru a velikosti vstupu žák hodnotí algoritmy a datové struktury podle různých hledisek, porovná a vybere pro řešený problém ty nejvhodnější; vylepší algoritmus podle daného hlediska. • Žák vytvoří jednoduchý spustitelný program, skript, nebo webovou aplikaci. • Žák testuje spustitelný program, skript nebo webovou aplikaci; najde, specifikuje a opraví případnou chybu. • Žák spolupracuje při tvorbě programu s další osobou, popisuje strukturu programu další osobě.	• výstup dat • vstup dat • syntaktické, běhové a logické chyby • proměnné, datové typy • návaznost příkazů a dat • podprogramy bez parametrů a s parametry • cyklus s pevným počtem opakování • náhodný prvek ze seznamu • podmínky • větvení programu a vnořené větvení • ladění programu • rozdělení problému na části	
Zdroje A: Učebnice Programování v jazyce Python pro střední školy, https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-programovani-v-jazyce-python-pro-stredni-skoly	**Výukové metody a formy** Práce ve vývojovém prostředí IDLE a PyCharm.	

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Data, informace a modelování • Žák interpretuje data (získá z dat informace), posuzuje množství informace v datech, vyslovuje předpovědi na základě dat, uvědomuje si omezení použitých modelů. • Žák odhaluje chyby v datech. • Žák porovná různé příklady kódování dat a jejich použití; vysvětlí proces digitalizace a jeho úskalí. • Žák aktivně a s porozuměním používá různé datové formáty, ovládá konverzi mezi různými formáty téhož obsahu. • Žák formuluje problém a požadavky na jeho řešení; získává potřebné informace, posuzuje jejich využitelnost a dostatek (úplnost) vzhledem k řešenému problému; používá systémový přístup k řešení problémů; pro řešení problému sestaví model. • Žák převede data z jednoho modelu do jiného; najde nedostatky daného modelu a odstraní je; porovná různé modely s ohledem na kvalitu řešení daného problému.	• data a informace, interpretace dat; informace a množství informace v datech • chyby v datech a kontrola dat • kódování informací a dat • záznam, přenos a distribuce dat a informací v digitální podobě • model jako zjednodušení reality (například schéma, graf, diagram, pojmová a myšlenková mapa) • vlastnosti, vazby a závislosti modelu dat • statistické zpracování dat, odhad a předpovědi; strojové učení na základě dat, jeho limity, přínosy a rizika	

• Žák zvažuje přínosy a limity statistického zpracování dat a strojového učení v oblasti umělé inteligence.		
Zdroje A: Učebnice Základy informatiky pro střední školy, https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-informatiky-pro-stredni-skoly B: Informatika - Teorie informace, https://cs.khanacademy.org/computing/computer-science/informationtheory C: Modelování a simulace komplexních systémů, http://www.radekpelanek.cz/?ms		

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Informační systémy: • Žák analyzuje a hodnotí informační systémy podle zadaných hledisek. • Žák vyhledává pomocí uživatelského rozhraní a navigace v informačním systému specifické informace podle zadání. • Žák vyhledává a zpracovává data pomocí vhodných nástrojů pro dotazování; používá při vyhledávání vazby mezi entitami, číselníky a identifikátory. • Žák identifikuje zdroje záznamů v informačním systému a určuje jejich umístění, validitu a míru zabezpečení; provede hromadný import nebo export dat. • Žák navrhne procesy zpracování dat a roli/role jednotlivých uživatelů. • Žák navrhne a vytvoří strukturu vzájemného propojení dat; navrhuje číselníky a identifikátory dat. • Žák třídí a řadí data, která následně vizualizuje nebo zpracuje do obvyklého formátu v daném kontextu a oboru. • Žák navrhne způsob využití informačního systému k řešení problému ve svém oboru, otestuje ho se skupinou uživatelů a vyhodnotí případné chyby, chybové stavy a jejich příčiny.	• Základní pochopení informačních systémů, analýza informačních systémů, hodnocení informačních systémů, praktické aplikace. • Seznámení s rozhraním informačního systému, rozpoznání struktury a navigace, použití vyhledávacích funkcí. • Základy datových struktur, vazby mezi entitami, číselníky a identifikátory, vyhledávání a zpracování dat. • Identifikace zdrojů záznamů v informačním systému, určení umístění, validita a míra zabezpečení záznamů, provedení hromadného importu nebo exportu dat. • Analýza stávajících procesů zpracování dat, identifikace a analýza rolí uživatelů, návrh optimalizace procesů, definice a přizpůsobení rolí uživatelů, implementace a testování. • Analýza a návrh datových struktur, vytváření číselníků, definování identifikátorů dat, implementace a testování. • Filtrování a řazení dat, vizualizace dat, rozpoznávání vzorů a trendů.	
Zdroje A: Učebnice Základy informatiky pro střední školy, https://imysleni.cz/ucebnice/zaklady-informatiky-pro-stredni-skoly B Programování - Úvod do SQL: Dotazy a správa dat, https://cs.khanacademy.org/computing/computer-programming/sql	**Výukové metody a formy** Představení IS na reálné aplikaci: ovládání, vyhledávání informací, nastavení práv. Práce na projektu návrhu DB: model, import dat, filtrování a řazení dat, vizualizace, analýza výstupu.	

EKONOMIE

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem obsahového okruhu je vybavit žáky základními znalostmi pro ekonomické chování jak v profesním, tak osobním životě. Obsahový okruh není zpracován zvlášť pro jednotlivé obory vzdělání, ale tak, aby byl využitelný pro všechny obory vzdělání. Provázání na vlastní odbornost zajistí škola ve svém ŠVP a vyučující přímo ve výuce. Výsledkem vzdělávání nejsou pouze znalosti, ale hlavně praktické dovednosti žáků.
Obsahový okruh je v souladu se Standardem finanční gramotnosti ve verzi schválené v roce 2017. Standard finanční gramotnosti je dále naplňován ve společenskovědním vzdělávání a částečně i v matematickém vzdělávání.
Obsahový okruh je propojen také s průřezovým tématem Člověk a svět práce.

Forma realizace

Vyučování tohoto předmětu je zpravidla rozděleno na epochy a vedlejší hodiny. Epochy i vedlejší hodiny jsou věnovány jednotlivým tématům vzdělávacího obsahu daného ročníku.
Časová dotace tohoto předmětu:
1. ročník – 1,0 hodiny týdně
2. ročník – 1,0 hodiny týdně
3. ročník – 1,0 hodiny týdně
4. ročník – 1,0 hodiny týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu ekonomie rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Kompetence k učení

Učitel

- vede žáky, aby plánovali a organizovali vlastní pracovní činnost, stanovovali si krátkodobé i dlouhodobé cíle s ohledem na osobní rozvoj
- využívá všech dostupných zdrojů informací, podporuje kritický přístup žáků k těmto zdrojům
- hledá různé metody učení s ohledem na efektivitu vlastního procesu učení, poznatky a informace zpracovává různými způsoby

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáky k tomu, aby rozpoznali problém, analyzovali ho a objasnili jeho podstatu
- motivuje žáky k hledání vhodných způsobů řešení problémů
- problémové situace využívá jako jeden z možných prostředků vlastního rozvoje žáka
- podporuje nahlížení na problém z různých stran, objektivní hodnocení záporů a kladů navrhovaného řešení

Kompetence komunikativní

Učitel

- volí vhodné komunikační prostředky s ohledem na komunikační situaci a recipienta
- využívá vhodně verbální i neverbální prostředky komunikace
- motivuje žáky prezentovat vhodným způsobem své názory před známým i neznámým publikem
- vede žáky k správné interpretaci, k věcné a srozumitelné argumentaci

Kompetence sociální a personální

Učitel

- jedná s ohledem na ostatní lidi, přispívá k pozitivním mezilidským vztahům
- pomáhá žákovi odhadovat důsledky svého jednání, podle situace jeho jednání koriguje
- vytváří prostředí plné empatie, porozumění a tolerance
- vede žáky k reflexi a sebereflexi

Kompetence občanské a kulturní povědomí

Učitel

- respektuje práva vlastní i práva druhých lidí, přistupuje k lidem individuálně, bez předsudků, tímto směrem orientuje i žáky
- reflektuje aktuální dění a vhodným způsobem ho zařazuje do výuky
- vede žáky k ochraně životního prostředí, podporuje zodpovědný vztah k životnímu prostředí s ohledem na budoucí generace

Kompetence k podnikavosti

Učitel

- podporuje rozvoj osobního potenciálu žáka s ohledem na jeho budoucí profesní zaměření
- plánuje strategie pro co největší osobní rozvoj žáka, stanovuje cíle a podle nich konkrétní strategie koriguje
- vede žáky k orientaci na potřeby trhu, k uvědomění si případných rizik podnikání
- vede žáky, aby se reálně stavěli k vlastním možnostem a schopnostem i ke svému budoucímu uplatnění

Digitální kompetence

Učitel

- učí žáky používat digitální nástroje pro výpočty ekonomických údajů, jako jsou mzdy, úrokové sazby a RPSN;
- podporuje žáky při vytváření a analýze ekonomických modelů a rozpočtů s využitím digitálních aplikací;
- vede žáky k efektivnímu využívání dostupných softwarových nástrojů pro správu financí, daňové evidence a podnikatelské záměry;
- podporuje žáky při vizualizaci ekonomických trendů a při vytváření podnikatelských plánů pomocí digitálních technologií.

Vzdělávací obsah předmětu

1. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - vlastními slovy shrne principy racionálního jednání člověka a uvede příklady z vlastního života, - stručně shrne principy jednotlivých druhů (státního) hospodářství (zvykové, příkazové, tržní, smíšené), - používá a aplikuje základní ekonomické pojmy - orientuje se ve vzdělávací soustavě - rozlišuje různé formy podnikání a vysvětli jejich hlavní znaky; - vytvoří jednoduchý podnikatelský záměr a zakladatelský rozpočet; - na příkladu vysvětlí základní povinnosti podnikatele vůči státu; - stanoví cenu jako součet nákladů, zisku a DPH a vysvětlí, jak se cena liší podle zákazníků, místa a období; - rozliší jednotlivé druhy nákladů a výnosů; - vypočítá výsledek hospodaření; - vypočítá čistou mzdu; - vysvětlí zásady daňové evidence	**Podstata fungování tržní ekonomiky** - principy racionálního jednání člověka - racionální rozhodování a volba - ekonomický způsob uvažování jako možná součást (každodenního) života běžného občana - ekonomické modely a nástin jejich přístupů - potřeby, statky, služby, spotřeba, životní úroveň - výroba, výrobní faktory, hospodářský proces - lidská práce a profese - příprava na „profesní život“ - vzdělávací soustava v ČR **Podnikání**: - podnikání podle živnostenského zákona a zákona o obchodních korporacích - podnikatelský záměr, zakladatelský rozpočet, - povinnosti podnikatele - trh, tržní subjekty, nabídka, poptávka, zboží, cena - náklady, výnosy, zisk/ztráta - mzda časová a úkolová a jejich výpočet - zásady daňové evidence	**Přesahy a vazby:** ZSV, matematika **Témata:** stanovení a formulování vlastních priorit; práce s informacemi, vyhledávání, vyhodnocování a využívání informací; odpovědné rozhodování na základě vyhodnocení získaných informací.

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - orientuje se v platebním styku a smění peníze podle kurzovního lístku; - vysvětlí, co jsou kreditní a debetní karty a jejich klady a zápory; - vysvětlí způsoby stanovení úrokových sazeb a rozdíl mezi úrokovou sazbou a RPSN a vyhledá aktuální výši úrokových sazeb na trhu; - orientuje se v produktech pojišťovacího trhu a vybere nejvýhodnější pojistný produkt s ohledem na své potřeby, - vysvětlí podstatu inflace a její důsledky na finanční situaci obyvatel a na příkladu, - ukáže jak se bránit jejím nepříznivým důsledkům; - charakterizuje jednotlivé druhy úvěrů a jejich zajištění. - vysvětlí úlohu státního rozpočtu v národním hospodářství; - charakterizuje jednotlivé daně a vysvětlí jejich význam pro stát; - provede jednoduchý výpočet daní; - vyhotoví daňové přiznání k dani z příjmu fyzických osob - provede jednoduchý výpočet zdravotního a sociálního pojištění; - vyhotoví a zkontroluje daňový doklad.	**Finanční vzdělávání** - peníze, hotovostní a bezhotovostní platební styk; - úroková míra, RPSN; - pojištění, pojistné produkty; - inflace - úvěrové produkty **Daně** - státní rozpočet - daně a daňová soustava - výpočet daní - přiznání k dani - zdravotní pojištění - sociální pojištění	**Přesahy a vazby:** ZSV, matematika **Témata:** stanovení a formulování vlastních priorit; práce s informacemi, vyhledávání, vyhodnocování a využívání informací; odpovědné rozhodování na základě vyhodnocení získaných informací.

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - vysvětlí, co je marketingová strategie; - zpracuje jednoduchý průzkum trhu; - na příkladu ukáže použití nástrojů marketingu v oboru. - vysvětlí tři úrovně managementu; - popíše základní zásady řízení; - zhodnotí využití motivačních nástrojů v oboru.	**Marketing** - podstata marketingu - průzkum trhu - produkt, cena, distribuce, propagace **Management** - dělení managementu - funkce managementu – plánování, organizování, vedení, kontrolování	**Přesahy a vazby:** ZSV, matematika **Témata:** stanovení a formulování vlastních priorit; práce s informacemi, vyhledávání, vyhodnocování a využívání informací; odpovědné rozhodování na základě vyhodnocení získaných informací.

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - stručně charakterizuje jednotlivé nástroje politiky státu v oblasti hospodářství - objasní příčiny a druhy nezaměstnanosti - vysvětlí podstatu inflace a její důsledky na finanční situaci obyvatel a na příkladu ukáže, jak se bránit jejím nepříznivým důsledkům - srovná úlohu velkých a malých podniků v ekonomice stát - na příkladech vysvětlí příjmy a výdaje státního rozpočtu-chápe důležitost evropské integrace - zhodnotí ekonomický dopad členství v EU - vymezí oblasti zájmu světového hospodářství - na příkladech konkrétních zemí poukáže na provázanost mezi demografickými, ekologickými a ekonomickými problémy - stručně charakterizuje vývojové tendence světového hospodářství od prvních zámořských objevů po současnost (důležitá období) - orientuje se v problematice tzv. „třetího světa“ - uvede příklady markantních rozdílů mezi tzv. rozvojovými a tzv. rozvinutými zeměmi.	**Národní hospodářství a EU** -struktura národního hospodářství - činitelé ovlivňující úroveň národního hospodářství -příčiny hospodářských cyklů (expanze a recese) - monetární politika státu a fiskální politika státu - důchodová a sociální politika státu - obchodní politika státu - ukazatelé výkonnosti ekonomiky-hrubý domácí produkt, nezaměstnanost, inflace, platební bilance - struktura EU **Světová ekonomika** - vymezení světové ekonomiky - demografické problémy a ekologické problémy - problém trvale udržitelného růstu - problémy rozvojových zemí v kontextu světové ekonomiky	**Přesahy a vazby:** ZSV, matematika **Témata:** stanovení a formulování vlastních priorit; práce s informacemi, vyhledávání, vyhodnocování a využívání informací; odpovědné rozhodování na základě vyhodnocení získaných informací.

Doprovodné akce

Ve 2. ročníku návštěva ČNB Praha, jinak pokud se naskytne vhodná a aktuální přednáška, dokument či pořad, bude smysluplně zapojen do výuky.

Způsob ověřování a naplňování vzdělávacích cílů

Jedná se o několik forem hodnocení. Jednou formou je ústní hodnocení žákova přednesu vlastních názorů a argumentů k nastolenému problému a schopnost při tom efektivně aplikovat známé informace a okolnosti. Také se hodnotí výsledky samostatně zpracovaného úkolu (hodnocení učitele může být doplněno sebehodnocením žáka).

Písemné zahrnuje domácí či školní práce odevzdané ke zhodnocení učiteli (několikaslovní a stručné zhodnocení; pokud se jedná o školní práci, která má shrnout dosavadní učivo, uvádí se vedle slovního hodnocení i bodové).

Hodnocení na vysvědčení je slovní. V několika větách se vztahuje mj. na výsledky písemných prací, na práci v hodinách a průběžné zapojení se do tématu a přínos do diskuze. Žáci se také učí věcně a kriticky hodnotit sami sebe – své názory (po zpracování úkolu ve skupině či v závěrečné hodině napíší své sebehodnocení, jak vnímají svoji práci a přínos ve výuce).

ZAMĚŘENÍ

Vzdělávací oblast se skládá ze dvou částí. Jde o povinné obsahové okruhy a volitelné moduly, které škola rozpracovala z RVP Kombinované lyceum do ŠVP Waldorfské lyceum.

Povinné obsahové okruhy:

- ***humanitní zaměření*** – pedagogika, psychologie, sociální práce a komunikace
- ***přírodovědné zaměření*** – biologie a ekologie, chemie, matematika

Volitelné moduly:

- ***humanitní zaměření*** – výtvarné vzdělávání a hudební vzdělávání
- ***přírodovědné zaměření*** – matematika, fyzika, chemie a biologie

HUMANITNÍ ZAMĚŘENÍ

- Pedagogika
- Psychologie
- Sociální práce
- Komunikace

Cílem tohoto odborného zaměření je poskytnout žákům ucelený pohled na zákonitosti vývoje člověka, strukturu jeho osobnosti ve vzájemně prostupných oblastech motivace (potřeby a zájmy), schopností (myšlenkových, emocionálních, morálně-volních, sociálních, schopností já), charakteru (postojů, hodnotové orientace) a temperamentu, vše v závislosti na kulturním a sociálním prostředí, ve snaze vést žáky k jasnému sebeuvědomění (vědomí vlastní situace) jako základu pro vědomé jednání. Žáci se učí chápat souvislosti, samostatně, kriticky a tvořivě myslet. Výuka navazuje na poznatky, které žáci získali o člověku a jeho postavení ve společnosti jak ve všeobecném vzdělávání, tak v různých projektech a mimoškolních aktivitách

Ve třetím a čtvrtém ročníku je povinným obsahovým okruhům zaměření věnováno 8 týdenních vyučovacích hodin, celkem tedy 16 týdenních vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci humanitního zaměření:

- porozuměli procesům, které utvářejí osobnost člověka;
- pochopili a osvojili si základní principy, formy a pravidla mezilidské komunikace;
- samostatně a aktivně poznávali okolní sociální prostředí, získávali informace v přímých kontaktech s tímto prostředím a také z různých informačních zdrojů;
- znali základní formy a metody sociální práce;
- uplatnili své poznatky při konkrétní práci s lidmi, dokázali zhodnotit své působení i působení ostatních zúčastněných;
- porozuměli kulturní rozmanitosti, byli schopni ji respektovat a uplatnit toto porozumění při svém budoucím pracovním působení.

PEDAGOGIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

V předmětu nepočítáme s žádnými počátečními vědomostmi, stavíme však na zkušenosti – každý z žáků žije v nějaké rodině, přišel do styku s malými dětmi, starými lidmi, s osobami s různými zdravotními nebo sociálními omezeními, s příslušníky menšin, se závislými. Proto jsou v průběhu vyučování využívány diskuze, reflektující dosavadní zkušenosti žáků s probíranými tématy.
Předmět podporuje rozvoj schopností vnímání, vcítění se, porozumění člověku v různých životních situacích z hlediska vývoje člověka i z hlediska jeho sociálního statusu.

Forma realizace

Vzdělávací oblast je realizována od 3. ročníku v rámci humanitního zaměření.
Časová dotace tohoto předmětu:
3. ročník – 3 hodiny týdně
4. ročník – 3 hodiny týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu název předmětu rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Kompetence k učení

Učitel

- vede žáky, aby plánovali a organizovali vlastní pracovní činnost, stanovovali si krátkodobé i dlouhodobé cíle s ohledem na osobní rozvoj
- využívá všech dostupných zdrojů informací, podporuje kritický přístup žáků k těmto zdrojům
- hledá různé metody učení s ohledem na efektivitu vlastního procesu učení, poznatky a informace zpracovává různými způsoby

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáky k tomu, aby rozpoznali problém, analyzovali ho a objasnili jeho podstatu
- motivuje žáky k hledání vhodných způsobů řešení problémů
- problémové situace využívá jako jeden z možných prostředků vlastního rozvoje žáka
- podporuje nahlížení na problém z různých stran, objektivní hodnocení záporů a kladů navrhovaného řešení

Kompetence komunikativní

Učitel

- volí vhodné komunikační prostředky s ohledem na komunikační situaci a recipienta
- využívá vhodně verbální i neverbální prostředky komunikace
- motivuje žáky prezentovat vhodným způsobem své názory před známým i neznámým publikem

- vede žáky k správné interpretaci, k věcné a srozumitelné argumentaci

Kompetence sociální a personální

Učitel

- jedná s ohledem na ostatní lidi, přispívá k pozitivním mezilidským vztahům
- pomáhá žákovi odhadovat důsledky svého jednání, podle situace jeho jednání koriguje
- vytváří prostředí plné empatie, porozumění a tolerance
- vede žáky k reflexi a sebereflexi

Kompetence občanské a kulturní povědomí

Učitel

- respektuje práva vlastní i práva druhých lidí, přistupuje k lidem individuálně, bez předsudků, tímto směrem orientuje i žáky
- reflektuje aktuální dění a vhodným způsobem ho zařazuje do výuky
- vede žáky k ochraně životního prostředí, podporuje zodpovědný vztah k životnímu prostředí s ohledem na budoucí generace

Kompetence k podnikavosti

Učitel

- podporuje rozvoj osobního potenciálu žáka s ohledem na jeho budoucí profesní zaměření
- plánuje strategie pro co největší osobní rozvoj žáka, stanovuje cíle a podle nich konkrétní strategie koriguje
- vede žáky k orientaci na potřeby trhu, k uvědomění si případných rizik podnikání
- vede žáky, aby se reálně stavěli k vlastním možnostem a schopnostem i ke svému budoucímu uplatnění

Digitální kompetence

Učitel

- podporuje žáky v zapojování se do společnosti a občanského života prostřednictvím digitálních technologií
- seznamuje žáky s digitálními službami státu, veřejné správy, územní samosprávy, komerčního i neziskového sektoru a vedeme je k jejich využívání v reálných nebo modelových situacích;
- podporuje utváření a rozvíjení etického a právního povědomí pro situace v digitálním prostředí;
- vede žáky k rozvíjení a uplatňování odpovědného chování a jednání v digitálním světě.

Odborné kompetence

Učitel

- podporuje u žáků prohlubování získaných informací z předchozího studia,
- vede žáky k osvojení si pravidel odborné diskuze a k rozvíjení samostatných vědeckých myšlenek,
- vede žáky ke kritickému hodnocení přírodovědného problému, formulování hypotézy a hledání cesty k jejímu ověření,
- rozvíjí u žáka empatii a citlivé vnímání živého i neživého okolo nás,

- procvičuje se žáky četbu přiměřeně složitého odborného textu a schopnost vytvářet vědecké závěry.

Vzdělávací obsah předmětu

3. – 4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - rozumí základním pojmům v oblasti výchovy a vzdělávání a je schopen je vysvětlit na praktických příkladech; - umí provádět sebehodnocení a dokáže nezaujatě (objektivně) zhodnotit i práci jiných; - chápe potřeby dnešního dítěte, možnosti a formy výchovného působení a utváření podmínek pro jeho rozvoj; - charakterizuje specifika výchovy a vzdělávání v různých obdobích života; - rozlišuje společenské a osobnostní cíle ve výchově a vzdělávání; - zná základní vývojové proudy a osobnosti v pedagogice; - porovná současné přístupy v pojetí dítěte a žáka, výchovy a vzdělávání, dovede zhodnotit jejich přínosy a rizika; - charakterizuje základní druhy ohrožení vývoje dětí vlivy sociálního prostředí - na základě znalosti typologie provede krátkodobé pedagogické pozorování; - zná základní typy tělesného, smyslového a mentálního postižení a jejich důsledky pro výchovu a vzdělávání.	**Výchova a vzdělávání** - základní pojmy oboru (výchova, vzdělávání, učení, vyučování) - osobnostní pojetí člověka ve výchově a vzdělávání - podstata výchovného působení, vliv prostředí a osobnosti vychovatele a učitele - principy pedagogiky, výchovné a vzdělávací působení - specifika výchovy a vzdělávání v jednotlivých obdobích života - osobnostní pojetí člověka ve výchově a vzdělávání - vývoj pedagogiky, vybrané osobnosti české a světové pedagogiky - současné přístupy k výchově a vzdělávání, reformní pedagogika - zneužívané a jinak ohrožené děti, minoritní **Skupiny** - pedagogická diagnostika - výchova a vzdělávání člověka s tělesným, smyslovým a mentálním postižením	**Přesahy a vazby:** ZSV, psychologie, sociální práce

Doprovodné akce

Návštěva a účast na lektorovaném programu Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského v Praze.

Způsob ověřování a naplňování vzdělávacích cílů

Naplnění vzdělávacích cílů bude ověřováno splněním samostatné práce na zadané téma v požadované kvalitě a rozsahu; písemnou prací na závěr probraného celku; ústním zkoušením; při diskuzi s žáky, ve které se budeme vracet k probraným tématům a učivu.

PSYCHOLOGIE

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem tohoto odborného zaměření je poskytnout žákům ucelený pohled na zákonitosti vývoje člověka, strukturu jeho osobnosti ve vzájemně prostupných oblastech motivace (potřeby a zájmy), schopností (myšlenkových, emocionálních, morálně-volních, sociálních, schopností já), charakteru (postojů, hodnotové orientace) a temperamentu, vše v závislosti na kulturním a sociálním prostředí, ve snaze vést žáky k jasnému sebeuvědomění (vědomí vlastní situace) jako základu pro vědomé jednání. Žáci se učí chápat souvislosti, samostatně, kriticky a tvořivě myslet. Výuka navazuje na poznatky, které žáci získali o člověku a jeho postavení ve společnosti jak ve všeobecném vzdělávání, tak v různých projektech a mimoškolních aktivitách.

Forma realizace

Předmět je vyučován týdně ve vedlejších hodinách.
Časová dotace tohoto předmětu:
1. ročník – 0 hodiny týdně
2. ročník – 0 hodiny týdně
3. ročník – 3 hodiny týdně
4. ročník – 3 hodiny týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu psychologie rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Kompetence k učení

Učitel

- vede žáky, aby plánovali a organizovali vlastní pracovní činnost, stanovovali si krátkodobé i dlouhodobé cíle s ohledem na osobní rozvoj
- využívá všech dostupných zdrojů informací, podporuje kritický přístup žáků k těmto zdrojům
- hledá různé metody výuky s ohledem na efektivitu vlastního procesu učení, poznatky a informace zpracovává různými způsoby
- získává zpětnou vazbu od žáků na způsob své výuky, jestli je dostatečně srozumitelný a pro žáky zajímavý
- sám se dále vzdělává ve svých předmětech, aktualizuje informace a k předávanému učivu přistupuje se zájmem a otevřeností
- hledá smysluplnost ve všem, co předává
- seznamuje studenty s efektivními metodami učení a pomáhá žákům najít pro ně individuálně nejvhodnější metody
- učí tak, aby každá látka měla svou teoretickou rovinu pro možnost získání motivace a následné uplatnění žáka při dalším vyšším odborném či vysokoškolském studiu a praktickou rovinu s příklady a informacemi vztaženými k reálnému život
- uplatňuje ve výuce různé způsoby práce s textem

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáky k tomu, aby rozpoznali problém, analyzovali ho a objasnili jeho podstatu

- motivuje žáky k hledání vhodných způsobů řešení problémů
- problémové situace využívá jako jeden z možných prostředků vlastního rozvoje žáka
- podporuje nahlížení na problém z různých stran, objektivní hodnocení záporů a kladů navrhovaného řešení

Kompetence komunikativní

Učitel

- volí vhodné komunikační prostředky a styly s ohledem na komunikační situaci a recipienta a vede k tomu i žáky
- využívá vhodně verbální i neverbální prostředky komunikace
- motivuje žáky prezentovat vhodným způsobem své názory před známým i neznámým publikem
- vede žáky k správné interpretaci, k věcné a srozumitelné argumentaci
- vede žáky k aktivní účasti v diskusích a k formulování, obhajování svých názorů a postojů
- vede žáky k zájmu o prožívání a názor druhého člověka, k naslouchání, empatii a zdravému respektování a vyjadřování hranic
- vede žáky k dobré práci s textem a schopnosti zaznamenávat informace z výkladu, textu i médií
- dodržuje jazykové a stylistické normy i odbornou terminologii a vede k tomu i žáky
- vystupuje a vyjadřuje se v souladu se zásadami kultury projevu a chování a vede k tomu i žáky

Kompetence sociální a personální

Učitel

- se zajímá o individuální aspekty situace a osobnosti každého žáka, respektuje je a přistupuje k žákovy tak, aby byly naplněny jeho nejlepší zájmy
- vede žáky k uvědomění si důležitosti mezilidských vztahů a jejich kvality, jak mezi jednotlivci, tak ve skupině
- jedná s ohledem na ostatní lidi, přispívá k pozitivním mezilidským vztahům
- pomáhá žákovi odhadovat důsledky svého jednání, podle situace jeho jednání koriguje
- vytváří prostředí plné empatie, porozumění a tolerance
- sebereflektuje způsob výuky a vztahování se k žákům a vede žáky k reflexi a sebereflexi
- předává látku tak, aby přispíval k navyšování kompetencí žáků reálně spoluvytvářet dění ve společnosti a její budoucí vývoj
- zahrnuje do výuku rozvoj intelektových, praktických a uměleckých kompetencí žáka
- spolupracuje s ostatními učiteli, aby výuka mohla být dostatečně průřezová

Kompetence občanské a kulturní povědomí

Učitel

- respektuje práva vlastní i práva druhých lidí, přistupuje k lidem individuálně, bez předsudků, tímto směrem orientuje i žáky
- reflektuje aktuální dění ve společnosti a vhodným způsobem ho zařazuje do výuky
- vede studenty k orientaci v dění ve společnosti, zařazuje do výuky mediální gramotnost
- vede žáky k ochraně životního prostředí, podporuje zodpovědný vztah k životnímu prostředí s ohledem na budoucí generace

Kompetence k podnikavosti

Učitel

- podporuje rozvoj osobního potenciálu žáka s ohledem na jeho budoucí profesní zaměření
- seznamuje žáky s tématem seberealizace v zaměstnání v kontextu současné ekonomicko-sociální situace
- plánuje strategie pro co největší osobní rozvoj žáka, stanovuje cíle a podle nich konkrétní strategie koriguje
- vede žáky k orientaci na potřeby trhu, k uvědomění si případných rizik podnikání
- vede žáky, aby se reálně stavěli k vlastním možnostem a schopnostem i ke svému budoucímu uplatnění

Digitální kompetence

Učitel

- vede žáky ke kritické práci s informačními zdroji a odpovědnosti při jejich vytváření
- podporuje žáky v zapojování se do společnosti a občanského života prostřednictvím digitálních technologií
- seznamuje žáky s digitálními službami státu, veřejné správy, územní samosprávy, komerčního i neziskového sektoru a vedeme je k jejich využívání v reálných nebo modelových situacích
- vede žáky k posuzování přínosů a rizik digitalizace pro jedince, společnost, kvalitu života a životní prostředí
- podporuje utváření a rozvíjení etického a právního povědomí pro situace v digitálním prostředí
- vedeme žáky k rozvíjení a uplatňování odpovědného chování a jednání v digitálním světě

Odborné kompetence

Učitel

- podporuje u žáků prohlubování získaných informací z předchozího studia,
- vede žáky k osvojení si pravidel odborné diskuze a k rozvíjení samostatných vědeckých myšlenek,
- vede žáky ke kritickému hodnocení přírodovědného problému, formulování hypotézy a hledání cesty k jejímu ověření,
- rozvíjí u žáka empatii a citlivé vnímání živého i neživého okolo nás,
- procvičuje se žáky četbu přiměřeně složitého odborného textu a schopnost vytvářet vědecké závěry.

Vzdělávací obsah předmětu

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - - rozumí základním pojmům oboru a je schopen je vysvětlit na praktických příkladech; - charakterizuje základní psychické stavy a principy psychických procesů; - popíše procesy a vlivy, které utvářejí osobnost člověka; - rozpoznává různé styly učení a uplatňuje jejich znalost při studiu i ve své práci; - popíše význam motivace pro lidskou psychiku a souvislosti s uspokojováním potřeb; - popíše alespoň jednu typologii potřeb; - využije nabyté znalosti k sebepoznání a reflexi vlastního chování; - vysvětlí význam sebepojetí pro kvalitu života	- základní pojmy oboru - sociální skupiny a jejich charakteristika - lidská psychika, psychické procesy a stavy - biologická a sociální determinace - struktura osobnosti ve vzájemně prostupných oblastech motivace (potřeby a zájmy), schopností (myšlenkových, emocionálních, morálně-volních, sociálních), charakteru (postojů, hodnotové orientace) a temperamentu - identita „já“ a sebepojetí	D, DU, B, TV, AJ, SP, PED, INF, ČJ, E, ZSV, VV ODS 1, ODS 2, ODS 3, ODS 4, ODS 5, ODS 6, ŽIV 2, ŽIV 3 PRA 2, PRA 3

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - rozpozná a konstruktivně řeší konflikty; - rozliší a na příkladech popíše různé druhy temperamentů; - charakterizuje základní specifika jednotlivých etap psychického vývoje a vliv biologických a kulturně společenských podmínek na tento vývoj; - charakterizuje potřeby člověka v jednotlivých etapách života; - vysvětlí význam naplnění potřeb pro zdravý vývoj člověka, uvede praktické příklady možností jejich naplňování; - popíše principy sociální percepce a interakce, snaží se uplatňovat toto poznání v osobním i profesním životě; - aplikuje principy a pravidla sociální komunikace v různých sociálních situacích; - je schopen kriticky zhodnotit jednání druhých i své vlastní; - dokáže vytvářet pozitivní vztahy k druhým lidem na základě empatie a adekvátně vyjadřovat své názory a potřeby; - chápe různost jako pozitivní hodnotu; - rozpoznává příčiny makrosociálních jevů ve společnosti a fáze jejich vývoje.	- vlastnosti a rysy, různé typologie osobnosti - periodizace psychického vývoje člověka (možné pohledy) - charakteristika jednotlivých vývojových etap a jejich psychosociálních aspektů - potřeby zdravého psychického vývoje v jednotlivých etapách a možnosti jejich naplňování - sociální chování, percepce, interakce, komunikace a kooperace (principy, pravidla, modely) - postoje a jejich změna - skupina (struktura skupiny, fáze vývoje, skupinová dynamika, cíle a normy, role, pozice a status) - makrosociální jevy a procesy	D, DU, B, TV, AJ, SP, PED, INF, ČJ, E, ZSV, VV ODS 1, ODS 2, ODS 3, ODS 4, ODS 5, ODS 6, ŽIV 2, ŽIV 3 PRA 2, PRA 3

SOCIÁLNÍ PRÁCE

Charakteristika předmětu

Cílem předmětu je porozumění a pochopení pojmu sociální skupina, rozvoj schopnosti rozlišit a citlivě reagovat na různorodost společnosti. Napomáhá pak především k citlivému vnímání potřebných skupin a k pochopení důležitosti sociální pomoci. Rovněž je důležité, aby byli žáci seznámení se základním právním ošetřením situace kolem osob znevýhodněných či jinak odlišných. Velký důraz je kladen také na seznámení s možnostmi humanitární pomoci a také na péči o sociálně potřebné občany.
Prohlubování znalostí a dovedností je možno realizovat také mimo běžnou výuku. V průběhu studia je možné absolvovat řadu přednášek a diskuzí, které každoročně nabízí řady neziskových organizací, které působí v našem regionu. Rovněž se lze (dle časových možností) podílet dobrovolnické činnosti u vybraných organizací.

Forma realizace

Vzdělávací oblast je realizována od 3. ročníku.
Časová dotace tohoto předmětu:
3. ročník – 1 hodina týdně
4. ročník – 1 hodina týdně.

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu sociální práce rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Kompetence k učení

Učitel

- vede žáky, aby plánovali a organizovali vlastní pracovní činnost, stanovovali si krátkodobé i dlouhodobé cíle s ohledem na osobní rozvoj
- využívá všech dostupných zdrojů informací, podporuje kritický přístup žáků k těmto zdrojům
- hledá různé metody učení s ohledem na efektivitu vlastního procesu učení, poznatky a informace zpracovává různými způsoby

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáky k tomu, aby rozpoznali problém, analyzovali ho a objasnili jeho podstatu
- motivuje žáky k hledání vhodných způsobů řešení problémů
- problémové situace využívá jako jeden z možných prostředků vlastního rozvoje žáka
- podporuje nahlížení na problém z různých stran, objektivní hodnocení záporů a kladů navrhovaného řešení

Kompetence komunikativní

Učitel

- volí vhodné komunikační prostředky s ohledem na komunikační situaci a recipienta

- využívá vhodně verbální i neverbální prostředky komunikace
- motivuje žáky prezentovat vhodným způsobem své názory před známým i neznámým publikem
- vede žáky k správné interpretaci, k věcné a srozumitelné argumentaci

Kompetence sociální a personální

Učitel

- jedná s ohledem na ostatní lidi, přispívá k pozitivním mezilidským vztahům
- pomáhá žákovi odhadovat důsledky svého jednání, podle situace jeho jednání koriguje
- vytváří prostředí plné empatie, porozumění a tolerance
- vede žáky k reflexi a sebereflexi

Kompetence občanské a kulturní povědomí

Učitel

- respektuje práva vlastní i práva druhých lidí, přistupuje k lidem individuálně, bez předsudků, tímto směrem orientuje i žáky
- reflektuje aktuální dění a vhodným způsobem ho zařazuje do výuky
- vede žáky k ochraně životního prostředí, podporuje zodpovědný vztah k životnímu prostředí s ohledem na budoucí generace

Kompetence k podnikavosti

Učitel

- podporuje rozvoj osobního potenciálu žáka s ohledem na jeho budoucí profesní zaměření
- plánuje strategie pro co největší osobní rozvoj žáka, stanovuje cíle a podle nich konkrétní strategie koriguje
- vede žáky k orientaci na potřeby trhu, k uvědomění si případných rizik podnikání
- vede žáky, aby se reálně stavěli k vlastním možnostem a schopnostem i ke svému budoucímu uplatnění

Digitální kompetence

Učitel

- vede žáky ke kritické práci s informačními zdroji a odpovědnosti při jejich vytváření
- podporuje žáky v zapojování se do společnosti a občanského života prostřednictvím digitálních technologií
- seznamuje žáky s digitálními službami státu, veřejné správy, územní samosprávy, komerčního i neziskového sektoru a vedeme je k jejich využívání v reálných nebo modelových situacích
- vede žáky k posuzování přínosů a rizik digitalizace pro jedince, společnost, kvalitu života a životní prostředí
- podporuje utváření a rozvíjení etického a právního povědomí pro situace v digitálním prostředí
- vede žáky k rozvíjení a uplatňování odpovědného chování a jednání v digitálním světě

Odborné kompetence

Učitel

- podporuje u žáků prohlubování získaných informací z předchozího studia,
- vede žáky k osvojení si pravidel odborné diskuze a k rozvíjení samostatných vědeckých myšlenek,
- vede žáky ke kritickému hodnocení přírodovědného problému, formulování hypotézy a hledání cesty k jejímu ověření,
- rozvíjí u žáka empatii a citlivé vnímání živého i neživého okolo nás,
- procvičuje se žáky četbu přiměřeně složitého odborného textu a schopnost vytvářet vědecké závěry.

Vzdělávací obsah předmětu

3. – 4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák:- - rozpoznává příčiny makrosociálních jevů ve společnosti a fáze jejich vývoje; - rozumí základním pojmům oboru; - chápe specifika různých sociálních skupin; - porozumí souvislostem mezi lidskými potřebami a možnostmi jejich smysluplného naplňování; - má základní přehled o formách sociální pomoci, sociálních službách a jejich cílových skupinách; - na základě standardů kvality a zásad poskytování sociální péče je schopen obecně zhodnotit kvalitu služeb v různých institucích; - rozeznává zdroje a projevy sociálních problémů a závislostí; - přemýšlí samostatně a aktivně o zdrojích sociální pomoci u různých skupin; - rozlišuje mezi pomocí a kontrolou; - diskutuje o přijatelných řešení problémových situací a aktivně je hledá; - uskutečňuje své myšlenky o práci s lidmi v reálném prostředí, plánuje a organizuje své aktivity tak, aby dospěl k výsledkům; - charitativní činnost, humanitární organizace - vysvětlí funkce rodiny a zákonitosti vztahů v jednotlivých typech rodin, je schopen vnímat své postavení v rámci rodiny; - na konkrétních příkladech dysfunkcí v rodině navrhne vhodné formy pomoci; - vnímá postavení starého člověka ve společnosti a jeho potřeby, popíše předpoklady a možné formy pomoci; - vysvětlí kořeny sociálně-patologických jevů, které může nalézt ve svém okolí; - popíše potřeby uprchlíků, menšin a lidí v sociální krizi.	**Sociální práce** - základní pojmy oboru - sociální skupiny a jejich charakteristika - formy sociální práce, sociální služby - komunikace, osobnost pečujícího - podmínky a zásady poskytování sociální péče, standardy kvality - organizace sociální péče, základy sociálního práva - charitativní činnost, humanitární organizace **Péče o různé sociální skupiny** - rodina a její funkce, role členů, dysfunkční a neúplná rodina, formy pomoci, zodpovědné rodičovství - postavení starého člověka ve společnosti, jeho potřeby, formy pomoci - péče o sociálně potřebné občany (drogově závislí, uprchlíci, menšiny, lidé v sociální krizi) - komunitní sociální práce	ODS 3

KOMUNIKACE

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem tohoto předmětu je, aby žáci porozuměli procesům, které utvářejí osobnost člověka, pochopili a osvojili si základní principy, formy a pravidla mezilidské komunikace, samostatně a aktivně poznávali okolní sociální prostředí, získávali informace v přímých kontaktech s tímto prostředím a také z různých informačních zdrojů, uplatnili své poznatky při konkrétní práci s lidmi, dokázali zhodnotit své působení i působení ostatních zúčastněných, porozuměli kulturní rozmanitosti, byli schopni ji respektovat a uplatnit toto porozumění při svém budoucím pracovním působení.

Forma realizace

Předmět je vyučován ve dvouhodinovém bloku jednou za čtrnáct dní. Časová dotace tohoto předmětu:

1. ročník – 0 hodiny týdně
2. ročník – 0 hodiny týdně
3. ročník – 1 hodiny týdně
4. ročník – 1 hodiny týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu komunikace rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Kompetence k učení

Učitel

- vede žáky, aby plánovali a organizovali vlastní pracovní činnost, stanovovali si krátkodobé i dlouhodobé cíle s ohledem na osobní rozvoj
- využívá všech dostupných zdrojů informací, podporuje kritický přístup žáků k těmto zdrojům
- hledá různé metody výuky s ohledem na efektivitu vlastního procesu učení, poznatky a informace zpracovává různými způsoby
- získává zpětnou vazbu od žáků na způsob své výuky, jestli je dostatečně srozumitelný a pro žáky zajímavý
- sám se dále vzdělává ve svých předmětech, aktualizuje informace a k předávanému učivu přistupuje se zájmem a otevřeností
- hledá smysluplnost ve všem, co předává
- seznamuje studenty s efektivními metodami učení a pomáhá žákům najít pro ně individuálně nejvhodnější metody
- učí tak, aby každá látka měla svou teoretickou rovinu pro možnost získání motivace a následné uplatnění žáka při dalším vyšším odborném či vysokoškolském studiu a praktickou rovinu s příklady a informacemi vztaženými k reálnému život
- uplatňuje ve výuce různé způsoby práce s textem

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáky k tomu, aby rozpoznali problém, analyzovali ho a objasnili jeho podstatu
- motivuje žáky k hledání vhodných způsobů řešení problémů
- problémové situace využívá jako jeden z možných prostředků vlastního rozvoje žáka

- podporuje nahlížení na problém z různých stran, objektivní hodnocení záporů a kladů navrhovaného řešení

Kompetence komunikativní

Učitel

- volí vhodné komunikační prostředky a styly s ohledem na komunikační situaci a recipienta a vede k tomu i žáky
- využívá vhodně verbální i neverbální prostředky komunikace
- motivuje žáky prezentovat vhodným způsobem své názory před známým i neznámým publikem
- vede žáky k správné interpretaci, k věcné a srozumitelné argumentaci
- vede žáky k aktivní účasti v diskusích a k formulování, obhajování svých názorů a postojů
- vede žáky k zájmu o prožívání a názor druhého člověka, k naslouchání, empatii a zdravému respektování a vyjadřování hranic
- vede žáky k dobré práci s textem a schopnosti zaznamenávat informace z výkladu, textu i médií
- dodržuje jazykové a stylistické normy i odbornou terminologii a vede k tomu i žáky
- vystupuje a vyjadřuje se v souladu se zásadami kultury projevu a chování a vede k tomu i žáky

Kompetence sociální a personální

Učitel

- se zajímá o individuální aspekty situace a osobnosti každého žáka, respektuje je a přistupuje k žákovy tak, aby byly naplněny jeho nejlepší zájmy
- vede žáky k uvědomění si důležitosti mezilidských vztahů a jejich kvality, jak mezi jednotlivci, tak ve skupině
- jedná s ohledem na ostatní lidi, přispívá k pozitivním mezilidským vztahům
- pomáhá žákovi odhadovat důsledky svého jednání, podle situace jeho jednání koriguje
- vytváří prostředí plné empatie, porozumění a tolerance
- sebereflektuje způsob výuky a vztahování se k žákům a vede žáky k reflexi a sebereflexi
- předává látku tak, aby přispíval k navyšování kompetencí žáků reálně spoluvytvářet dění ve společnosti a její budoucí vývoj
- zahrnuje do výuku rozvoj intelektových, praktických a uměleckých kompetencí žáka
- spolupracuje s ostatními učiteli, aby výuka mohla být dostatečně průřezová

Kompetence občanské a kulturní povědomí

Učitel

- respektuje práva vlastní i práva druhých lidí, přistupuje k lidem individuálně, bez předsudků, tímto směrem orientuje i žáky
- reflektuje aktuální dění ve společnosti a vhodným způsobem ho zařazuje do výuky
- vede studenty k orientaci v dění ve společnosti, zařazuje do výuky mediální gramotnost
- vede žáky k ochraně životního prostředí, podporuje zodpovědný vztah k životnímu prostředí s ohledem na budoucí generace

Kompetence k podnikavosti

Učitel

- podporuje rozvoj osobního potenciálu žáka s ohledem na jeho budoucí profesní zaměření

- seznamuje žáky s tématem seberealizace v zaměstnání v kontextu současné ekonomicko-sociální situace
- plánuje strategie pro co největší osobní rozvoj žáka, stanovuje cíle a podle nich konkrétní strategie koriguje
- vede žáky k orientaci na potřeby trhu, k uvědomění si případných rizik podnikání
- vede žáky, aby se reálně stavěli k vlastním možnostem a schopnostem i ke svému budoucímu uplatnění

Digitální kompetence

Učitel

- vede žáky ke kritické práci s informačními zdroji a odpovědnosti při jejich vytváření
- podporuje žáky v zapojování se do společnosti a občanského života prostřednictvím digitálních technologií
- seznamuje žáky s digitálními službami státu, veřejné správy, územní samosprávy, komerčního i neziskového sektoru a vedeme je k jejich využívání v reálných nebo modelových situacích
- vede žáky k posuzování přínosů a rizik digitalizace pro jedince, společnost, kvalitu života a životní prostředí
- podporuje utváření a rozvíjení etického a právního povědomí pro situace v digitálním prostředí
- vedeme žáky k rozvíjení a uplatňování odpovědného chování a jednání v digitálním světě

Odborné kompetence

Učitel

- podporuje u žáků prohlubování získaných informací z předchozího studia,
- vede žáky k osvojení si pravidel odborné diskuze a k rozvíjení samostatných vědeckých myšlenek,
- vede žáky ke kritickému hodnocení přírodovědného problému, formulování hypotézy a hledání cesty k jejímu ověření,
- rozvíjí u žáka empatii a citlivé vnímání živého i neživého okolo nás,
- procvičuje se žáky četbu přiměřeně složitého odborného textu a schopnost vytvářet vědecké závěry.

Vzdělávací obsah předmětu

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - využívá emocionální a emotivní stránky mluveného slova; - ovládá techniku mluveného slova, přednese krátký projev; - uplatňuje výrazové možnosti verbálního i neverbálního projevu; - na konkrétním příkladu popíše základní složky komunikační situace;	- základy rétoriky, zásady mluvního projevu, intonace, verbální a neverbální komunikace - komunikační schéma, složky komunikace	D, BI, AJ, SP, PED, INF, ČJ, E, ZSV, VV, PSY ODS 1, ODS 2, ODS 3, ODS 4, ODS 5, ODS 6, ŽIV 2, ŽIV 3 PRA 2, PRA 3

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - umí klást otázky a vhodně formulovat odpovědi; - vhodně se prezentuje, umí argumentovat a obhájit své neutrální, negativní i pozitivní postoje; - vhodně přizpůsobí svůj projev různým komunikačním situacím; - adekvátně strukturuje svá verbální sdělení; - pojmenuje výhody a rizika digitální komunikace	- asertivní jednání - bariéry komunikace, komunikační fauly - simulace komunikačních situací - struktura verbálního projevu - digitální komunikace	D, BI, AJ, SP, PED, INF, ČJ, E, ZSV, VV, PSY ODS 1, ODS 2, ODS 3, ODS 4, ODS 5, ODS 6, ŽIV 2, ŽIV 3 PRA 2, PRA 3

PŘÍRODOVĚDNÉ ZAMĚŘENÍ

Ve třetím a čtvrtém ročníku je povinným obsahovým okruhům zaměření věnováno 8 týdenních vyučovacích hodin, celkem tedy 16 týdenních vyučovacích hodin za celou dobu vzdělávání.

Vzdělávání směřuje k tomu, aby absolventi dosáhli prohloubení vzdělanostního základu v oblasti přírodovědného zaměření pro další vzdělávání a budování své profesní kariéry, tzn. absolventi by měli:

- osvojit si a chápat ve vztazích a souvislostech klíčové přírodovědné pojmy na úrovni potřebné k úspěšnému terciárnímu studiu přírodovědných předmětů a jejich praktických aplikací, včetně učitelství příslušných předmětů;
- získat přehled o klíčových otázkách a problémech, které řeší přírodověda současnosti a chápat je v jejich širších kulturních a společenských souvislostech;
- analyzovat a hodnotit přírodovědné problémy, formulovat hypotézy a hledat praktickou cestu k jejich ověření;
- osvojit si základní přírodovědné empirické postupy a kulturu kritického vědeckého myšlení;
- postupovat v praktických činnostech s ohledem na zásady bezpečnosti práce, hygieny a ochrany zdraví při práci;
- vnímat etické souvislosti přírodovědného výzkumu a jeho praktických aplikací, postupovat v praktických činnostech šetrně k živé i neživé přírodě s ohledem na zásady trvalé udržitelnosti vývoje a zodpovědnosti člověka vůči společnosti a přírodnímu světu;
- osvojit si schopnost číst a porozumět obsahu přiměřeně náročného odborného textu, pracovat s více informačními zdroji, ověřovat nalezené informace a kriticky je posoudit;
- osvojit si praktické dovednosti a kulturu vedení věcného odborného dialogu i polemické rozpravy na přírodovědné téma;
- vést přesné záznamy a protokoly o prováděných pozorováních a pokusech, doplnit je věrným nákresem a výsledky a závěry shrnout do strukturovaného a srozumitelného textu včetně uvedení odkazů na použitou literaturu a další zdroje;
- osvojit si schopnost organizovat a řídit vlastní učení, plánovat, organizovat a řídit svou pracovní činnost.

BIOLOGIE V ZAMĚŘENÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Výuka biologie v zaměření navazuje na poznatky, které žáci získali ve všeobecném vzdělávání. Prohlubuje a rozšiřuje dříve získané vědomosti. Ve vyšších ročnících se předmět propojuje spolu s matematikou, chemií a fyzikou, aby žáci získali komplexnější představy o přírodě a člověku. Je zde kladen velký důraz na rozvoj kritického a produktivního vědeckého myšlení. Žáci prohlubují své znalosti v oblastech biologie a jsou vedeni k pozorování přírodních jevů, vytváření hypotéz o daném jevu, hledání cesty k ověření a tvorbě vlastního kritického úsudku.

Učitel:

- podporuje u žáků prohlubování získaných informací z předchozího studia
- vede žáky k osvojení si pravidel odborné diskuze a k rozvíjení samostatných vědeckých myšlenek
- vede žáky ke kritickému hodnocení přírodovědného problému, formulování hypotézy a hledání cesty k jejímu ověření
- rozvíjí u žáka empatii a citlivé vnímání živého i neživého okolo nás
- procvičuje se žáky četbu přiměřeně složitého odborného textu a schopnost vytvářet vědecké závěry
- učí žáky vést přesné záznamy a protokoly o prováděných pozorováních a pokusech, doplnit je nákresem a výsledky a závěry shrnout do strukturovaného a srozumitelného textu včetně uvedení odkazů na použitou literaturu a další zdroje

Žáci jsou hodnoceni za ústní a písemný projev a praktickou činnost. Součástí hodnocení jsou rovněž samostatně zpracované příspěvky v psané i mluvené podobě.

Forma realizace

Předmět biologie v zaměření je realizován ve třetím a čtvrtém ročníku studia. Vyučování je realizováno ve třídě, v laboratoři a v multimediální učebně.
Časová dotace povinných okruhů:
3. ročník – 2 hodiny týdně
4. ročník – 2 hodiny týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

V hodinách Biologie v zaměření jsou pro rozvíjení a utváření klíčových kompetencí využívány následující postupy:

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence jsou shodné jako v obsahovém okruhu přírodovědné vzdělání Biologie (viz. výše)

Odborné kompetence

Přírodovědné zaměření

Učitel

- podporuje u žáků prohlubování získaných informací z předchozího studia
- vede žáky k osvojení si pravidel odborné diskuze a k rozvíjení samostatných vědeckých myšlenek

- vede žáky ke kritickému hodnocení přírodovědného problému, formulování hypotézy a hledání cesty k jejímu ověření
- rozvíjí u žáka empatii a citlivé vnímání živého i neživého okolo nás
- procvičuje se žáky četbu přiměřeně složitého odborného textu a schopnost vytvářet vědecké závěry
- učí žáky vést přesné záznamy a protokoly o prováděných pozorováních a pokusech, doplnit je nákresem a výsledky a závěry shrnout do strukturovaného a srozumitelného textu včetně uvedení odkazů na použitou literaturu a další zdroje

Vzdělávací obsah předmětu

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/yně: • ovládá práci s optickým mikroskopem • Kriticky zhodnotí vlastnosti trvalého a nativního preparátu • zhotoví jednoduchý nativní preparát, provede jeho nákres a postup práce zachytí v laboratorním protokolu • na základě pozorování preparátu určí viditelné organely a charakterizuje jejich funkci • zakreslí do sešitu prvoka • na základě pozorování rozliší rostlinnou a živočišnou buňku • na příkladu demonstruje rozdíl mezi jednobuněčným organismem a mnohobuněčným organismemporovná prokaryontní a eukaryotní buňku	**Mikroskopické praktikum:** • základy mikroskopie • jednobuněčná eukaryota	ODS1, ODS2
Žák/yně: • popíše životní cyklus vybraného bezobratlého živočicha • popíše embryologický vývoj vybraného bezobratlého živočicha • • na obrázku dokáže porovnat vývoj bezobratlého živočicha a vybraného savce • zná pojmy morula, blastula, zárodek, plod • • popíše jednotlivé fáze embryonálního vývoje člověka	**Embryologie :** • embryogenetický vývoj bezobratlých • srovnání lidské embryogeneze s ostatními savci • embryogeneze člověka	ODS1, ODS2. ODS3
Žák/yně: • vysvětlí rozdíl mezi vegetativním a generativním rozmnožováním z pohledu genetické informace, uvede příklady • na příkladech uvede různé možnosti určení pohlaví • vysvětlí pojmy polygenní a mimojaderná dědičnost, uvede příklady • zná úlohu DNA z pohledu dědičnosti • díky nákresům detailně popíše mechanismus replikace, transkripce a translace • vysvětlí pojem genová manipulace a popíše základní metody genového inženýrství • diskutuje o etických otázkách spojených s genovou manipulací, specifikuje přínosy a rizika těchto technologií	**Genetika:** • dědičnost • polygenní a mimojaderná dědičnost • molekulární genetika • aplikovaná genetika • mutace	ODS1, ODS2, ODS3, ŽIV3

• na příkladu ilustruje konkrétní postup užívaný v genovém inženýrství • rozebere možnosti vzniku mutací a uvede faktory ovlivňující jejich vznik		
Žák/yně: • diskutuje nad úlohou etologie jako vědy • na příkladech uvede obranné, rozmnožovací a komfortní chování u zvířat • rozliší vrozené a získané chování, posoudí jeho výskyt u člověka a zvířat • z historie dokáže najít příklad podmíněného chování u člověka a zvířat • na příkladech srovná sociální a sexuální chování člověka a zvířat • diskutuje o základních etických otázkách vyplývajících z etologie	**Etologie:** • etologie jako věda • chování zvířat a člověka • etologie a etika	ODS1, ODS2, ODS3, ŽIV3

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/yně: • porovná chemické složení organismů z různých říší • vysvětlí stavbu a životní funkci virů jako nebuněčných organismů • vysvětlí životní funkce prokaryot a hub • určí cestu metabolických produktů u rostlin a živočichů • popíše detailně Crebsův cyklus • popíše podstatu a význam biosyntézy nukleových kyselin a proteinů	**Podstata života:** • chemické složení organismů • viry • huby • metabolismus • nukleové kyseliny a proteiny	ODS1, ODS2, ODS3, ŽIV1, ŽIV2
Žák/yně: • z historického hlediska zná osobnosti, které významně ovlivnily metody biologické klasifikace • vysvětlí hlavní zásady biologické klasifikace a základ morfologických znaků a uvede příklady • uvede evoluční myšlenky z historie a chápe jejich význam • vysvětlí rozdíl mezi umělým a přirozeným systémem • srovná evolucionistický kreacionistický pohled na svět	**Evoluce biologie:** • klasifikace organismů • evoluce	ODS1, ODS2, PRA5
Žák/yně: • podrobně se orientuje ve všech tématických okruzích, které byly probírány a ústně i písemně prokáže, že je podrobně zná	**Celkové shrnutí:**	

CHEMIE V ZAMĚŘENÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Výuka chemie v zaměření navazuje na poznatky, které žáci získali ve všeobecném vzdělávání. Prohlubuje a rozšiřuje dříve získané vědomosti. Ve vyšších ročnících se předmět propojuje spolu s matematikou, biologií a fyzikou, aby žáci získali komplexnější představy o přírodě a člověku. Je zde kladen velký důraz na rozvoj kritického a produktivního vědeckého myšlení. Žáci prohlubují své znalosti v oblastech chemie a jsou vedeni k pozorování přírodních jevů, vytváření hypotéz o daném jevu, hledání cesty k ověření a tvorbě vlastního kritického úsudku.
Žáci jsou hodnoceni za ústní a písemný projev a praktickou činnost. Součástí hodnocení jsou rovněž samostatně zpracované příspěvky v psané i mluvené podobě.

Forma realizace

Předmět chemie v zaměření je realizován ve třetím a čtvrtém ročníku studia. Vyučování je realizováno ve třídě, v laboratoři a v multimediální učebně.
Časová dotace povinných okruhů:
3. ročník – 2hodiny týdně
4. ročník – 2hodiny týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

V hodinách chemie jsou pro rozvíjení a utváření klíčových kompetencí využívány následující postupy:

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence jsou shodné jako v obsahovém okruhu přírodovědné vzdělání Chemie (viz. výše)

Odborné kompetence

Přírodovědné zaměření

Učitel

- podporuje u žáků prohlubování získaných informací z předchozího studia
- vede žáky k osvojení si pravidel odborné diskuze a k rozvíjení samostatných vědeckých myšlenek
- vede žáky ke kritickému hodnocení přírodovědného problému, formulování hypotézy a hledání cesty k jejímu ověření
- rozvíjí u žáka empatii a citlivé vnímání živého i neživého okolo nás
- procvičuje se žáky četbu přiměřeně složitého odborného textu a schopnost vytvářet vědecké závěry
- učí žáky vést přesné záznamy a protokoly o prováděných pozorováních a pokusech, doplnit je nákresem a výsledky a závěry shrnout do strukturovaného a srozumitelného textu včetně uvedení odkazů na použitou literaturu a další zdroje

Vzdělávací obsah předmětu

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/yně: • chápe historické souvislosti ve vztahu k vývoji představ o atomu • zná vědeckou práci Rutherforda, Bora a jejich představy o atomu • charakterizuje kvantová čísla s jejich souvislost s atomovými orbitaly • vysvětlí pojem vlnová funkce • dokáže sestavit elektronovou konfiguraci zadaného chemického prvku • podrobně vysvětlí stavbu periodické soustavy prvků a objasní práci D. I. Mendělejevia • orientuje se v pojmech ionizační energie a elektronová afinita • definuje rozdíl mezi chemickými a fyzikálními vlastnostmi látek • porovná vlastnosti plynů, kapalin a pevných látek • v praxi uplatní základní pravidla pro provádění stechiometrických výpočtů	**Základní pojmy v chemii** • historický vývoj • základní pojmy a veličiny • třídění a složení látek • stechiometrické výpočty	ODS2
Žák/yně: • sestaví obtížnější vzorce a názvy anorganických solí, kyselin, zásad či komplexních sloučenin • seznámí se se strukturou složitějších molekul • dokáže s pomocí modelů sestavit základní krystalové struktury molekul krystalických látek • na modelu vysvětlí a ukáže tvorbu kovalentních vazeb, iontových vazeb, kovových vazeb a slabých mezimolekulových interakcí • na příkladu vysvětlí vlastnosti molekul v závislosti na jejich struktuře a vazbách v molekule • objasní zákonitosti v anorganických reakcích • na příkladu vybraných anorganických výrob vysvětlí základní principy chemické technologie	**Rozšířená anorganická chemie** • rozšířené anorganické názvosloví • struktura a vlastnosti anorganických sloučenin • základy chemické technologie	ODS2
Žák/yně: • vysvětlí oxidačně-redukční vlastnosti látek z pohledu elektrochemie • vysvětlí pojem standardní elektrodový potenciál • schematicky načrtne a vysvětlí podstatu elektrolýzy vybrané anorganické látky • objasní princip fungování elektrochemických článků • vysvětlí podstatu chromatografie, uvede příklady jejího využití	**Základy fyzikální chemie** • elektrochemie • • chromatografie	ODS2

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/yně: • sestaví vzorec složitějších organických molekul	**Rozšířená organická chemie** • rozšířené organické názvosloví	ODS2, ŽIV3

• vysvětlí pojmy vaznost, polarita vazeb, konformace, • orientuje se v pojmech elektrofil, nukleofil, radikál, substituce, adice, eliminace, přesmyk • doplní produkty jednoduchých organických reakcí • z pohledu uspořádání stavby uhlovodíku dokáže vysvětlit rozdíly mezi jednotlivými příklady uhlovodíků • vyzdvihne význam struktury organických látek pro jejich reaktivitu, uvede příklady vztahu struktury a vlastností • srovná principy při výrobě anorganických a organických látek • vysvětlí postupy při zpracování nerostných zdrojů organických látek • srovná přírodní a syntetické polymerní látky • uvede příklad výroby polymeru a rozdělí polymery podle základních stavebních jednotek	• struktura organických látek a jejich reakce • výroba organických látek • chemie polymerů	
Žák/yně: • objasní vztah živočichů a rostlin se základními biochemickými reakcemi v těchto organismech • vysvětlí základní principy metabolismu sacharidů, lipidů a proteinů, uvede konkrétní příklady enzymové katalýzy podílející se na tomto metabolismu • uvede příklad anabolických a katabolických dějů a objasní jejich funkci	**Biochemie** • podstata biochemie • metabolismus • anabolismus a kataolismus	
Žák/yně: • vysvětlí rozdíly v chemickém složení organismů různých říší • srovná stavbu, životní funkce a metabolismus virů, prokaryot, rostlin, živočichů a hub • diskutuje vliv chemické výroby na biosféru a živí orgamismy	**Chemie v přírodě** • vzájemný vliv živočichů	ODS2, ŽIV1, ŽIV2, ŽIV3
Žák/yně: • na chemických příkladech uplatní základní pravidla pro provádění stechiometrických výpočtů • orientuje se v pojmech atomová a molekulová relativní hmotnost, látkové množství, hmotnostní zlomek a molální koncentrace • sestrojí chemickou rovnici a na základě předchozích znalostí zjistí zákonitosti z rovnice vyplývající • dokáže vypočítat zadané chemické příklady s využitím chemických rovnic • orientuje se v pojmech reakční teplo, stavová veličina, enthalpie, standardní slučovací a spalné teplo • zná termodynamické zákony • dokáže na příkladu vypočítat spalné či slučovací teplo reakce • vysvětlí rozdělení reakcí na izolované a simultánní • vysvětlí pojem reakční rychlost a dokáže spočítat příklad na toto téma • vysvětlí teorii aktivovaného komplexu • seznámí se s ovlivňováním reakční rychlosti za pomoc katalyzátoru • objasní princip chemické rovnováhy a možnosti jejího ovlivnění • vysvětlí pojem rovnovážná konstanta • seznámí se s chemickými rovnováhami v heterogenních soustavách a schématicky představí této systém rovnovážného stavu	**Chemické výpočty** • stechiometrické výpočty • výpočty z chemických rovnic • termochemie • reakční kinetika • chemické rovnováhy	ODS2, PRA5

MATEMATIKA V ZAMĚŘENÍ

Vyučování předmětu Matematika v zaměření oslovuje ve 3. a 4. ročníku žáky, kteří si chtějí hlouběji osvojit matematické myšlení a prohloubit své znalosti při řešení matematických problémů. Výuka matematiky na jedné straně rozvíjí tvořivé myšlení a na straně druhé vede k osvojení si vysokého stupně exaktnosti, jak při formulování matematických vět a důkazů, tak i při řešení komplexnějších úloh.
Ve třetím ročníku se žáci věnují prohlubování a rozšiřování znalostí z hodin matematiky, rozšiřujícími tématy jsou zde logaritmy, logaritmické rovnice exponenciální a logaritmické funkce. Těžiště předmětu je ve čtvrtém ročníku, kdy se jednak zopakují a prohloubí témata z prvních tří let studia, jednak se objeví nová témata spojená s abstraktnějšími matematickými objekty. Kromě toho se žáci více věnují exaktním matematickým důkazům, osvojují si různé typy důkazové argumentace.
Tento ročník je již také v duchu příprav žáků na jejich další životní dráhu. Proto se matematika soustřeďuje i na shrnutí doposud získaných vědomostí a dovedností, a kromě toho jsou žáci systematicky připravováni na profilovou část maturitní zkoušky. Měli by umět nejen správně vypočítat příklady z tematických okruhů, ale i umět srozumitelně představit daný tematický okruh, zavést hlavní pojmy, popsat vztahy mezi nimi, přesně a výstižně formulovat nejdůležitější matematické zákonitosti, charakterizovat probrané výpočetní metody.

Forma realizace

Matematika se vyučuje ve dvou ročnících, 3. a 4.. Vyučování probíhá ve vedlejším vyučování. Vyučování je realizováno ve třídě a také v multimediální učebně.
Časová dotace tohoto předmětu:
3. ročník – 2 hodiny týdně
4. ročník – 2 hodiny týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu Matematika v zaměření rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence jsou shodné jako v obsahovém okruhu matematické vzdělání Matematika (viz. výše)

Odborné kompetence

Přírodovědné zaměření

Učitel

- podporuje u žáků prohlubování získaných informací z předchozího studia
- vede žáky k osvojení si pravidel odborné diskuze a k rozvíjení samostatných vědeckých myšlenek
- vede žáky ke kritickému hodnocení přírodovědného problému, formulování hypotézy a hledání cesty k jejímu ověření
- rozvíjí u žáka empatii a citlivé vnímání živého i neživého okolo nás
- procvičuje se žáky četbu přiměřeně složitého odborného textu a schopnost vytvářet vědecké závěry

- učí žáky vést přesné záznamy a protokoly o prováděných pozorováních a pokusech, doplnit je nákresem a výsledky a závěry shrnout do strukturovaného a srozumitelného textu včetně uvedení odkazů na použitou literaturu a další zdroje

Vzdělávací obsah předmětu

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/yně: - řeší jednoduché logaritmické rovnice; - řeší jednoduché exponenciální rovnice; - vypočte limitu nekonečné posloupnosti - sečte danou geometrickou řadu - vypočte derivaci mocninné funkce - vyšetří průběh funkce - vypočítá integrály nejjednodušších funkcí a použije je při výpočtu obsahů	Funkce - exponenciální funkce, logaritmická funkce - logaritmus a jeho užití,věty o logaritmech - logaritmické rovnice, exponenciální rovnice - úprava výrazů obsahujících funkce - slovní úlohy infinitezimální počet - pojem limity a jejího využití - součet nekonečné geometrické řady - derivace a pravidla pro jejich výpočet - lokální extrémy	FY INF

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák/yně: rozšiřuje své znalosti, opakuje učivo, připravuje se na maturitní zkoušku z matematiky matematická logika - dokáže určit pravdivostní hodnotu výroků; - umí sestavit tabulku pravdivostních hodnot; - umí provádět operace s výroky; - rozlišuje axiomy, definice, věty; - umí provádět a zapisovat operace s množinami - uvědomuje si, co je a co není důkaz	rozšiřuje své znalosti, opakuje učivo, připravuje se na maturitní zkoušku z matematiky matematická logika - dokáže určit pravdivostní hodnotu výroků; - umí sestavit tabulku pravdivostních hodnot; - umí provádět operace s výroky; - rozlišuje axiomy, definice, věty; - umí provádět a zapisovat operace s množinami - uvědomuje si, co je a co není důkaz	ZSV

FYZIKA V ZAMĚŘENÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučování předmětu Fyzika v zaměření oslovuje ty žáky, kteří chtějí hlouběji proniknout do podstaty přírodních zákonů a technické civilizace. Obsahově navazuje na společnou výuku fyziky a daná témata dále prohlubuje. Kromě toho se objevují nová témata – akustika, astronomie, vývoj fyzikálního obrazu světa.

U dílčích fyzikálních témat je usilováno o fenomenologický postup od pokusu k fyzikálnímu pojmu. Zvláštní postavení fyziky a chemie mezi ostatními předměty spočívá v tom, že může být vycházeno z pokusů skutečně vykonaných v učebně před žáky. Žáka je možné nechat odkázaného na vlastní pozorování a kreativní schopnost myšlení, díky kterým dojde k poznání fyzikální zákonitosti, aniž by mu musela být dopředu sdělena nebo popsána. Tím jsou kladeny obzvláštní nároky na schopnost pozorování, schopnost vlastního úsudku a také na schopnost oddělit pozorovanou skutečnost od myšlené souvislosti. Takové schopnosti může žák uplatnit nejen v ostatních přírodovědných, ale i společenskovědních předmětech.

Kromě fenomenologického přístupu je zvýšená pozornost věnována i výpočetním aspektům fyziky, osvojení si modelových představ a chápání kontextu, v jakém byly tyto modelové představy vytvořeny. Žáci by měli chápat meze platnosti fyzikálních modelů, neměli by modely zaměňovat s vlastní fyzikální realitou.

Ve třetím a čtvrtém ročníku je již možné počítat s plně vyvinutou schopností úsudku. Je možné s žáky mluvit o tom, že existuje více náhledů na stejnou skutečnost. Zajímá je styl myšlení a světonázor, které mají svůj smysl v mnohosti a rozlišnosti. Fyzika mikrosvěta, geocentrický a heliocentrický pohled na astronomii, vývoj fyzikálního obrazu světa – to všechno jsou témata, na kterých je možné si procvičovat různé styly myšlení, dívat se na skutečnost různými úhly pohledu. Osvojení fyzikálních výpočtů by mělo žáky nejen připravit ke přijímacím zkouškám, ale vyvolat v nich i určitý pocit suverenity vůči dnešní výpočetně-technické civilizaci.

Ve specializačních blocích bude hodnocena účast na společných diskusích, zodpovídání otázek kladených vyučujícím, případně přednesení referátu. Průběžně budou psány písemné testy, které by žáky měly připravit na typ testů, který se vyskytuje na přijímacích zkouškách na vysoké školy.

Forma realizace

Předmět fyzika v zaměření je realizován ve třetím a čtvrtém ročníku studia. Vyučování je realizováno ve třídě, multimediální učebně a v případě bloku elektromagnetismu a astronomie také venku v přírodě. Časová dotace volitelného modulu:
3. ročník – 2 hodiny týdně
4. ročník – 2 hodiny týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu Fyzika v zaměření rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence jsou shodné jako v obsahovém okruhu přírodovědné vzdělání Fyzika (viz. výše)

Odborné kompetence

Přírodovědné zaměření

Vzdělávání směřuje k tomu, aby si absolventi prohloubili a rozšířili poznatky v oblasti přírodovědného vzdělání využitelné pro další vzdělávání a budování profesní kariéry, tzn. že absolventi by měli:

- porozumět přírodním jevům v interdisciplinárních souvislostech;
- získat přehled v klíčových otázkách a problémech, které řeší přírodní vědy, a chápat je v jejich širším kulturním, společenském i ekonomickém kontextu;
- tvořivě řešit výzkumné úkoly a problémy, formulovat hypotézy a hledat praktickou cestu k jejich ověření;
- uplatňovat základní přírodovědné empirické postupy a metody kritického vědeckého myšlení;
- postupovat v praktických činnostech s ohledem na zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci i požární ochrany;
- vnímat etické souvislosti přírodovědného výzkumu a jeho praktických aplikací, postupovat v praktických činnostech šetrně k živé i neživé přírodě a s ohledem na zásady trvale udržitelného rozvoje a odpovědnosti člověka vůči společnosti a přírodnímu světu;
- číst a rozumět obsahu přiměřeně náročného odborného textu, pracovat s více informačními zdroji, ověřovat nalezené informace a kriticky je posuzovat; vést věcně a nezaujatě rozhovor či polemickou rozpravu na přírodovědné téma;
- vést přesné záznamy a protokoly, včetně grafů, schémat, obrázků o prováděných pozorováních a pokusech, výsledky a závěry shrnout do strukturovaného a srozumitelného textu, včetně odkazů na použitou literaturu a další zdroje;
- plánovat, organizovat a řídit vlastní učení a pracovní činnost.

Vzdělávací obsah předmětu

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - charakterizuje základní vlastnosti zvukového vlnění a popíše jeho šíření ve vzduchu; - vysvětlí souvislosti mezi amplitudou a frekvencí kmitání struny a hlasitostí a výškou tónu, definuje decibelovou stupnici; - chápe a objasní podstatu ultrazvuku a jeho technické využití; - vysvětlí Dopplerův efekt, analyzuje příčiny tohoto jevu;	**Akustika** • vlastnosti zvukového vlnění a šíření zvuku v látkovém prostředí • kmitání struny, intenzita a frekvence • hlasitost, výška a barva tónu • ultrazvuk • rezonance • Dopplerův jev v akustice	M, D, BI
Žák: - chápe závislost indexu lomu na vlnové délce světla; - chápe pojem doplňkové barvy a vztah Goethova kruhu k Newtonově spektru; - umí vysvětlit hlavní optické jevy v atmosféře; - popíše využití rentgenového, ultrafialového a infračerveného záření v lékařství a technické praxi; - chápe podstatu spektrální analýzy a její využití; - umí vysvětlit optické jevy na základě vlnové hypotézy.	**Optika** • rozklad světla hranolem a Newtonovo spektrum • doplňkové barvy a Goethův kruh • optické jevy v atmosféře • spektrum elektromagnetického záření, spektrální analýza • interference světla a jiné vlnové jevy • Fermatův princip	M, D, BI

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - rozliší druhy nebeských objektů podle astronomických cyklů a určí jejich umístění na obloze - vysvětlí souvislost zemské rotace s denními pohyby hvězd a závislost podoby noční oblohy na zeměpisné šířce; - umí vysvětlit zdánlivý denní a roční pohyb Slunce a jeho souvislost s kalendářem; - popíše krátkodobé i dlouhodobé cykly Měsíce, vysvětlí změny fází, synodickou a siderickou měsíční periodu; - popíše oběžné doby planet a jejich pohyb vůči Zemi i Slunci, rozlišuje cykly vnitřních a vnějších planet; - objasní a aplikuje Keplerovy zákony;	**Astronomie** • pohyby nebeských objektů pozorovatelné na obloze • nebeské póly a rovník, ekliptika • měsíční uzly a sluneční a měsíční zatmění • přílivy a odlivy • pohyby planet v geocentrickém a heliocentrickém pohledu • Keplerovy zákony pohybu planet	M, D, Z
Žák: - objasní podstatu principu neurčitosti; - vysvětlí fotoelektrický jev, popíše význam Planckovy konstanty pro vyhodnocení fotoelektrického jevu; - charakterizuje základní modely atomu; - popíše elektronový obal z hlediska rozložení hustoty pravděpodobnosti; - popíše složení jádra atomu z hlediska vazební energie; - uvede možnosti praktického využití jaderného štěpení a jaderné fúze; - vysvětlí význam hmotnostního úbytku pro získávání energie.	**Fyzika dvacátého století** - základní pojmy kvantové fyziky - fotoelektrický jev, Planckova konstanta - čárové emisní a absorpční spektrum vodíku - historický vývoj představ o modelech atomu - pravděpodobnostní interpretace kvantové fyziky, vlnová funkce a orbitaly jako oblasti pravděpodobnosti - stavba atomového jádra - jaderné štěpení a jaderná fúze, hmotnostní úbytek	
Žák: • umí porovnat ptolemaiovský a kopernikovský obraz světa; • umí vysvětlit, které argumenty přivedli k přijetí kopernikovského obrazu světa; • chápe slabiny aristotelovské mechaniky a její překonání Galileem; • chápe, jak a na základě čeho byly postupně utvářeny názory o podstatě elektřiny a magnetismu; • chápe princip relativity v jeho různých interpretacích; • chápe filosofický význam principu neurčitosti a zná meze determinismu.	**Vývoj fyzikálního obrazu světa** • fyzikální obraz světa v antice • ptolemaiovský a kopernikovský obraz světa • aristotelovská a galileovská mechanika • vývoj názorů na elektřinu a magnetismus • princip relativity a jeho vývoj od Galilea k Einsteinovy • klasicky deterministický a kvantově-mechanický obraz světa • vědecké revoluce a změna paradigmat	M, D

ROČNÍKOVÁ PRÁCE

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem tohoto předmětu je spojovat intelektuální, umělecké a praktické činnosti studenta a rozvoj studentovy osobnosti prostřednictvím celého procesu tvorby. Základ práce tvoří vlastní badatelské pátrání, a to jak ve vnějším světě, tak v sobě samém. Nedílnou součástí je práce s literaturou, vyhledávání, zpracovávání a správná interpretace informačních zdrojů. Důraz je kladen na volbu tématu, které bude rozvíjet žákovo nadání, zájmy a směřování v dalším studijním, zájmovém či profesním životě. Žák práci vypracovává samostatně pod vedením vedoucího práce. Výsledná práce je hodnocena vedoucím a oponentem práce a je obhajována před veřejným publikem.

Forma realizace

Předmět je vyučován jednou týdně ve druhém pololetí druhého ročníku a v prvním pololetí třetího ročníku. Časová dotace tohoto předmětu:
1. ročník – 0 hodiny týdně
2. ročník – 0,5 hodiny týdně
3. ročník – 0,5 hodiny týdně
4. ročník – 0 hodiny týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu komunikace rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Kompetence k učení

Učitel

- vede žáky, aby plánovali a organizovali vlastní pracovní činnost, stanovovali si krátkodobé i dlouhodobé cíle s ohledem na osobní rozvoj
- využívá všech dostupných zdrojů informací, podporuje kritický přístup žáků k těmto zdrojům
- hledá různé metody výuky s ohledem na efektivitu vlastního procesu učení, poznatky a informace zpracovává různými způsoby
- získává zpětnou vazbu od žáků na způsob své výuky, jestli je dostatečně srozumitelný a pro žáky zajímavý
- sám se dále vzdělává ve svých předmětech, aktualizuje informace a k předávanému učivu přistupuje se zájmem a otevřeností
- hledá smysluplnost ve všem, co předává
- seznamuje studenty s efektivními metodami učení a pomáhá žákům najít pro ně individuálně nejvhodnější metody
- uplatňuje ve výuce různé způsoby práce s textem

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáky k tomu, aby rozpoznali problém, analyzovali ho a objasnili jeho podstatu
- motivuje žáky k hledání vhodných způsobů řešení problémů
- problémové situace využívá jako jeden z možných prostředků vlastního rozvoje žáka
- podporuje nahlížení na problém z různých stran, objektivní hodnocení záporů a kladů navrhovaného řešení

Kompetence komunikativní

Učitel

- volí vhodné komunikační prostředky a styly s ohledem na komunikační situaci a recipienta a vede k tomu i žáky
- využívá vhodně verbální i neverbální prostředky komunikace
- motivuje žáky prezentovat vhodným způsobem své názory před známým i neznámým publikem
- vede žáky k správné interpretaci, k věcné a srozumitelné argumentaci
- vede žáky k aktivní účasti v diskusích a k formulování, obhajování svých názorů a postojů
- vede žáky k zájmu o prožívání a názor druhého člověka, k naslouchání, empatii a zdravému respektování a vyjadřování hranic
- vede žáky k dobré práci s textem a schopnosti zaznamenávat informace z výkladu, textu i médií
- dodržuje jazykové a stylistické normy i odbornou terminologii a vede k tomu i žáky
- vystupuje a vyjadřuje se v souladu se zásadami kultury projevu a chování a vede k tomu i žáky

Kompetence sociální a personální

Učitel

- se zajímá o individuální aspekty situace a osobnosti každého žáka, respektuje je a přistupuje k žákovy tak, aby byly naplněny jeho nejlepší zájmy
- vede žáky k uvědomění si důležitosti mezilidských vztahů a jejich kvality, jak mezi jednotlivci, tak ve skupině
- jedná s ohledem na ostatní lidi, přispívá k pozitivním mezilidským vztahům
- pomáhá žákovi odhadovat důsledky svého jednání, podle situace jeho jednání koriguje
- vytváří prostředí plné empatie, porozumění a tolerance
- sebereflektuje způsob výuky a vztahování se k žákům a vede žáky k reflexi a sebereflexi
- předává látku tak, aby přispíval k navyšování kompetencí žáků reálně spoluvytvářet dění ve společnosti a její budoucí vývoj
- zahrnuje do výuku rozvoj intelektových, praktických a uměleckých kompetencí žáka
- spolupracuje s ostatními učiteli, aby výuka mohla být dostatečně průřezová

Kompetence občanské a kulturní povědomí

Učitel

- respektuje práva vlastní i práva druhých lidí, přistupuje k lidem individuálně, bez předsudků, tímto směrem orientuje i žáky
- reflektuje aktuální dění ve společnosti a vhodným způsobem ho zařazuje do výuky
- vede studenty k orientaci v dění ve společnosti, zařazuje do výuky mediální gramotnost
- vede žáky k ochraně životního prostředí, podporuje zodpovědný vztah k životnímu prostředí s ohledem na budoucí generace

Kompetence k podnikavosti

Učitel

- podporuje rozvoj osobního potenciálu žáka s ohledem na jeho budoucí profesní zaměření
- seznamuje žáky s tématem seberealizace v zaměstnání v kontextu současné ekonomicko-sociální situace

- plánuje strategie pro co největší osobní rozvoj žáka, stanovuje cíle a podle nich konkrétní strategie koriguje
- vede žáky k orientaci na potřeby trhu, k uvědomění si případných rizik podnikání
- vede žáky, aby se reálně stavěli k vlastním možnostem a schopnostem i ke svému budoucímu uplatnění

Digitální kompetence

Učitel

- vede žáky ke kritické práci s informačními zdroji a odpovědnosti při jejich vytváření
- podporuje žáky v zapojování se do společnosti a občanského života prostřednictvím digitálních technologií
- seznamuje žáky s digitálními službami státu, veřejné správy, územní samosprávy, komerčního i neziskového sektoru a vede je k jejich využívání v reálných nebo modelových situacích
- vede žáky k posuzování přínosů a rizik digitalizace pro jedince, společnost, kvalitu života a životní prostředí
- podporuje utváření a rozvíjení etického a právního povědomí pro situace v digitálním prostředí
- vedeme žáky k rozvíjení a uplatňování odpovědného chování a jednání v digitálním světě

Vzdělávací obsah předmětu

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - rozumí principům tvorby ročníkové práce - je schopen reflektovat své zájmy, nadání a směřování a na základě toho si vybrat adekvátní téma ročníkové práce a způsoby jeho zpracování - rozumí principům práce s odborným textem - čte a zpracovává odborné zdroje pro svou práci	- individuální i skupinová reflexe žákovo směřování, nadání a zájmů - principy tvorby ročníkové práce - práce s odbornou literaturou - interpretace odborného textu - principy uvádění citací - vyhledávání relevantních zdrojů	D, BI, AJ, SP, PED, INF, ČJ, E, ZSV, VV, PSY, KOM, Z, FY, M, DU, ODS 1, ODS 2, ODS 5, ODS 6 PRA 1, PRA 2, PRA 3, PRA 4

3. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - vytvoří teoretickou část své ročníkové práce dle správných principů práce s odbornou literaturou - realizuje praktickou část své ročníkové práce a vše vhodně zaznamená do písemné podoby praktické části své ročníkové práce - vytvoří uměleckou část své ročníkové práce a referuje o tom v umělecké části písemné podoby své ročníkové práce - celou práci správně formátuje - písemnou podobu ročníkové práce i umělecký výtvor odevzdá v zadaném termínu - ročníkovou práci obhájí před veřejným publikem	- individuální i skupinové hledání odpovědí k otázkám a problémům jednotlivých prací - vlastní práce na ročníkové práci - konzultace	D, BI, AJ, SP, PED, INF, ČJ, E, ZSV, VV, PSY, KOM, Z, FY, M, DU, ODS 1, ODS 2, ODS 5, ODS 6 PRA 1, PRA 2, PRA 3, PRA 4

FOTOGRAFIE

bude doplněna

KNIHVAZAČSTVÍ

Charakteristika vyučovacího předmětu

Knihvazačství je důležitou součástí osobnostního rozvoje mladého člověka a v souladu s vzdělávacím programem zaměřený na celostní rozvoj všech aspektů člověka. V průběhu epochy jsou žáci seznámeni s historií tradičních postupů výroby knih a jiných polygrafických výrobků. V předmětu si žáci prohlubují manuální zručnost, rozvíjí svou vůli a vědomě dosahují výsledných cílů.
V hodinách je zařazena práce s papírem (lepenkou), která má od samého počátku řemeslný charakter. Žáci si osvojují výrobu od plánů až po hotovou knihu. Pohledem do světa práce mají žáci poznat také problémové vztahy člověk – stroj – výroba – hospodaření – životní prostředí.

Forma realizace

Časová dotace tohoto předmětu
2.ročník – 1 hodina týdně
Vyučovací předmět Knihvazačství je vyučován v rámci epochového vyučování. Vyučování je realizováno ve třídě.

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu název předmětu rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Klíčové kompetence

Učitel

- vede žáky, aby plánovali a organizovali vlastní pracovní činnost, stanovovali si krátkodobé i dlouhodobé cíle s ohledem na osobní rozvoj
- vede žáky k přesnosti měření a práci, osvojení si bezpečnosti práce a pěstování samostatnosti
- vede žáky k řešení problémů, zvolení správného postupu a dosažení požadované výsledné kvality výrobku
- podněcuje k práci v týmu, vzájemnou pomoc a nezaujaté zvažování návrhů druhých
- vede žáky k využívání digitálních zdrojů pro studium a interpretaci uměleckých děl z různých historických období a kulturních kontextů

Vzdělávací obsah oboru knihvazačství

2. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témat
M04 – rozliší správný a nesprávný úsudek M06 – zdůvodňuje svůj postup a ověřuje správnost řešení problému M31 – využívá náčrt při řešení rovinného nebo prostorového problému O05 – využívá získané poznatky při sebepoznávání, poznávání druhých lidí, volbě profesní orientace Čsp10 – volí bezpečné pracovní postupy šetrné k životnímu prostředí, používá adekvátní pracovní pomůcky Čsp11 – chová se poučeně a adekvátně situaci v případě pracovního úrazu Vv08 – při vlastní tvorbě uplatňuje osobní prožitky, zkušenosti a znalosti, rozpozná jejich vliv a individuální přínos pro tvorbu, interpretaci a přijetí vizuálně obrazných vyjádření Vv10 – nalézá, vybírá a uplatňuje odpovídající prostředky pro uskutečňování svých projektů Vv20 – vědomě uplatňuje tvořivost při vlastních aktivitách a chápe ji jako základní faktor rozvoje své osobnosti, dokáže objasnit význam v procesu umělecké tvorby i v životě Vv23 – uvědomuje si význam osobně založených podnětů na vznik estetického prožitku, snaží se odhalit vlastní zkušenosti i zkušenosti z umění, které s jeho vznikem souvisejí. Tv09 – provádí osvojované pohybové dovednosti na úrovni individuálních předpokladů Tv10 – zvládá základní postupy rozvoje osvojovaných pohybových dovedností a usiluje o své pohybové sebezdokonalení	D1 – význam historického poznání pro současnost. Čsp1 – profesní volba, práce jako seberealizace, hodnocení vlastních schopností Čsp5 – zásady bezpečnosti práce, ekologická hlediska práce Vv7 – umělecký proces a jeho vývoj – vliv uměleckého procesu na způsob chápání reality, její osobnostní a sociální rozměr, historické proměny pojetí uměleckého procesu, prezentace umělecko-řemeslného díla Vz 9 – rozvoj sociálních dovedností pro život s druhými lidmi – otevřenost vůči druhým, vyjednávání, obhajování a prosazování vlastních názorů, odmítání nehumánních postojů Vz 10 – modely sociálního chování v intimních - otevřenost, tolerance, respektování druhého, empatie, trpělivost, odpovědnost, sebepoznání, sebeúcta Tv22 – vzájemná komunikace a spolupráce při pohybových činnostech Tv9 – pohybové dovednosti a pohybový výkon Vytváření návrhů a skic pro zadaný úkol Poučení o bezpečnosti práce na pracovišti a seznámení s možnými riziky úrazů Výběr vhodného materiálu a prostředků pro výrobu výrobku Návrh a vypracování technologického postupu práce Praktické zhotovování výrobků z papíru a kartonu z umělecko-řemeslného hlediska Práce s nářadím a pomůckami k výrobě knih	D, VV, TV ODS 1 ODS 2 ODS 3

MATURITNÍ SEMINÁŘ Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Vyučovací předmět MATURITNÍ SEMINÁŘ Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY vychází ze vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru Jazyk a jazyková komunikace a z oboru Estetické vzdělávání. Předmět je tvořen třemi navzájem se prolínajícími složkami: slohovou, jazykovou a literární. Velký důraz je kladen na systemizaci poznatků z předchozích let, prohloubení učiva a na přípravu k maturitní zkoušce z českého jazyka a literatury.

Forma realizace

Maturitní seminář z českého jazyka a literatury je předmět povinný, vyučuje se pouze ve čtvrtém ročníku. Časová dotace tohoto předmětu:
1. ročník – 0 hodin týdně
2. ročník – 0 hodin týdně
3. ročník – 0 hodin týdně
4. ročník – 1 hodina týdně

Výchovné a vzdělávací strategie

Prostřednictvím předmětu Maturitní seminář z českého jazyka a literatury rozvíjí učitel sebe samého a žáky těmito kompetencemi:

Klíčové kompetence

Klíčové kompetence jsou shodné jako v obsahovém okruhu jazykové vzdělání a komunikace předmět Český jazyk a literatura (viz. výše).

4. ročník

Očekávané výstupy RVP	Učivo	Přesahy a vazby, průřezová témata
Žák: - vyhledává informace v odborné literatuře i na internetu - připraví si ucelený mluvený projev - rozliší jednotlivé slohové postupy a útvary - pracuje s neuměleckým textem - souvisle interpretuje zvolená literární díla, reaguje na body osnovy, zasadí dílo do literárního i kulturního kontextu - při analýze textů používá vhodnou literárněvědnou terminologii - procvičuje jazykové jevy, orientuje se v testových úlohách	- systematická práce s informacemi, odbornou literaturou - slohové postupy a útvary - systemizace poznatků, prohloubení učiva - prohloubená interpretace zvolených literárních děl, literatura 20. století - literární teorie - systemizace - souhrn poznatků z jazykové výchovy	Člověk a digitální svět Občan v demokratické společnosti